

új kéve

AZ ÉSZAKI MAGYAR PROTESTÁNS GYÜLEKEZETEK LAPJA

Pécsvárad. Árpád-kori temetői kápolna

Ama csillag után.

A holdsugaras hideg éjszakában,
Mint egy fehérlő, csendes álom,
Úgy vonult el a komoly karaván.
És elől ment a három.
A sziklás föld mogorván és kopáron
Feküdt el lábaik alatt.
Méltóságos sora a száz tevének
A harmaton halkan haladt.
És mintha fehér árnyak lengenének,
Úgy vonult végig a fehér sereg
A völgyön, ahol nem nőttek virágok,
S a városon, ahol az emberek
Nem virrasztottak és nem énekeltek.
S ahol nem látta őket senkisem.
És így suhant el csendesen
Életre éledt vágya Napkeletnek
Az ezredéves éjszakán.

Ama csillag után.

(Sik Sándor: A napkeleti bölcsek)

Dr. PÓCZE ISTVÁN evangélikus lelkész
az Egyháztanács lelkészi elnöke
523 98 HÖKERUM Tångagårde 136
Mobil: +46-76-627 80 84
E-mail: smapec.parokia@gmail.com

EGYHÁZI TISZTSÉGVISELŐK

Dr. SEBESTYÉN GÁBOR
a Stockholmi Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács világi elnöke
országos főfelügyelő
126 47 HÄGERSTEN Fastlagsvägen 42/1
Tel: +46-8-184 172 Mobil: +46-73-966 04 75
E-mail: gabor.sebestyen@yahoo.com

HERCZEGHNÉ Dr. JUHÁSZ EDIT
az Uppsalai Gyülekezet megbízott felügyelője
az Egyháztanács elnökségének tagja
a főfelügyelő helyettese, országos főgondnok
740 22 BÄLINGE Åkerby 219
Mobil: +46-73-772 68 25
E-mail: hunszkita@gmail.com

TÓTH ILDIKÓ
a Sölvesborgi Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács elnökségének tagja
tisztelőbeli országos főjegyző
294 34 SÖLVESBORG Rektor Dahlsgr 4 H
Tel: +46-456-140 37 Mob: +46-73-025 40 14
E-mail: tothildiko41@gmail.com

KEDVEK VERONIKA
stockholmi presbíter, országos jegyző,
hivatalból részt vesz az Egyháztanács ülésén
151 33 SÖDERTÄLJE Doktor Martingatan 6 B
Mob: +46-73-555 41 36
E-mail: verakedvek@gmail.com

PITLIK PÁLHÁZI KATALIN
a Malmöi Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács elnökségének tagja
217 46 MALMÖ Roskildevägen 9 A
Tel: +46-40-267 638
E-mail: p.palhazikati@gmail.com

Ifj. VASZI ÁRPÁD
a Helsingborgi Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács elnökségének tagja
254 49 HELSINGBORG Jaktfalsgatan 62
Mobil: +46-76-008 08 76
E-mail: avaszi@yahoo.se

KOVÁCS ANDREA
központi pénztáros
260 50 BILLESOLM Ivarsgatan 6
Tel: +46-42-284 584 Mobil: +46-70-644 02 49
E-mail: ak@andreakredovisning.se

DEÁK GYÖRGY
a Borås-i Gyülekezet felügyelője
507 54 BRÄMHULT Jutegatan 11
Tel: +46-33-230 307
E-mail: deak.gyuri@hotmail.com

FEKETE JENŐ
az Eskilstunai Gyülekezet felügyelője
633 53 ESKILSTUNA Klarbärsvägen 23
Tel: +46-16-120 039 Mobil: +46-70-920 33 72
E-mail: jeno.fekete43@gmail.com

JORDÁKY BÉLA
a Göteborgi Gyülekezet felügyelője
428 35 KÄLLERED Gamlehagsvägen 19
Tel: +46-31-795 25 02 Mob: +46-70-562 31 08
E-mail: bela.jordaky@telia.com

SÁRKÁNY SÁNDOR
a Halmstad-i Gyülekezet felügyelője
312 40 GENEVAD Lillgatan 2
Mobil: +46-70-972 46 78
E-mail: sandorsarkany@yahoo.com

GAAL ANDRÁS
a Jönköpingsi Gyülekezet felügyelője
tisztelőbeli országos főgondnok
567 31 VÄGGERYD Smedbygatan 21
Tel: +46-393-161 69
E-mail: gaal.andras@telia.com

SOÓS ERZSÉBET
a Ljungby-i Gyülekezet felügyelője
341 31 LJUNGBY Tegelbruksgatan 6
Tel: +46-372-848 35 Mobil: +46-72-518 48 35
zsoka125@hotmail.com

LINDBERG BRUSTKERN KATALIN
a Västerås-i Gyülekezet felügyelője
724 70 VÄSTERÅS Lövhagsgatan 7
Mobil: +46-73-673 59 58
E-mail: csisszancs@freemail.hu

PÉTER CSABA
a Vaxjö-i Gyülekezet felügyelője
a Szeretetszolgálat országos megbízottja
355 73 VÄXJÖ/GEMLA Stationsvägen 7
Mobil: +46-70-454 51 21
E-mail: csaba.peter@hotmail.com

SZEMEREI JÁNOS PÜSPÖK PRÉDIKÁCIÓJA A STRÄNGNÄSI SZÉKESEGYHÁZBAN

Kedves Ünneplő Gyülekezet!
Szeretett Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban!

A mai ünnepünknek három fontos fókuszpontja van, itt az ősi és gyönyörű strängnäsi székesegyházban, amely az 1200-as években épült és lenyűgözi az idelátogatókat. De az a három fókusz, amelyet ünneplünk ma, mindegyik fontos a svédországban élő magyar protestáns gyülekezetek számára. Egyfelől ez a templom a mártírok kápolnája miatt lett az itt élő magyarok számára fontos és különösen kedves, így ma is, ahogy évről évre november utolsó

szombatján megemlékezünk a magyar mártírokról. Aztán van egy másik fókuszpontja is a mai alkalomnak, hiszen a svédországi magyar protestáns gyülekezetek közösségében a lelkészi szolgálat tekintetében stafétabot átadásra kerül sor. Molnár-Veress Pál nyugalmazott lelkész úr átadja jelképesen a stafétabotot utódjának, Dr. Pócze István lelkésznek, és ebben egyfelől visszafelé tekintve hálát adunk Molnár-Veress Pál lelkésztestvér három évtizedes szolgálataért. Sajnáljuk hogy ezt távollétében kell megtennünk, de hálásak vagyunk hogy van sok-sok minden, amit megköszönhetünk Istennek, és megköszönhetünk szolgatársunknak. És természetesen áldást kérünk a most indulóra. És ennek is megvan a maga különleges szimbolikája, hogy éppen az új egyházi esztendő küszöbén éljük meg ezt a három ünnepi eseményt, az emlékezést, a hálaadást, a köszönetet és az áldáskérést. Hiszen az új lelkész indulására mindannyiunk nevében közösen kérjük Urunk áldását, hogy Ő legyen vele, Ő áldja meg és rajta keresztül, az ő szolgálatán keresztül a Svédországban élő magyar hittestvéreinket is.

Tamási Áron Ábel című művében írt egy sokat idézett mondatot: Így fogalmazott: Azért vagyunk a világban, hogy valahol otthon legyünk benne. Ez a gondolat azért is nagyon megéri az ember lelkét, mert a mindennapi életünkben is tapasztaljuk azt, hogy otthon utáni vágy tölti be a szívünket. Nem tudni pontosan hogy hogyan is lehetne megfogalmazni, mi is az amit keresünk, amikor az otthont keressük.

Mert van akinek ez a föld, van akinek a ház, van akinek emberek, van akinek bizonyos szokások és tradíciók, vagy akár mind együtt, mert amikor az ember a saját életében leltárt tart és végig gondolja, nagyon izgalmas, hogy az otthon utáni vágy betölti a lelkünket. Akárhonnan vagyunk is a földön, akármire is vezet utunk az Isten.

A mai napon egy ősi történetet hoztam, a jól ismert Jákób-történetet, amikor Jákób elindul az ismeretlenbe és egy nagyon nehéz éjszakát kell eltöltsön az idegenben a szabad ég alatt. És ez a történet azért nagyon illik ide, mert megpendít egy olyan gondolatot, amely noha távol vagyunk ettől a régi történettől, mégis a mi történetünké lehet. Mert Jákób is tele van félelemmel, mert ismeretlen úton indult. Tele van bizonytalansággal, mert semmi nem biztos, ami előtte van még, és ez nagyon mélyen betölti őt, és hiányokat él meg. Ennek a hiányérzetnek a legkifejezőbb mozzanata az, hogy amikor ott ráesteledik a sivatagban, a senki földjén, akkor egy kő az, amit be kell hogy tegyen a feje alá vánkosnak, és ez olyan szépen érzékelteti, hogy ennek keménysége, a hidegsége mindenre utal, csak az otthonra nem, hiszen az otthonainkban puha párna, kedves családtagjaink szeretete vesz bennünket körül, amiből Jákób kint a pusztában semmit nem érez.

És mégis, ez a történet azt mutatja meg, hogy Jákób, amikor éjszaka nagynehezen elalszik, álmot lát. És ebben az álomban történik valami, amiben ő megéli az Isten közelségét, megéli az otthon minden örömét. Hiszen amikor ő álmot lát és megjelenik ez a bizonyos lajtorja vagy létra, akkor azt látja, hogy angyalok járnak azon fel és le, és Isten maga jelenik meg a tetején. És az Isten megszólal és azt mondja: én vagyok a te atyádnak

Ábrahámnak és a te atyádnak Izsáknak az istene. És ott az idegenben ez az álom neki azt jelenti, hogy én itt sem az Isten háta mögött vagyok – elnézést a kifejezésért –, hanem azt éli meg, hogy én itt is az idegenben, az ismeretlenben, az Isten közelében vagyok. Mert ő ott is gondomat viseli. Ott sem feledkezik meg rólam.

Svédország természetesen egy fejlett, gazdag ország. Össze se lehet hasonlítani az ókori történet pusztaságával, és mégis az az érdekes, hogy a kapcsolópontot nem kell külön keresnünk, mert megtaláljuk hamar. Hiszen egyrészt benne van az otthontól való távolság. Ott van az, hogy idegen földön az ember nem ismeri a szokásokat, és benne van az is, hogy az ember egyedül van. Persze ez nem pusztaság.

Tudjuk azt, hogy az ember sokféleképpen lehet egyedül. Úgy is, hogy fizikailag egyedül van, de úgy is, hogy sok ember veszi körül, akik között mégis valahogyan kilóg a sorból. Azt érzi, hogy bár sokan vesznek körül, mégis egyedül vagyok. És azt is megfigyelhetjük, hogy sokszor rendezett és szép körülmények között is hiányérzet lehet bennünk. Még egy olyan gazdag helyen is, mint Svédország. Hiányérzet, amit Jákób a maga egyszerűségében, és ebben a történetben olyan szívhez szólóan olvasunk.

De Jákób ott a kietlenben otthon-morzsát talált. Mert az Isten közelségét élte meg. És az Isten közelségében, azokban a bátorító szavakban, amelyeket álmában láthatott és hallhatott, azokban az Isten közelségéből ő erőt kapott és ígéretet kapott, és ez az ígéret vitte őt tovább. És én azt gondolom, hogy itt sem kell sokáig magyarázzuk a kapcsolódó pontot, mert erőforrássá lehet az Istennel való találkozás.

Egy gyönyörű templomban vagyunk együtt, ahol van egy külön kápolna, ahol a mártíroknak állítottak emléket. Huszadik századi mártíroknak; nem a régi klasszikus korból, amikor a mártírokról följegyezték, hogy az ő vérük magvetés. Mert sokan haltak halált azért, mert hittél a Krisztus ügyét képviselték, hirdették.

A történelmünkön végig tekintve azt láthatjuk, hogy a mártíroknak a sora szinte végtelen. A Jézus tanítványi körétől kezdődően tulajdonképpen napjainkig számos ember adta az életét, egyrészt a Krisztus ügyéért, vagy éppen a földi hazájában fontos otthon miatti kötődésért, mert igaz ügyekért, fontos ügyekért síkraszállt. Amikor magyar szentekre vagy mártírokra gondolunk, akkor természetesen a magyarság hitre juttatásának időszakától kezdve ugyancsak a napjainkig találhatunk magyar mártírokat is. Gellér püspöktől kezdve, vagy akár hogyha arra gondolunk, hogy protestánsokként visszaemlékezünk a reformáció indulásának korára, amikor Magyarországon úgy szerették volna útját állni a protestáns evangéliumi bibliai hitnek, hogy nagyon korán olyan törvényeket hoztak, amelyek el akarták lehetetleníteni az evangélium útját. És mégis voltak bátor emberek akik hittél, meggyőződéssel az élet beszédét hirdették, és bizony nem keveset az akkori szigorú törvények alapján megégettek ezért. Van akiknek a nevét is ismerjük. És van számtalan, névtelen mártír ebből a korból.

Az istentisztelet előtt találkoztunk dékán úrral, s pár szót beszélgettünk a mártírokról, a mártírok kápolnijában, ahol majd egy koszorút is elhelyezünk. Ő elmondta azt, hogy van sok üres tábla, ahol nincsenek nevek. De gondolunk azokra, akiknek vagy nem ismerjük a nevét, vagy akiket föl se lehet sorolni, hiszen a mártírok sora olyan hosszú. Én elmondtam azt, hogy pár hét múlva Magyarországon a mi egyházunk egyik legszörnyűbb történelmi eseményére emlékezünk majd Csepregen a testvéregyházak képviselőivel együtt, ahol a mi történelmünknek a legvéresebb drámája zajlott le, ahol annakidején az evangélikusok lelki centruma volt, lelkészképző intézet működött, több templomuk volt. És egy rajtaütésszerű támadást indítottak ellenük, mert protestánsok, evangélikusok voltak, és ott a templomban és a templom környékén több mint 1200 ember halt meg. A gyülekezet lelkészével együtt. A lelkész nevét is ismerjük, és ami számomra a közelmúlt kutatásainak legdöbbenetesebb élménye volt, hogy a rokonságomhoz tartozott. Az egyik fölmenőmnél a testvére. Úgy hívják őt, hogy Zvonarics Imre.

Sorolhatnánk a mártíroknak a hosszú-hosszú sorát, és természetesen itt ebben a kápolnában nem csupán a régi otthoni Kárpát-medencei mártírokra szeretnénk emlékezni, hanem mindenkire. Említhetnénk akár a gályarabokat vagy sok-sok mindenki mást, de itt szeretném megemlíteni név szerint Sass Kálmán nevét, akinek a magyar mártírok képviselőjében van helye, aki a huszadik század mártírja, erdélyi református lelkészként, és természetesen ő képviseli a magyarokat és a magyar mártírok egész sokaságát. És amikor a magyar mártírokért is elhelyezünk egy koszorút, akkor őrá is szeretettel gondolunk és másokra, akiknek Isten ügye és a hazánk ügye is olyan fontos volt, hogy vérüket és életüket adták érte. És tudom azt is, és ezzel fejezem ezt a blokkot be, hogy ez a templom, ez az ősi gyönyörű püspöki központ és tényleg szemet gyönyörködtető és lelket emelő szép templom azért is kedves a Skandináviában élő magyaroknak, mert éppen itt, a mártírok emlékhelyén van egy magyar név. És amikor rátaláltak az itt élő testvérek, Sebestyén Gábor főfelügyelő úr vezetésével, mintha

otthonra találtak volna, mert egy otthon-morzsa az ember lelkét fölmelegíti, erőt ad a küzdelemhez, erőt ad az élethez. És én azt kívánom, hogy ez így legyen itt tovább is.

A másik fókusz a mai megemlékező és hálaadó istentiszteletünknek, hogy hálát adunk a svédországi magyar protestáns egyházak közösségéért, az itt folyó munkáért, amely tényleg a térképen megnézve hogy mekkora területen folyik itt a szolgálat 13 gyülekezetben, csak az elismerés szavát fogalmazhatjuk meg valamennyi itt szolgáló lelkész hűséges szolgálataért, akik az autókat nem kímélve járkák a hosszú, sok száz és ezer kilométeres utakat, hogy az evangélium szavával magyar nyelven szolgálhassanak az itt élőknek. És nyilván most a leköszönő, nyugdíjba vonuló és a megérdemelt pihenésére induló lelkésztársra és testvérré különösen is gondolunk távollétében is, Molnár-Veress Pál lelkészkollegánkra és testvérünkre. Mert ez a szolgálat, itt a távolban az óhazától – hogy így fogalmazzak – különösen is fontos és hangsúlyos. Hiszen amikor egy lelkész útra kel, hogy a sokszáz kilométerre lévő kicsi maroknyi magyar gyülekezetben magyar nyelven ígét hirdessen, akkor ezzel tulajdonképpen egy kis otthon-morzst visz a lelkész is, hogy magyarul hallhatják a prédikációt, magyarul imádkozhatnak, magyarul énekelhetnek, hogy olyan régi emlékeket cserélhetnek ki és fedezhetnek fel közös ismerősöket, ami pótolhatatlan fontosságú volt. Isten áldja meg az elvégzett szolgálatot, munkát, és kívánok én magam is innen a prédikáció közepéről is Molnár-Veress Pál testvérünknek hosszú és békés nyugdíjas éveket, és Isten áldása kísérje őt további útján, további szolgálatában.

És természetesen a szolgálatba indulóra is megkülönböztetett figyelemmel gondolunk, és imádságban szeretnénk őt kísérni, indítani, és szolgálatát figyelni továbbra is. Hiszen ahogy a leköszönő lelkésszel kapcsolatban elmondtam, hogy milyen nehéz szolgálat volt, nyilván a szolgálatba lépő lelkészre is ez a nehéz szolgálat vár. De nagyon fontos szolgálat ez! Nagyon fontos, hogy ezek az otthon-morz�ák eljussanak minél több itt élő testvérehez. Mert ezeknek az otthon-morz�áknak, mint a bibliai történetben, erőt adó jelentőségük van. Az a közösség, amelyet ápolhatunk, építhetünk Isten ígéje körül, az embereket felemelheti, az embereknek a mindennapjait ünneppé teheti. És ilyen értelemben a fáradság, amit az odaérkezésért, az alkalmak megtartásáért tenni kell, nem szabad semmiképpen lebecsülni sem, de szükséges hogy meg hozzák azokat a szolgálattelvők, akik ezt a nehéz munkát vállalják.

A beiktatási alkalmaknak mindig két része van. Egyrészt áldást kérünk a szolgálatba indulóra, de van egy olyan része is, hogy egymás figyelmébe és szeretetébe ajánljuk a gyülekezetnek a lelkészt, a lelkésznek a gyülekezetet. Nagyon fontos, hogy egy egészséges lelki, testvéri kapcsolat alakuljon ki. Hiszen otthoni morz�ákat, erőt adó eledelt visz a lelkész, amikor az élet beszédét hirdeti, amikor az élet kenyerét és italát oszthatja a szentségben, amikor a vigasztalás ígét hirdetheti a szomorú órákon, temetéseken, és nem tehetünk mást, és nem is akarunk mást tenni, mint Istvánt így ajánljuk a gyülekezet figyelmébe, szeretetébe, és imádsággal indítjuk a szolgálatba, hogy az Úr áldása kísérje őt szeretteivel együtt. Így áldjon meg bennünket a mindenható Isten, aki Jézus Krisztusban megnyitotta a legfontosabb otthont, hogy bárhol élünk is a földön, a mi utunkon mindig az ő közelségében megtapasztalhassuk az igazi otthon-élményt, amikor majd aztán egykor az Ő örök országában megtapasztalhatjuk a teljes közösséget vele. Ámen

BEKÖSZÖNŐ BESZÉD

„Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz” - Zsid. 13,8

Urunk áldj meg minket igéddel, a te igéd igazság! – Ámen

Főtisztelendő Püspök úr!

Kedves jelenlévő és istentiszteletünkhöz a technika által kapcsolódó Gyülekezet!

Testvéreim a Jézus Krisztusban!

Ez az óra a svédországi magyar protestáns gyülekezetek életében és az én személyes életemben is jelentős változás, fontos esemény és ünnepi alkalom. Ünnepi alkalom akkor is, ha az élet kikényszerítette és úgy rendezte, hogy az eltervezett keretek helyett, istentiszteletünk most inkább csendes megállás és hálaadás legyen. Hálaadás a nyugalomba vonult Molnár-Veress Pál három évtizedes, örömmel és megpróbáltatásokkal is kísért hűséges lelkipásztori szolgálataért és az Északi végekre került magyarság nemzeti öntudatának tántoríthatatlan erősítéséért. Ez az alkalom lezár és megnyit, befejezést és kezdést is jelent egyszerre.

Maga ez a tény is jelzi, hogy van folytatás és van remélt jövő, hiszen nem légüres térbe, nem szántatlan ugarra lépek, hanem olyan szolgálati helyre érkeztem, ahol az előttem jártak magvetése máig érződik.

Glatz József, Koltai Rezső és Molnár-Veress Pál lelkészek utódjaként olyan ösvényre léphetek, amely nem feltöretlen és nem járatlan út. Megterhelt és több szempontból is nehéz időszakban lépek erre az útra. Személyes élethelyzetem valamint a megváltozott körülmények miatt Pál apostol szavaival élve „kívül harcok, belül félelmek” vesznek körül, sok bizonytalansággal és gyarló emberi aggodalommal. Ebben a helyzetben és órában tekintetem tovasiklik a múlandóság határai fölött és különösképpen is egy változatlan szilárd alapot keres és remél. Ezért most sem akarok mást szólni és másról szólni, mint amiről, és akiről szoltam köztetek ideérkezésemtől kezdve. Arról, aki a változások világában is változatlan, arról a Jézus Krisztusról, aki tegnap, ma és mindörökké ugyanaz.

Ha pedig ugyanaz, akkor változatlanul érvényes mindaz, amit szólt és cselekedett az emberért. Ha változatlan, akkor okunk van hinni, hogy az Ő szava ma is élő és ható, ma is emberi életeteket átformálni képes erő. Olyan erő, mely nem függ aktuális rendszerektől, pillanatnyi felkapott eszméktől, jövő-menő igazságoktól, gyorsan elmúló és tovatűnő elméletektől.

Ha változatlan, akkor az volt a múltban is. Erőnek, belső békének és reménynek örök forrásaként motivált embereket. Nem állnék most itt, ha nem így lenne! Ő inspirálta azokat a magyar testvéreinket, akik Svédországba, egy új hazába, új élettérbe érkezve az 1900-as évek derekától fontosnak tartották az Örökkévalóhoz tartozásukat, fontosnak tartották, hogy gyülekezetekbe szerveződve a hitüket megtartsák és megvallják, keresve és erősítve egymással és az Örökkévalóval való kapcsolatot. Fontosnak tartották mindezt anyanyelvükön tenni, ezzel magyar identitásuknak nem csak megőrzését és ápolását, hanem aktív megélését is erősíteni.

Ha Jézus változatlan, akkor a jelenben is szólnak hozzánk biztató szavai: íme, jöjjetek énhozzám, mindnyájan akik megfáradtatok, terheket hordoztok, és én megnyugvást adok néktek. Vajon oda megyünk-e, vagy keressük a szalmaláng életű bánatfelejtés pótszereit és pótcselekvéseit? Vajon megtaláljuk-e Őt, mint a megnyugvásnak és békességnek a forrását? Miként Augustinus írja, - „mert nyugtalan a mi szívünk, míg benned meg nem nyugszik Urunk”. Amikor bánatodban, fájdalomadban, veszteségedben nem vigasztalnak emberi szavak és jól ismert panelmondatok, amikor a szenvedés időtlennek tűnik, akkor a fájdalomadra gyógyír, elgyötört lelkedre balzsam is csak az időfelettségből, a változatlantól várható és remélhető.

Ő nem fog rádtörni, nem tola­kodó, nem sértő és nem tapintatlan. Nem méricskél, és nem szab feltételeket. Olyan, mint a fia elé futó és őt átölelő Atya, aki nem tett szemrehányást, nem kérdezgetett, hanem egyszerűen végtelenül boldog volt, hogy elveszettnek hitt fia hazatért. Igen testvéreim, ha Jézus változatlan, akkor ez felbátorít és biztat minket, hogy a benne kapott kegyelem és vigasztalás is változatlan.

Meggyőződésem, hogy nekünk a változó világban e változatlan krisztusi értékrendet kell hirdetnünk, megélnünk és ahhoz tántoríthatatlanul ragaszkodnunk. Azt a szabadságot, amelyben élhetünk, a krisztusi tanítás követésére kell használnunk. Mert a keresztény szabadság alapja: a belső döntés szabadsága és az abból fakadó cselekvés szabadsága.

Kedves Testvéreim! Egyáltalán nem természetes és nem magától értődő ez a szabadság. Mai ünnepi alkalmunkon gondolunk azokra, akik a múltban nem élhették meg szabadon a keresztény hitüket. Ugyanakkor nem révedhetünk csupán a múltba és figyelmünket nem kerülheti el, hogy keresztények milliói vannak világszerte napjainkban is kitéve a fenyegetettségnek, hátrányos megkülönböztetésnek, sőt a vértanúságnak is. Miközben imádkozunk őértük, vajon hálát adunk-e azért a szabadságért, melyben mi megélhetjük, illetve megélhetnénk keresztény hitünket. Hitvalló-e a mi hálaadásunk vagy igazodik a korszellem aktuális elvárásaihoz?

„Az a teológia, amely a korszellemmel házasodik, hamar megözvegyül” fogalmazza meg frappánsan Jör­gen Moltmann kortárs teológus. Értelmezzük ezt tágabban és tegyük hozzá, hogy a mindig igazodó, lakáj lelkű kereszténység felhígítja, és ezáltal meghamisítja az evangéliumi, krisztusi értéket és igazságot. Az, hogy szeretnénk evangéliumi szeretettel forgolódni a társadalomban, a világban, soha nem jelenthet önfeladást. Én ebben a szellemben szeretnék az evangélium hírnöke lenni köztetek.

Jaj, nektek, ha minden ember jót mond rólatok - olvassuk Lukács evangéliumában Jézus szavait. Jaj nekem, az Úr szolgájának, ha simulékonysággal elsősorban emberek tetszését keresném és nem az Örökkévaló szavát hirdetném, hogy azzal ébresszek a lelki álomból, hogy vigasztaljak és a hitben erősítsek. Illúziók nélkül, de hitből fakadó reménységgel úgy szeretnék szolgálni közöttetek, mint aki lábával a földön jár, de szemeivel az égbe néz és annak az Úrnak akar megfelelni, aki tegnap, ma és mindörökké ugyanaz.

Kedves testvéreim! Egy régi, gyermekkori élménnyel szeretném zárni beköszönő beszédemet. Máig emlékezetes számomra, amikor kisgyerekként a házunk udvarán találtam egy eltört tükörcsabdát és felfedeztem, hogy általa „befoghatom” a nap sugarát és szabadon tükrözhetem azt olyan helyekre is, ahova egyébként soha nem tud besütni a nap. Olyan helyekre, melyek egyébként mindig árnyékban maradnak. Azt remélem, hogy a svédországi szolgálatomban egy kicsiny törött tükörcsabdka lehetek. Tükörcsabd, mely által továbbadhatom, továbbtükrözhetem az Örökkévaló kegyelmét és Jézus Krisztusban adott megváltó szeretetét. Azét a Jézus Krisztusét, aki tegnap, ma és mindörökké ugyanaz.

Köszönöm a bizalmat, mellyel fogadtatok és lelkész­etekké meghívtatok! Többször hallottam: szép, de nehéz szolgálat vár rám. Szeretném hozzá tenni: a gyülekezetekre is és minden­kire, aki a svédországi magyar közösségért felelősséget hordoz és vállal. Nekünk csak összefogásban, ökumenikus elkötelezettségben és evangéliumi emelkedettségben van esélyünk hiteles és vonzó közösségnek lennünk.

A holnapi nappal az Adventi időbe érkezünk, mely várhatóan ez évben a megszokottnál csendesebb és visszafogottabb lesz. Igen, az élet most visszahúzó­dásra kényszerít bennünket, melyben a belső világunkra való figyelés hangsúlyosabbá válhat a korábbinál. Ez az új élethelyzet megmutatja töre­kenységünket és esendőségünket. Sok minden felértékelődik, amit korábban természetesnek és magától értetődőnek vettünk. Talán elkezdjük jobban értékelni az emberi kapcsolatoknak és bizalomnak a gesztusát. Talán elkezdjük jobban értékelni azt a közeledőt, aki tegnap, ma és mindörökké ugyanaz. Ő segítsen minket, hogy szavának engedelmeskedve éljünk a világban, ezen a helyen, a svédországi magyar közösségeinkben! Ő vezessen és áldjon meg minket! Ámen

/Dr. Pöcze István lelkész beköszönő beszéde, melyet elmondott a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség lelkészi állásába való beiktatásakor Svédországban, a Strängnäs-i dómtemplomban 2020. november 28-án./

Beiktatási oklevél

Ezen okirat igazolja, hogy a 900 éves Strängnäsi
Dómtemplomban tartott ünnepi istentisztelet keretében,

Dr. Pócze István
evangelikus lelkész

a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség
szolgálatába beiktatott, 2020. november 28-án.

Kérjük Urunkat árássza reá Szentlelkét, hogy
pásztori hibatásában Ót kövessse Istenünk dicsőségére és
a reábízottak javára.

Strängnäs, 2020. november 28.

Molnár-Veres Pál
lelkész

Dr. Sebestyén Gábor
országos főtelügypelő

EMLÉKEZÉS, HÁLAADÁS, KÖSZÖNET ÉS ÁLDÁSKÉRÉS

Dr. Sebestyén Gábor, a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség országos főfelügyelője, a Szent György lovagrend skandináviai nagypriorja a Lovagrend nevében immár 12. éve helyez el koszorút a strängnási Mártírok Kápolnájában Sass Kálmán egykori érmihályfalvi református lelkipásztor emlékére. Az Új Kéve 2008 decemberi számában így emlékezik vissza az emlékhely felfedezéséről: Erre véletlenül bukkantam rá egyik „felfedező utam” során, 2006-ban, amikor családommal együtt meglátogattuk a strängnási katedrális. A gótikus dómtemplom bal oldalhajójából nyíló kápolna, a „Martyrernas kapell” már a neve miatt is felkeltette érdeklődésünket. A kápolnában az oltár jobb és bal oldalán egy-egy nagy, bronzból készült négyszögű tábla áll, több téglalap alakú kisebb táblából összerakva. A kisebb táblák egy részén nevek és évszámok vannak feltüntetve, de több tábla üresen áll. Az egyik táblán meglepetéssel fedeztük fel Sass Kálmán nevét, alatta az ország megnevezését, ahol mártírhalált halt: Rumänien, valamint az elhalálozás dátumát: 1958. december 2.

Az idei emlékistentisztelet további két programponntal bővült: a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség 31 évi szolgálat után búcsút vett nyugdíjba vonuló lelkészétől, Molnár-Veress Páltól, ugyanakkor utódát, dr. Pócze István megválasztott lelkészt Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke iktatta be hivatalába. Az emlékistentisztelet alatt három díszes oklevél került átadásra: Az első egy köszöntő/gratuláció a strängnási püspökség alapításának 900. évfordulójára amelyet Sebestyén Gábor adott át rövid köszöntő beszéd és az oklevél felolvasása után az emlékistentiszteletet megnyitó Christofer Lundgren strängnási prepostnak.

A második Dr Pócze Istvánnak szól lelkési állásába való beiktatása alkalmából, amelyet ugyancsak Sebestyén Gábor adott nyújtott át, a harmadik Molnár-Veress Pál 31 éves szolgálatának állít emléket.

Az oklevelek Visegrádon készültek, merített papíron, díszes irattartóban elhelyezve, lovag Cseke László, a Szent-György lovagrend kancellárja segítségével.

MÜLLER ADRIEN NAGYKÖVET ÜZENETE STRÄNGNÄS, 2020. NOVEMBER 28.

Tisztelt Magyar Közösség, Tisztelt Szemerei János Püspök Úr!
Tisztelt Molnár-Veress Pál Lelkész Úr! Tisztelt Pöcze István Lelkész Úr!

Szeretettel küldöm Önöknek ezen az ünnepi istentiszteleten üzenetemet.

Ez a tizenkettedik év, hogy december 2-a körül a gyönyörű strängnäsi dómban megtartják a mártírok istentiszteletét, a svédországi magyarok protestáns közösségének ünnepi összejövetelét. Amikor 12 évvel ezelőtt az első ilyen alkalom volt, talán még nem is gondolták, hogy ebből olyan szép és erős hagyomány lesz, hogy azt még egy ilyen furcsa év mint a 2020-as, sem tudja megtörni. Magyarország nagyköveteiként gratulálok ehhez! Remélem, hogy sokan követik az istentiszteletet a technika adta lehetőségen keresztül az otthoniakból és köszönet a közösség vezetőinek, hogy ezt megteremtették.

Sajnos nem személyesen, hanem ebben az üzenetben szeretném kifejezni nagyrabecsülésemet az erős és összetartó, egymás segítő, a haza iránt elkötelezett svédországi magyar protestáns közösségnek és a magyarságukat őrző svédországi magyar diaszpórának.

Az idei mártírok istentisztelete több szempontból is különleges évben történik.

Az idén 100 éve, hogy az 1920-as trianoni szerződés megszületett. A trianoni diktátum a magyarságnak okozott tragédiája szóban talán kifejezhető, érzésekben és személyes sorsokban azonban biztosan nem. 1920-ban Magyarország területének kétharmadát elveszítette és tízből három magyar idegen országban találta magát. Ennek feldolgozása történelmi távlatokban is emberpróbáló, ha nem lehetetlen feladat.

Önök között sokan vannak, akik az anyaországból érkeztek Svédországba, de legalább annyian, akik a trianoni elszakított területekről, és a sors fintora folytán magyarságukat talán először itt, Svédországban tudták teljesen szabadon és korlátok nélkül megélni. Önök közül sokan egyszerre tartoznak a határontúli magyarsághoz és a nyugati diaszpóra magyarságához, olyan összetett életutat jártak be, amit svéd szomszédjaik minden bizonnyal elképzelni sem tudnak.

Magyarországon 2020 a nemzeti összetartozás éve. Azt üzeni, hogy bármit is írt a történelem, mivel magyarnak születünk, magyarként egyek vagyunk. A magyarság jövője rajtunk múlik. Annak alakítói mi vagyunk. Személyes és közösségi felelősséggel. A diaszpórában élők esetében ez különösen értékes és fontos feladat. Minden olyan törekvésük, tevékenységük, ami a magyarságot a távolban is megtartja és összetartja, tiszteletet és köszönetet érdemel. Az anyaország igyekszik segíteni a diaszpórában élő magyarságot identitásuk, nyelvük, kultúrájuk megőrzésében, a jövő generációjának való átadásában. De a megvalósítás elsősorban Önökön múlik: a lelkesedésükön, a kitartásukon. A svédországi magyar szervezetek példaértékűek. A Svédországi Magyar Protestáns Közösség pedig még ebben is élen jár. Nincs jobb példa erre, minthogy ma, egy világjárvány közepén, a távolból, de mégis együtt vagyunk.

A 2020-as év a svéd-magyar kapcsolatok centenáriumát is elhozta. 1920. november 12-én ismerte el Svédország az I. világháborút követő Magyarországot. Az elmúlt 100 évben Európa és országaink is sok mindent megéltek. Hosszú út vezetett idáig, hogy megelégedéssel és örömmel kimondjuk, mindkét ország a demokratikus európai országok közösségébe tartozik, ahol erős önrendelkezés mellett polgáraink maguk döntenek sorsukról, (de ahol egyben szorosán együttműködünk és együtt dolgozunk egy stabil, békés és virágzó jövő érdekében.) A svéd-magyar kapcsolatoknak fontos pillére a svédországi magyarság. Önök mindannyian értékei a svéd társadalomnak is.

A két kerek évforduló mellett az Önök szempontjából a mai istentisztelet minden bizonnyal mégis azért valami más miatt olyan különleges. Évtizedeken át a svédországi protestáns és gyakran nemcsak protestáns, hanem minden keresztény hívő lelki gondozását egy olyan csodálatos ember szolgálta, mint Molnár-Veress Pál lelkész úr. Sok-sok év kitartó, lelkes, fáradhatatlan szolgálata után fájó szívvel, de el kell fogadnunk, hogy lelkész úr úgy döntött, hogy a stafétát átadja és visszatér Magyarországra. Molnár-Veress Pál lelkész úr fogalommá vált nemcsak a svédországi, hanem az egész észak-európai keresztény közösségben. Munkáját és erőfeszítéseit a diaszpóra magyarság összetartásában, a magyar nemzeti identitás ápolásában és erősítésében Magyarországon is nagyra értékelik és becsülik, amit Áder János köztársasági elnök úr 2017-ben részére adott állami kitüntetése is bizonyít. Molnár-Veress Pál tanításaira, mély üzeneteire, tiszta hangjára, öblös orgánumára, meleg mosolyára, erős és barátságos ölelésére mindannyian mindig szívesen gondolunk. Biztos vagyok benne, hogy sokan várjuk, hogy őt Magyarországon majd viszontlássuk.

Kedves Pali! A köszönet és tisztelet mellett sok boldogságot, örömet, jó egészséget kívánok neked és kedves feleségednek, Enikőnek. Amit ti tettetek a svédországi közösségért mindig itt marad, arra ez a közösség – biztos vagyok benne hogy – vigyázni fog.

Egyben szívből köszöntöm Pócze István lelkész urat svédországi hivatalába beiktatása alkalmából. Csodálatos, hogy Pócze lelkész urat Szemerei János a nyugat-magyarországi evangélikusok püspöke iktatja be ma hivatalába. Szemerei püspök úr abból az egyházkerületből érkezett, ahol Pócze István magyarországi otthona is van. Felemelő és a helyi közösség szempontjából reményt keltő, hogy Pócze István lelkész úr elvállalta a svédországi magyar protestánsok terelgetését. Biztos vagyok benne, hogy otthagyni a hazát és Magyarországról elköltözni Svédországba összetett döntési folyamat volt. De abban is biztos vagyok, hogy ebben segített az a tudat, mennyire szükség van rá itt északon, mennyire várják őt és mennyire megszerették őt az elmúlt két évben a svédországi magyarok. A szolgálatkész döntéséért cserébe egy lelkes, összetartó közösség lelki gondozásának állhat ő az élére, ami földrajzi kiterjedésének nagyságában példa nélküli. Lelkész úr eddigi pályája, kiemelkedő munkája, tudományos tevékenysége, tapasztalatai nagyszerűen fogják gazdagítani a svédországi magyar protestánsokat. Pócze István lelkész úrnak a családom és a magam nevében is sok erőt, jó egészséget kívánok, boldogságot és örömet munkájában. A magyar közösségtől pedig azt kérem, hogy szeressék és segítsék az új lelkészüket, töltsse el Önöket büszkeség és melegség, hogy egy ilyen nagyszerű ember vezeti Önöket hitükben.

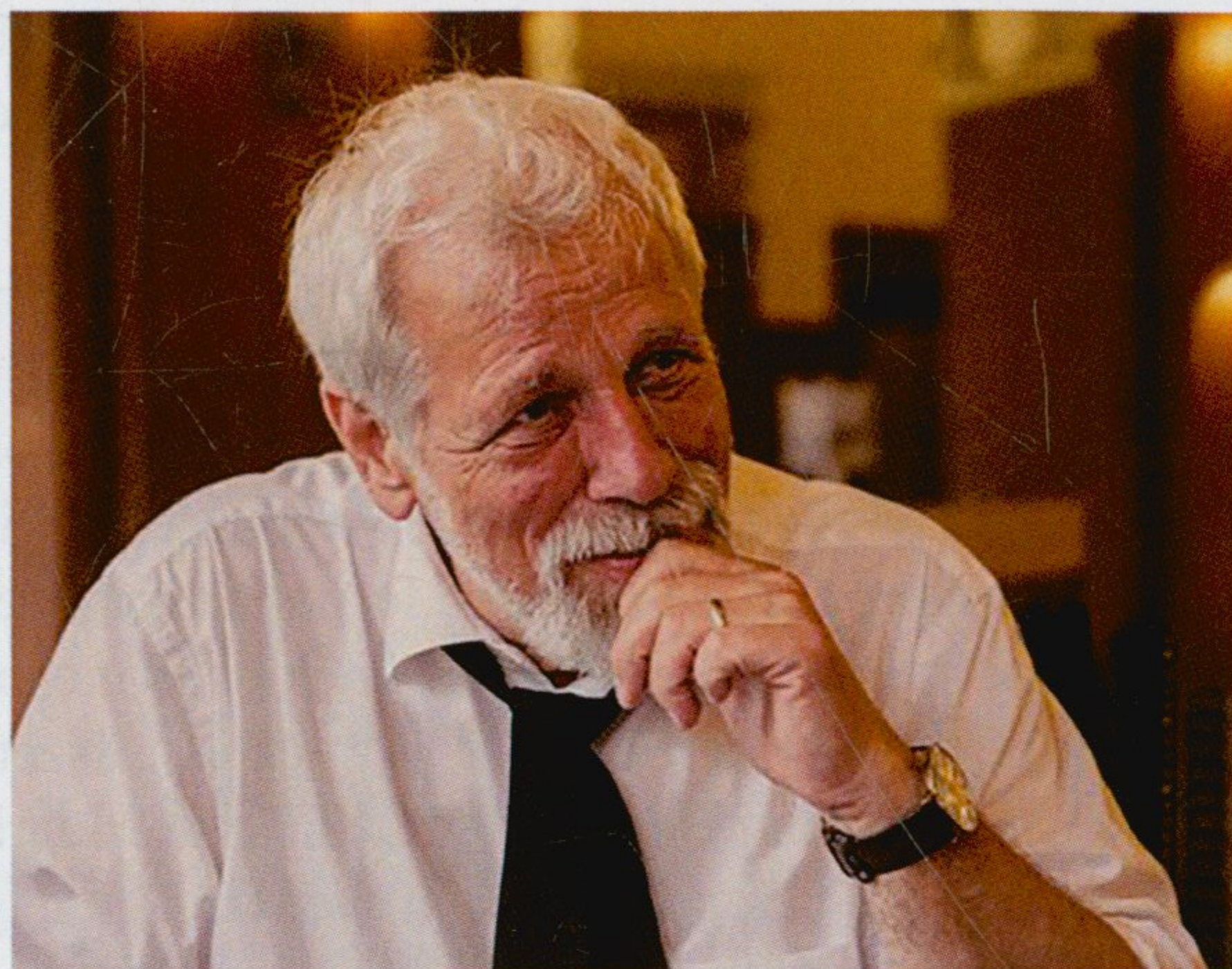
Advent első vasárnapja holnap lesz. Ugyan furcsa időket élünk, amihez mindannyiunknak alkalmazkodni kell, de ezek a furcsa idők sem gátolnak minket abban, hogy bizakodóan tekintsünk előre.

Kívánok mindenkinek boldog ünnepi készülődést!

dr. Müller Adrien
Magyarország stockholmi nagykövete

Fogadás Magyarország nagykövetségének stockholmi rezidenciáján. Balról jobbra: Sebestyén Gábor országos főfelügyelő, Adami Mária püspöki asszisztens, Nagy Attila, a nagykövet asszony férje, Müller Adrien, Magyarország rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, Pócze Barnabás teológus, Szemerei János, a Magyarországi Evangélikus Egyház nyugati (dunántúli) egyházkerületének püspöke, Pócze István, evangélikus lelkész, a SMAPEK újonnan beiktatott lelkésze.

MOST BÚCSÚMAT VESZEM

*Tisztelt Egyházi és Világi Méltóságok!
Kedves Gyülekezeti Tagjaink!
Szeretett Barátaim!*

Nemzedékek váltásának idejét szoktuk emberöltőnek mondani; amúgy 25-35 évet, mely alatt a gyermekek felnőnek és maguk is szülőkorba lépnek. Ahogy a varrásban az öltések, úgy öltődnek egymásba emberéletek és sorsok, együtt alkotva egy közösség történelmét, korát.

Az én korosztályom, még otthon, utolérte az első és második világháborút megjártak nemzedékét, s Nyugaton telibe találta a diaszpóra 56-os menekültjeinek még életerős, de már idősebb korba hajló, búcsúzó tagjait.

S most rajtunk a sor. A megszámlálatásé, a termés betakarításáé. És itt az ideje az örökség átadásának, a hagyatkozásoknak és intelmeknek, végül a búcsúzásnak is.

Időnk rövid, s ezért most nem a helyek, időpontok, tettek, adatok felsorolása következne, hanem egy rövid megállapításé.

Strängnäs sokunk számára egy megkerülhetetlen, fontos hely. Az akár a vértanúhalálig tartó áldozatvállalás mementója. Azokra emlékeztet, akik előttünk jártak és taposták ki az idegenben is megtartó hit útját.

Bízom egyházi közösségünk világi elnökének, országos főfelügyelőjének és az Egyháztanács tagjainak bölcsességében, midőn a világjárvány ellenére a strängnäsi rendezvény megtartása mellett döntöttek, ugyanakkor fájdalom, hogy a jól ismert objektív okok miatt magam most nem lehetek közöttetek.

Köszönöm Szemerei János püspök úrnak, hogy jelenlétével erősíti bennünk azt a tudatot, hogy a hazai egyházak nem hagyják magukra a világszórványba került tagjaikat, hanem szolgálattevőket küldenek közéjük a lelkek ápolására.

Bízom nemzetünk Északra sodródott hívő nyájában, sok próbát kiállt itteni vezetőiben. Bízom a Mindenhatóban, hogy megtartó kegyelmét reánk árasztva jövőnket biztosítottak tudhatjuk.

Szolgatársam, Dr. Pőcze István evangélikus lelkész számára kívánom, hogy a mai eseményre, ünnepi beiktatására gondolva mindig jussanak eszébe azok az elődök, lelkészek, gyülekezeti munkások, áldozatot hozók, hitükről cselekedeteikkel bizonyosságot tevő százak és ezrek, akik évtizedeken át éltették, ápolták, gyarapították, imádságos lélekkel nap mint nap Isten elé tárták önmaguk és az öreájuk bízott sorsát. Őnékülük rég elvesztünk volna mind.

Ha valóságosan nem is, de lélekben mindenestől közöttetek lévén, hálatelt szívvel tudok megállni e mérföldkőnél, és hálát adok Istennek, hogy életem útját egykor hozzátok, közétek vezette, s különösen azt, hogy hosszú vándorutam után kezemet fogva lépteimet haza egyengette. Szívből köszönöm meg mindazt, amit gyülekezeteinktől, tisztségviselőinktől, jóakaróinktól, Mindanniyatoktól kaptam sok évtizedes közöttetek való szolgálatom során.

Isten további áldását, megtartó kegyelmét kérve, szeretettel és barátsággal öllelek Mindanniyatokat,

*nyugalomba vonult lelkipásztorotok,
Molnár-Veress Pál*

NEHÉZ SZAVAKAT TALÁLNI

Drága barátom, Pali! Nagyon furcsa körülmények között tartjuk ezt az emlékstentiszteletet, és az a megtisztelő feladat jutott nekem osztályrészül, hogy szóljak néhány szót a te általad fémjelzett 31 évi szolgálatodról. Valahogy megilletődve úgy állok

én most itten, olyan gondolatokkal, mint ami Petőfi Sándort is foglalkoztatta, amikor döcögő szekéren azon gondolkodott, hogyan fogja szólítani rég nem látott édesanyját. És amikor a kisszobába toppant, nem voltak szavak, csak egymásba borultak. Nehéz szavakat találni. Én is egész héten gondolkodtam nagyon szép szavakat mondani, mégsem tudom kifejezni azt a sok szeretetet, amit gyülekezeteinktől kaptál és kapsz, remélem érezted, hiszen a szívünkbe zártunk. Te voltál a mi papunk. Ha csak azt nézzük, hogy a gyülekezeti tagjaink hogyan szólítottak téged, ami nekik a legkedvesebb volt, persze volt hivatalosan is hogy lelkészünk, a pap, Molnár-Veress Pál, de a legtöbbször: *a mi lelkészünk, a mi papunk*, vagy a katolikus híveink úgy szólítottak, hogy *plébános úr*, hiszen nekik ez volt a legkedvesebb megszólítás, és ők nem istentiszteletre jártak, hanem misére, nekik az teljesen érthető volt, hogy azt kapják, mint a misén, vagy sokan *atyának* neveztek.

De ezek mellett nem tudom kiértékelni és felsorolni azt a hihetetlen nagy munkát, amit végeztél, ha csak azt nem emelem ki, hogy amikor elkezdted, hét gyülekezetből állt gyülekezeti közösségünk, és most 13 gyülekezetből áll, és te hozzákapcsoltál még két gyülekezetet Finnországban és egyet Észtországban. Óriási munkát végeztél csak ezzel is. Vagy hogy az Új Kéve folyóiratunkat a legnívósabb, a diaszpórában megjelenő magyar egyházi kulturális lappá emelted. De hol van aki zengné tetteid Arany János szavai szerint, mert hosszú-hosszú órákba telne amíg el tudnánk mindezt mondani. De jómagam részéről én csak azt a hihetetlen hivatásérzetet és hivatástudatot tudom kiemelni, ami rád jellemző volt. Neked küldetésed van, neked ezt tenni kell, és legyőzve a test fáradtságát, amire te soha nem panaszkodtál, mindig, minden hétvégén négy helyen, sőt egy alkalommal öt helyen tartottad az istentiszteletet, és figyelembe véve a svédországi útviszonyokat, többszáz kilométer választ el egy-egy gyülekezetet egymástól. Fáradhatatlanul, mindig frissen indultál el, megtartottad az istentiszteletet, az emberekkel tudtál kedvesen beszélgetni, utána ismét sebtébe egy szendvicset megéve, továbbmentél többszáz kilométert és ugyanazt meg kellett ismételni, idegen helyen aludni, és másnap ugyanezt megtenni, kétszer. Ezt csak akkor tudtam felfogni jómagam is, amikor veled néhányszor elmentem egy-egy ilyen istentiszteleti körútra. Nagyon kimerített, pedig az én szerepem eltörpült, hiszen csak éppen néhány kedves szót kellett szóljak a gyülekezetekhez, hogy én is vagyok, de a te utánóhatatlanul, mély orgánummal elmondott, kisugárzással prédikáltál, mert az igehirdetés minőségéből nem engedté semmit; az mindig tökéletes kellett legyen, ebben nem ismertél határt. Ezt mi nagyon fogjuk sajnálni, és nagyon sajnáljuk azt, hogy nem vagy közöttünk. Természetesen meg kell említenem, hogy munkádban segítettek nem csak az egyházi közösségünknek a tisztségviselői, hanem melletted állt feleséged Enikő, akinek a munkája rányomta a bélyegét Tångagärdei gyülekezeti otthonunkra. Az azért otthon, mert valóban otthonnak néz ki. Korábban egy gyülekező hely volt, gyűléseknek a helye, de otthonossá tette, s ne felejtse el, a ti különböző tulajdonságaitok nem ellentmondanak egymásnak, hanem egymást kiegészítik. Így voltatok ti erősek.

Kedves Pali, szeretném a befejezés előtt ismét úgy megszoritani a kezed, és egy baráti öleléssel köszönjek el, mint ahogy annakidején egy-egy sikeres esemény lezárása után fogtunk kezét, öleltük meg egymást, sok szó nélkül, mélyen egymás szemébe nézve, többet mondott, mint akármilyen szavak. Isten áldjon meg, s vezessen utadon, nyugdíjas korban, mi a szívünkbe zártunk hosszú időre.

Dr. Sebestyén Gábor országos főfelügyelő
Strängnäsben elmondott búcsúszavai

EICHHARDT SÁNDOR BARÁTI SZAVAI

Kedves Pali!

Mint a SMAPEK egyik alapító tagja, hálát adok a Jó Istennek, hogy 31 évvel ezelőtt megismerhettelek. Kezdem azzal, hogy szüleim istenfélő, templomba járó, magyar embernek neveltek. Hosszú életem során sok lelkészt, plébánost, püspököt hallottam prédikálni, igét hirdetni, de közülük, egyikük szavai sem érintették meg úgy lelkemet, mint a Te beszéded. Mert bármely igét, idézetet is választottál a Szentírásból, lehetett az a „Kánai menyegző” vagy a „Tékozló fiú” példája, az azt követő szószéki beszédedbe beleszóttál utalásokat, tudtál finom párhuzamot vonni a 2000 évvel ezelőtti bibliai események és a hazánkat és magyarságunkat érintő mai kérdések, az elszakított területeken élő honfitársaink kiszolgáltatottsága, vagy a trianoni békediktátum igazságtalanságai között.

Lehet, egyesek azt mondják, hogy egy pap imádkozzon, és ne politizáljon, de én úgy érzem, hogy számunkra, itt az emigrációban és szórványban élő gyülekezetek tagjainak, ez csak egy finom figyelmeztetés volt hovatartozásunkról.

Ha szabad azt mondanom, ez a lelkipásztor és gyülekezeti tag közötti ismeretség kettőnk között, idővel elmélyült, és igazi, baráti kapcsolattá fejlődött. Ezt alátámasztja a néha Tångagärdén, a nálatok négyesben vagy szűk baráti körben eltöltött kedves idő, vagy előfordult, hogy a Helsingborgi és Malmöi istentiszteletek után nálunk szállatok meg és pár órát jó hangulatban együtt tölthettünk.

A forradalom 50 éves évfordulója után több írásom is megjelent az Új Kévében, az ezekkel kapcsolatos kérdések is közelebb hoztak egymáshoz minket. Nem beszélve a Sebestyén Gábor és Általad szervezett csíksomlyói zarándoklatokkal kapcsolatos bukovinai és erdélyi körutakról, ahol az utazás alatt Te egyháztörténeti dolgokról, templomok történeteiről beszéltél, míg Gábor pedig ízes erdélyi, székely anekdotákkal szórakoztatta az utasokat, s amely programba néha én is belekontárkodtam egy-egy vers elmondásával.

S mikor a sors összehozott Marival, második feleségemmel, derült ki, hogy mindketten marosvásárhelyiek vagytok. Bár otthon nem ismertétek egymást, de Mari, mint fiatalasszony, emlékezett az evangélikus paplak ablakain kitekintő, szőke gyerekseregére. Jó volt hallani, amikor a város egyes eseményeit, vagy speciális helyeit, pl. a „cementlapokat” emlegettétek egymásnak, s ottjártunkkor mindig kegyelettel hajtottunk fejet szüleid sírjánál is.

És végül megköszönöm, hogy két éve, Istvánnal a helsingborgi istentiszteletre tartva, hívásomra megálltatok feleségem ravatala mellett, és köszönet az ott, könnyes szemmel elmondott, szívből fakadó búcsúszavakért!

S most, mikor három és fél évtizednyi erdélyi és közel ugyanannyi svédországi tartózkodás után Enikővel a Mecsek lankáin folytatjátok életetek, kívánom, hogy bár sokkal nyugodtabb körülmények között, de folytasd az egyházzal és magyarsággal kapcsolatos munkásságodat. Mert nem tudom elképzelni, hogy egy pap, és főleg Te, egy tollvonással véget tud vetni elhivatottságának.

S végül, egy verssel szeretném zárni soraimat. A költő Erdély szülöttje; a román állam által örökre száműzött Wass Albert, aki élete utolsó éveiben írta ezt a versét, melyben az állhatatosság, a nehézségekkel is körülvett feladatvállalás, és a szebb jövőbe vetett hit és remény folytonossága mellett tesz tanúbizonyságot.

Helsingborg, 2020. november 24

Eichhardt Sándor

Wass Albert

TÖLGYFA AZ IDEGEN FÖLDÖN

Tölgyfának születtem, hogy vihartól védjem a sarjadó erdőt,
 hogy ágaim közt fészket rakhassanak a madarak, hogy
 koronám árnyékot adjon annak, aki fáradt.
 De idegen vihar kitépett a földből, sodortak a szelek,
 messzire sodortak,
 s valahányszor megálltak velem, tépett gyökereimben
 sajgott az emlék,
 mert minden erdőben volt valami, ami emlékeztetett a régire,
 míg végre eljutottam oda, ahol idegen volt minden
 és nem emlékeztetett semmi arra, ami volt.
 Letettek a szelek, hevertem ott napfényben, esőben
 egy idegen, új világ földjén.
 Jó volt hozzám az idegen föld.
 Viharszaggatta csontjaim gyökeret vertek benne rendre.
 Tölgyfává nőttem újra, aminek születtem.
 Ágaim közt madárfészket őrök,
 koronám árnyékot ad annak, aki fáradt.
 Virágokat védek a szélről,
 s vihar ha jön, nekifeszítem törzsemet,
 s védem a sarjadó erdőt, itt, ahol vagyok.
 Emlékké nőtt bennem a múlt, s idegen madarak dalát
 megszokta, s megszerette rendre a fülem.
 Amikor megéri az idő, s kidönt a fűrész lombhullatás után,
 virradó tavaszra kisarjadok megint, és sarjaim
 új tölgyfákká nőnek,
 koronát bontani, erdőt védeni,
 árnyékot adni annak, aki fáradt,
 s ágaim közt madarak fészkelnek megint
 az örökkévaló idő végtelen láncolatában.

Eichhardt Sándor sorait és Wass Albert versét Strängnäsben Lindberg Katalin olvasta fel

Díszoklevél

A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség
díszoklevelet adománysz,

Molnár-Veress Pál

lelkipásztornak

három évtizedes szolgálata emlékére,
melyet Skandinávia magyar protestáns
gyülekezetei keretében végzett,
személyi kisugárzással, ökumenikus szellemben,
hirdetve Isten ígését.

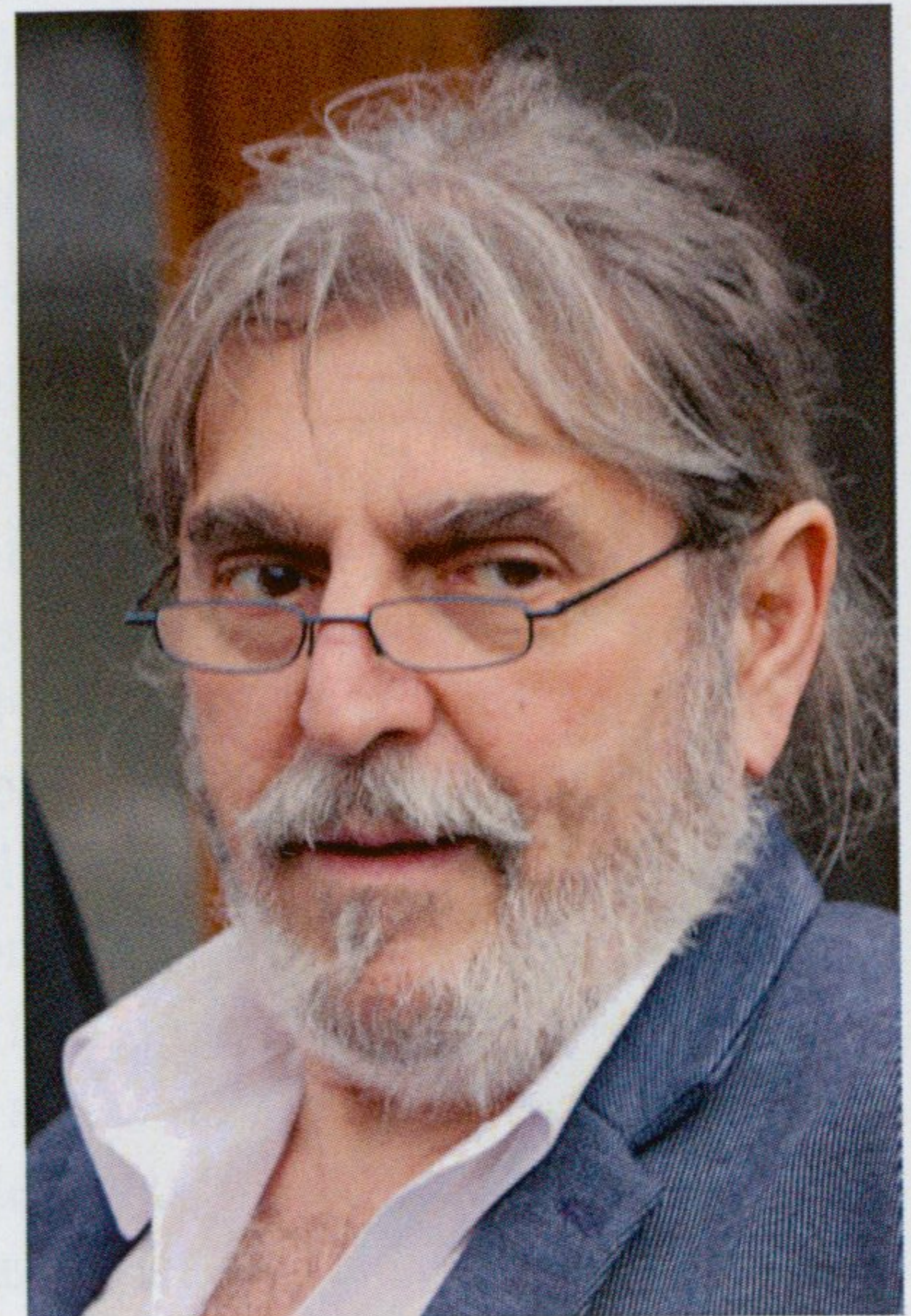
Kérjük Istent, segítse, hogy további alkotó tevékenységét
a szolgáló szeretet szellemében tudja
megosztani embertársaival.

Strängnäs, 2020. november 28.

Dr. Sebestyén Gábor
országos főfelügyelő

Herczeghné Dr. Juhász Edit
országos főgondnok

VITÉZ NAGY GÁBOR (BIGUS)

A FINNORSZÁGI
MAGYAR GYÜLEKEZET
25 ÉVEN ÁT VOLT
FELÜGYELŐJÉNEK
BÚCSÚZÓ ÉS
KÖSZÖNTŐ SZAVAI

Tisztelt Püspök és Lelkész urak!
Tisztelt Főfelügyelő úr!
Kedves Barátaim!

Karjaa 2020.11.25

Sajnálattal vettem tudomásul, hogy a svédországi egészségvédelmi rendelkezések miatt személyesen nem vehetek részt ezen az ünnepi eseményen. Ezért írásban próbálom pótolni azt, amit tulajdonképpen pótolni semmiképpen sem lehet: az együtt ünneplés felemelő élményét.

Úgy személyes, mint közösségi szempontból is igen jelentős mérföldkőhöz értünk, hiszen több mint negyed évszázad telt el azóta, amióta Molnár-Veress Pál elkezdte rendszeres lelkigondozói tevékenységét a finnországi magyarok körében is. Az Ő kitartó lelkesedésének és önfeláldozóan végzett munkájának köszönhetően alakult meg és működött a Finnországi Magyar Gyülekezet, aminek keretén belül a 2020-as esztendővel bezárólag felügyelőként segédkeztem. Hivalkodás nélkül, nyugodt szívvel mondhatom, hogy lelkileg meghatározó erejű, szeretetteljes kapcsolat volt ez. Ennek bizonyossága a lelkipásztorához mindvégig hűen ragaszkodó finnországi magyar gyülekezet köszönete és üdvözlése is.

Sok minden megvalósult a negyed évszázad alatt, de hogyan is lehetne egy rövid írásban összefoglalni 25 esztendő akárcsak legfontosabb történéseit? Úgy érzem, sehogyan. Ezek felsorolása talán nem is lényeges, hiszen a felemelő pillanatok fénye úgy a szívekben, mint lelkekben is megmarad. Egy rendkívül fontos körülményt azonban meg kell még említenem: a szűken értelmezett, helybeli gyülekezeti tevékenységek mellett országhatárokon is átívelő kapcsolatok valamint személyes barátságok is kialakultak a skandináviai és baltikumi magyar gyülekezetek között. Ebben kiemelt szerepe volt a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösségnek, ami nem csak lehetővé tette, hanem segítette is a kibővített lelkiszolgálatot. Személy szerint köszönettel és hálával tartozom a Mindenhatónak, hogy az egyházi működésem során megismerhettem ezeket a kiváló, ízig-vérig magyar lelkületű keresztény testvéreket.

Végül engedjétek meg, hogy most, Pali nyugdíjba vonulásának, valamint István hivatalba iktatásának alkalmával köszöntsem én is mindkét kiváló lelkészt és barátot:

Kívánok nekik sok-sok erőt, egészséget, jókedvet és bőséget hivatásuk folytatásához!

Szeretettel és tisztelettel,

v. Nagy Gábor

AKI NEM HAGYTA HAZÁJÁT MEGCSONKÍTANI

MUSZTAFÁ KEMAL ATATÜRK

Az 1989/90-es társadalmi és politikai változások után, amikor a határok is megnyíltak Nyugat felé, én mégis az Ezerégyéjszaka csodás országai felé vettem az utamat. Míg korombéliek a bécsi Mariahilfer Strasse csillogó reklámjai között bolyongva költötték megspórolt pénzüket a nyugati bővlikra, én úgy határoztam, hogy végigjáróm a Selyemutat. De mivel még akkor se elég pénzem, se kellő bátorságom nem volt, így az első célállomásnak a számomra legközelebbi Törökországot szemeltem ki. Gondoltam, hogy majd utam végeztével megfejtetem azt a nagy ellentmondást is, amely gyerekkorom óta fűrt az agyamat. A magyar szabadság élharcosai Thököly Imre, II. Rákóczi Ferenc és kísérfje Mikes Kelemen, vagy később a nagy Kossuth is, miért abban az országban találtak menedéket, amelynek rabigája alatt a magyarok százötven évig szenvedtek? Az első utam során az ellentmondás ugyan teljesen nem oldódott fel, de egy olyan személy emlékével találkoztam, akiről bevallom őszintén, addig jóformán nem is hallottam. Ez pedig Musztafa Kemal Atatürk volt. Bár, azt kell mondanom, hogy amikor későbbiekben az egyetemen a „kemalizmus”-sal, kezdtem foglalkozni, mint egyfajta viszonyulással a Nyugathoz, számomra ez akkor nem volt teljesen elfogadható példa. De egyvalami mégis megfogott rajta: Nemzete legkritikusabb időszakában, amikor már a teljes szétdaraboltság és megsemmisülés fenyegette, ellent tudott állni a Nyugat ármányainak és nem engedte, hogy hazája beleessen abba a szakadékba, amely talán számukra mélyebb volt, mint számunkra a Trianon.

Egy könyvhöz előszót írni többféleképpen lehet. Lehet írni arról, ami benne van, vagy arról, ami nincs benne. Cey-Bert Róbert Gyula mostani könyve kéziratának elolvasása után, úgy határoztam, hogy azokról a dolgokról is szót ejtek, amelyek a könyvben nem szerepelnek, illetve nincsnek annyira kidomborítva.

Ki is volt Musztafa Kemal, aki később megkapta a megtisztelő „törökök atyja” nevet? Ellenségei és rágalmazói sok mindent terjesztenek róla. A származásáról, kapcsolatairól,

harci cselekedeteiről, politikai tevékenységéről. A sokféle állítás és tévhit aztán saját utat bejárva akad fenn különböző irományok sokaságában. Írják, hogy háttérhatalom irányította őt, meg azt is, hogy megtagadta a háttérhatalom Törökországra vonatkozó döntéseinek végrehajtását. Meg aztán édesanyja révén szláv vér is csörgedezett az ereiben. Nem beszélve másfajta hajlamáról, amelyet azonban éppen az egyik magyar származású extravagáns szépség, Gábor Zsazsa cáfolt meg, akinek saját bevallása szerint titkos románca volt Atatürkkal.

Aztán, talán úgy 15 évvel az első törökországi látogatásom után, egyik magyarországi folyóiratban Musztafa Kemalról írt eszmefuttatás elolvasása után csaknem felszisszentem: „a mai magyar mozgalmak úgy tekintenek Atatürkre, mint fényes példára ... és talán még azt is megérjük, hogy portréja Marx, Kautsky, Bernstein ... és továbbiak arcképe mellé kerül a posztmodern szociáldemokrata arcképcsarnokban.¹ Ha már valakinek a jellemzésére ilyen végletekbe mennek, akkor Ortega y Gasset szavaival élve, valószínűleg nem egy tömegemberről van szó, hanem olyasvalakiről, aki a tömegembert megtudta győzni a saját céljainak és érdekeinek elérésére, s egyben a már említett tömegembert képes volt kulturális és civilizációs magaslatokra kiemelni tömegből. Musztafa Kemalra nem kell kötelező rokonszenvvel tekintenünk, annál inkább kellő tisztelettel. Ő ugyanis olyan személyiség, akiről mindent mondanak, sőt annak ellenkezőjét is! Ezekből pedig kevés van a világon. S ha a történelem során egy-egy évszázadban hasonló felbukkan, akkor a médiapropaganda lélektani háborújának a célpontja lesz. Hiszen ilyen embert, aki kiemelkedik több arasznyira a tömegből, azt mindenáron ki kell kezdeni, sőt meg kell semmisíteni. Csak hát az eredmény Musztafa Kemalnál a fordítottjaként mutatkozott meg. Sokkal több a tisztelője annál, hogy mindenféle rágalmakkal le tudnák őt járatni. Mi több, a rágalmak csak növelték a népszerűségét és a hódolóiak számát.

¹ Az idézet nem egészen pontos, mert néhány nevet kihagytam – azokat, akik egyáltalán nem méltók a „szociáldemokrata” jelzőre

Annak idején, amikor a német Max Weber, az ún. megértő szociológia megalapozója kidolgozza az elméletét a politikáról, mint hivatásról és egyben elemzi a legitim hatalom elméleti alapjait, kortársa Musztafa Kemal már egyengeti útját a hatalom megszerzésére. Mindaz, amit Weber a karizmatikus uralomról állít, Kemal személyiségében megtalálható volt és a gyakorlatban sikeresen meg is valósította.

A karizma, mint középkori megjelölés modern értelmezése nem alkalmazható mindenkire, aki a politikát hivatás-ként szeretné gyakorolni. A karizmatikus jelzöt a nem mindennapi hatású, hanem a meggyőző, vonzó, kiválasztottnak tűnő vezetőre szokták értelmezni. A karizma nem függ a képzettségtől, sőt tudástól, de a külső megjelenéstől és származástól sem. Musztafa Kemal valószínűleg rendelkezett mindazon adottságokkal, amelyek a karizmatikus személyiséget jellemzik. Ugyanakkor a külső megjelenése is férfiasan vonzó volt, sőt műveltségben és tudásban sem volt nála hiány, hiszen a katonai akadémiát vezérkari kapitányi rangban végezte el 1905-ben. De már az akadémiai tanulmányai során beleízelt a politizálásba. Néhány barátjával titkos csoportot hoztak létre, ahol az indexen levő könyvek tartalmán kívül, megvitatták a napi politikai eseményeket is. És amint az a fiatal titánokra jellemző, kritikájuk a legfelső köröket érintette, beleértve a szultán politikáját. De mint minden hasonló titkos csoportosulásnál, közük is befurakodott az áruló. Musztafa Kemalt három társával együtt letartóztatták és néhány hónapig börtönbe is zárták. Azonban abban az időben a politikai kihágásokért börtönviselt katonatisztnek sokkal nagyobb volt a társadalmi megbecsülése, mint akármilyen más halandónak. Ez a tény tovább növelte nemcsak presztízsét a csapattársai között, hanem a karizmáját is. Ennek a kihágásnak volt még egy következménye, amely valószínűleg döntően befolyásolta további katonai és politikai pályafutását. A szíriai Damaszkuszba vezényelték őt az Ötödik Hadsereghez, ahol többedmagával létrehozta az Anyaföld és Szabadság nevű titkos társaságot. Ettől már csak egy lépés volt az Egység és Haladás ifjútörök mozgalomban való politikai szerepvállalás. Bár az első, 1908-as forradalomban még nem játszott jelentős szerepet, de egy évre rá, amikor megbuktatták II. Abdul-Hamid oszmán szultánt, ő volt az, aki demonstratív módon csapataival bevonult Isztambulba. A hatalomátvétel éveiben Horthy Miklós is ott tartózkodott, mint a Taurus csatahajó parancsnoka.

Kemal két év múlva már Franciaországban bővítette katonai tudását és tapasztalatait és valószínűleg ott eszmélt rá, hogy Törökország csak úgy tudja elfogadtatni magát Európával, ha belső reformok mellett, a külsőségeken is változtat. A francia tiszteknél ugyanis nevetség tárgya lett és megvetést váltott ki pl. a karimátlan gypjúsapka, a fez viselése. Nem sokkal később már Líbiában harcol az olaszok ellen és az ott szerzett érdemeiért őrnaggyá léptették elő. Az első Balkán háborúban, amelyben a törökök Bulgária, Szerbia, Görögország és Montenegró ellen vívtak, őrá bízta a Dardanellák védelmét. Az Oszmán Birodalom azonban legyengülve és vesztesként került ki a Balkán-szövetség elleni háborúból. Musztafa Kemal politikai

karrierjének sokat segített a diplomácia nyelvezetének az elsajátítása is. Csaknem politikai és diplomáciai előkészítő gyakorlatnak számított az idő, amelyet Törökország bulgáriai katonai attaséjaként betöltött.

Csak hát közben kitört a Nagy Háború, amelyben Törökország az Osztrák-Magyar Monarchia szövetségese. Valójában itt kezdődik Cey-Bert Róbert Gyula könyvének a története. Az író részben hitelesen, részben saját képzelőereje segítségével adja vissza az olvasónak az eseménydús harci mozzanatok. A regény főszereplői szinte kilépnek a könyv papírlapjaiból és lélegzetelállító cselekedeteikkel sodorják az olvasót a törökországi védvonal legkockázatosabb eseményei közé. A központi események fő figurája pedig nem más, mint *Musztafa Kemal alezredes*, aki az 57. gyalogezred parancsnokaként védi a Dardanellák tengerszoros partjainál Gallipoli félsziget egyik partszakaszát az antant és velük szövetséges ausztrál és új-zélandi csapatok partraszállás utáni előrenyomulását. Amit pedig a karizmáról mondtunk, az már ezekben a harci cselekményekben teljes mivoltában kidomborul. Sőt, és ez nem az író fantáziájának a szüleménye, néhány olyan égsugallta csodával is találkozunk, amit csak mesékben tudunk elképzelni: az ellenséges puska lövésétől a zsebórája menti meg őt, amely felfogta a lövedéket, vagy amikor kilép a lövészárokból és az életét kockáztatva vezényli a rohamot az ellenséges állások felé. A szerző pedig ezekhez a mozzanatokhoz idomítja Kemal találkozását az első magyar bajtársával. Az pedig nem más, mint Cey-Bert Róbert Gyula egyik előző történelmi regényének² kései leszármazottja, Sólymosdy Géza, aki hadnagyként és az Oroszlán század parancsnokaként szolgál Kemal ezredében. Isztambuli diákként került a török hadsereg kötelékébe. Személyében megtestesül azoknak a magyaroknak sorsa és jelleme, akik külföldön szereztek dicsőséget hazájuknak és nemzetüknek. És a könyv szerzője nem felejt kiemelni azt a súlyos gondolatot, amely az egyik sarkköve lehetett volna a múltban és lehetne továbbra is a nemzeti tudatunknak: „hun őseink szellemi hagyatéka kötelez bennünket, hogy együtt harcoljunk úgy Magyarország, mint Törökország fennmaradásáért, megerősödéséért!” Szerzőnk Musztafa Kemal szájába adja a mondatot, amely ugyancsak a modernkori együttműködésünk egyik alappillére lehetne: „... történelmünk során a vallási különbség megosztotta és eltávolította egymástól a két testvérnépet, a keresztény magyarokat és a muzulmán törököket, pedig hun őseink vallása az egy Istent tisztelő tengri hit közös volt.” De találkozunk másik további regénye főszereplőjének leszármazottjával is: Perkőy Gyula főhadnagy, a tüzérség parancsnok-helyettese, aki harci cselekményeivel ki-magaslott a többiek közül. Mindketten székelyek – Sólymosdy Kézdivásárhelyről, Perkőy pedig Farkaslakáról. Ennek is van egyfajta szimbolikus üzenete, hiszen a székelység történelmünk során mindig élvonalbeli szerepet játszott a haza és a nemzet fennmaradásáért való harcban. Szerzőnk ezt a szerepkört állította regényében a török nép szolgálatába. Hiszen a párhuzam

² Cey-Bert Róbert Gyula: *Végvári oroszánok. „Élni és halni a Hazáért!”* Budapest, Püski 2016.

a török és magyar nemzet között a Nagy Háborúban nagyon is nyilvánvaló volt: mindkettő nyersanyagban gazdag területeire fájt a foguk az antant hatalmaknak és csatlósáiknak. Ismert tény, amely bár a regényben csak széljegyzetben jelenik meg, hogy az elszenvedett csúfos kudarc miatt a partraszállási hadművelet kezdeményezője, Winston Churchill angol flottaügyi miniszter kénytelen volt lemondani posztjáról. Kevésbé ismert azonban, hogy a partraszállásnak volt egy valós magyar szemtanúja is, éspedig Germanus Gyula, az akkor már ismert kelet-kutató, aki valószínűleg az ifjútörök mozgalomból ismerhette Kemalt. Germanus 1915-ben a Vörös Félhold magyar megbízottjaként gyógyszert, kötszert és más segédeszközt vitt Törökországba.

A regény következő epizódja már Palesztinában, a Szezei-csatorna ellen indított török hadjáratban játszódik. Mindkét magyar, Sólymosdy és Perkőy ott találkoznak a többi katonai szolgálatot teljesítő valós vagy fiktív személlyel. Közük volt Marnóy Árpád tüzérőrnagy és az Egerből származó Nádaskay István őrnagy és a gázai csata kassai származású hőse, Kopasz főhadnagy is. A török egyenruhát viselő magyarok a hadjárat során nem hagyták ki a legfontosabb keresztény és a muzulmán zarándokhelyeket sem. A szerző kitér a megidősi síkságon elszenvedett török vereségre is. A csata helyszínének kiválasztásával az angol propaganda alávaló, hazug módon utalni akart az bibliai Újszövetség Jelenések könyvére, amelyben Szent János evangélista apokalipszise próféciai található. A prófécia szerint Megiddonál (a történelmi Harmageddon) fog győzedelmeskedni az Isten hadserege a sátán hadserege felett. A prófécia jelképes nyelvezetét felhasználva az angol propaganda az antant hadsereget Isten hadseregeként tüntette fel, ellenében az ellenfeleik a törökök és szövetségeseik, a németek, osztrákok, magyarok a sátán hadseregét képviselték. A valóság azonban fordított volt – akkor és ott a sátán győzedelmeskedett. A seregek visszavonulása is tragikusan érintette a magyar katonákat – a kassai üteg sebesült katonáit beduin rablók mészárolták le. Musztafa Kemal pasának, akit annak idején neveztek ki a 7. török hadsereg főparancsnokának, sikerült kihozni a halál sivatagján keresztül az ellenséges arabok és a közeledő angolok gyűrűjéből a vergődő török, német és magyar csapatokat a biztos halál torkából egészen a szíriai Aleppóig. Sajnos, a törökök háborút vesztek, aláírták a mudroszi fegyverszünetet.

A regényben és a valóságban is, Kemal véghezvitte azt, amit a magyar hadseregnek kellett volna. Nem adták le a fegyvereiket, nem szerelték le a hadsereget, nem küldték haza a katonáikat. Az események sorozatában megvillan a magyarok számára sem ismeretlen francia Franchet d'Espérey gőgös megalázó viselkedése Isztambulba való bevonulásakor, de találkozunk Lloyd George görögbarát angol miniszterelnökkel is.

Cey-Bert Róbert Gyula a könyv oldalain nem hazudtolja meg a valós mivoltát: csaknem dicshimnuszoként zengenek a szőlőről és borról leírt gondolatok és ahogy az egyik-másik történelmi regényéből ismerjük, beleszövődnek a szerelmi vonzódások – Sólymosdy Géza és a török Erdal húga, Akgün között, vagy Perkőy Gyula és Ayla között. Azonban a szerelem kötelé-

ke sem erősebb a hazaszeretetnél. Amikor a magyar harcosok híreket kapnak az otthoni tragikus eseményekről, akkor eltökélt szándékuk, hogy hazamennek. A hazautazást azonban csak az ellenséges terület érintésével lehet megoldani. Ekkor ismét viszontagságos körülményekbe kerülnek, amely mindannyiuk számára tragikusan is végződhetett volna. A görögök fogságába kerültek, mi több halálra ítélik őket, de végül a szerencse és az isteni csoda következtében kiszabadulnak és megmenekülnek.

A könyv írója beavatja az olvasót a Nagy Török Nemzetgyűlés, a kurultay titkaiba, amelynek célja a török függetlenség zászlajának felemelése. A megszállók és a kollaboránsaik elleni függetlenségi háború az Antant ellen, tehát valójában nemzeti felszabadító háború, amelyet a török nép segítségével győzelemre kívánnak vinni. Végül a hazájukba készülő magyarok is visszatérnek, mert az út egyenlő az öngyilkossággal. A harcot Magyarországért a török függetlenségi háborúban folytatják. Ezekben a részekben már megnyilvánulnak Musztafa Kemal elképzelései Törökország jövőjéről: megtörni a kalifátus-szultánság elavult intézményét, amely megköti és meggátolja a török nemzeti szellem egészséges kibontakozását és megváltoztatni az iszlám megkövesedett rendszerét, rosszul értelmezett, idejétmúlt szabályait, amelyek a nemzeti fejlődés kerékkötői. Ankarába való bevonulásuk után Nádaskay István emlékezteti Erdalt az 1402-es csatára, amelyet követően Timur Lenk üzbég, türkmén, azeri, mongol – több mint százezres serege napokon át ünnepelte a győzelmét. Erdal bey a beszélgetés során kimondja az eddig inkább tabuként kezelt tézist, miszerint „az ankarai csata a türk-török testvérnepek megosztottságának a csatája is volt, ugyanúgy, ahogy a későbbi török-magyar háborúk is két testvérnép megosztottságának a tragikus következménye volt. Egyesült erővel meghódíthattuk volna Európát, de egymás ellen fordulva kölcsönösen meggyengítettük egymást.” A regényhős Sólymosdy válasza már a napjaink magyar embereihez is szól: „... csak nemzeti összefogással győzhetjük le az országunkba betört ellenséget. A széthúzást, a megosztottságot szorgalmazó alattomos pártokat és csoportokat el kell szigetelni, mert tevékenységük élet- és nemzetellenes. Csak a nemzeti összefogással sikerülhet Magyarországot ismét naggyá tenni.”

A szerző beleálmodta a történetbe a Székely Hadosztály volt katonáinak csatlakozását a török hazafiak felszabadító harcához. Az olvasó így újra viszontláthatja a trilógia előző részének³ hőseit, köztük Perkőy Lajost, Perkőy Gyula unokaöcsét, akikhez csatlakoznak a bosnyák barátai is, Kara Emra főhadnaggal és Jancsiragisz Denizzel az élen és együtt létrehoznak egy magyar-bosnyák századot.

Eközben sikeresen folytatódik Musztafa Kemal útja a hatalomhoz: 1920. májusában megalakult a függetlenségi harc első kormánya, amelynek ő lett az elnöke. Tegyük itt egy kis kitérőt a már említett Max Weber politikaelméletének egyik tételéhez. Weber szerint a hatalom olyan viszony, amely keretében a hatalommal rendelkező személynek lehetősége van

³ Cey-Bert Róbert Gyula: *A Székely Hadosztály 1918-1919*. Budapest, Püski 2019.

Az 1915 februárjától 1916 januárjáig tartó galliopolis csatában Musztafa Kemálnak sikerült meggyőznie az Antant kérését, hogy megszállják a Dardanellákat

kényszeríteni az alárendelt személyeket, hogy az elképzelései szerint cselekedjenek, függetlenül attól, hogy egyetértenek vele vagy sem. Más szóval a hatalom egyfajta képesség rákényszeríti másokra a hatalommal rendelkező akaratát. Hasonlóan fogalmaz, az ún. kritikai szociológia amerikai képviselője Ch. W. Mills, aki szerint a hatalom nem más, mint a saját akarat érvényesítése a mások ellenállásán keresztül. Cey-Bert ezt a folyamatot regényesen, ugyanakkor csaknem történelmi hitelességgel adja át az olvasók számára. Mivel Kemal tudatában volt annak, hogy a legnagyobb ellenállásra a legmagasabb vallási vezetők részéről kell neki számolni, legelőször őket kellett meggyőzni. Sikerült a derviseket a saját oldalára állítani, az ankarai főmufti lett a mozgalom egyik legelkötelezettebb híve és a Nagy Török Nemzetgyűlést két napos vallási szertartásokkal és a Korán olvasásával kezdték, amivel visszavágott a muzulmán vallást fegyverként felhasználó ellenfeleivel szemben. Mindenkire azonban neki sem sikerült meggyőzni: A szultán pártfogoltja Damid Farid nagyvezír hazugság- és rágalomhadjáratot folytatott ellene – Cey-Bert párhuzamba állítja őt Károlyi Mihály Tisza-ellenes politikájával és ott volt a Suleyman Sefik által vezetett, hazaárulókkal megtelt kalifa hadsereg is. A harcmodor leírásánál írónk az Atilla és később a végvári harcok idejében használt lesvetéses rajtaütést használja. Bár sikerült a kalifa hadsereget megsemmisíteni, a végső győzelem váratott magára, hiszen a nyugati nagyhatalmak élen az angol miniszterelnökkel, Lloyd Georgeval végig ott ármánykodtak és szították a helyzetet.

Törökország feldarabolásának a terve hasonló volt Magyarországhoz. Törökországot felszólították, hogy küldjön képviselőket Párizsba, de ha nem írta alá a szerződést megsemmisítik a török államot. 1920. augusztus 10-én rendezték meg a gyalázatos békediktátum aláírását, amelyet többek között Ali Riza pasa nagyvezír látott el kézjeggyel. A különbség Magyarország és Törökország között az volt, hogy a Musztafa Kemal vezette Nagy Török Nemzetgyűlés nem fogadta el a békediktátumot és mindazokat, akik részt vettek az aláírás elfogadásában, megfosztotta állampolgárságuktól. A békeszerződés következtében Törökország területének több mint 80%-át veszítette volna el.

A könyv szereplői tanulságos eszmecserét folytatnak többek között Magyarország jövőjéről és helyzetéről abban az esetben, ha egy következő, nagyméretű háborúra kerülne sor. A regényben Musztafa Kemal mondja ki a gondolatait Magyarországgal kapcsolatban: „Földrajzilag rossz helyen vagytok a németek és az oroszok között. Úgy vélem, hogy Magyarország számára az a legelőnyösebb, hogy ha ti is semlegesek maradtok és nem csatlakoztok egyik szövetséghez sem, ekkor van a legnagyobb esélyetek, hogy visszaszerzitek a Trianonban elvesztett magyar területeket. A legveszélyesebb a számotokra a német szövetség lenne, különösen akkor, ha az Egyesült Államok és Oroszország is a németek ellen fordul.”

Musztafa Kemal politikai pályafutásának volt még egy fontos epizódja, amelyet Cey-Bert is részletesen taglal a könyvében. Éspedig viszonyulása Szovjet-Oroszországhoz. Oroszországban szövetségest látott, de ott lefelkedett a bolsevik veszély is, amelyet úgy sikerült elhárítania, hogy saját maga hozta létre a Török Kommunista Pártot.⁴ Ezzel egyfelől szövetségest nyert az antant kormányok elleni harcban, másfelől ígéretet tett, hogy támogatja Grúzia (Georgia), Azerbajdzsán és Örményország visszakerülését Oroszországhoz.⁵ Sőt a Szovjet-Oroszország által exportált kommunistákat is beolvasztotta a Zöld Hadseregbe, amely Kemal embereivel az élen az alsóbb néprétegek között igen népszerűvé vált.

Kemal csapatainak sikerült a francia katonaságot is kiűzni, amely több francia érdekeltségű szénbányát és kikötőt tartott a keze alatt. Ezzel lényegében a gazdaság is felszabadult a külföldi függőség alól.

Szerző a könyvében külön kitér a török nőkre, akik nélkül a függetlenségi harc valószínűleg nem lett volna eredményes. Utolsó leheletükig harcoltak a harctéren, a hátszágban pedig nélkülözve mindent megtettek, hogy legyen utánpótlás és ütőképes legyen a hadsereg. Ugyancsak lélekfeszítő leírásokat kapunk a légi harcokról a görögök ellen, amelyekbe bekapcsolódtak a volt Székely Hadosztály katonái, köztük Perkőy Lajos és Gyula is. Megfogalmazódnak a már szokásos „mit kellett volna” tennünk nekünk Magyarországon-féle kérdésekre is a válaszok: „A Székely Hadosztálynak először nem a románokkal kellett volna szembefordulnia, hanem felmenni Budapestre és elzavarni a hazaáruló Károlyi-Jászi kormányt, új nemzeti kormányt alakítani, harcba szólítani a nemzetet, besorozni a tapasztalt leszerelt katonákat és csak ezután szembeszállni az idegen megszállókkal és kivenni őket az országból.”

⁴ A bolsevizmus ugyanakkor ádáz ellensége volt az antantnak. Ne feledjük, hogy személy szerint Lenin ellenezte a trianoni békediktátumot: „Rájuk erőszakolták a békét, de ez a béke uzsorás béke, gyilkosok és mészárosok békéje... hallatlan béke, rabló béke...ez nem béke, ezek olyan feltételek, amelyeket útonállók késsel a kezükben diktálnak a védtelen áldozatoknak.” (Lenin, V. I.: Beszéd a Moszkva kormányzósági kerületi, járási és falusi végrehajtó bizottságok elnökeinek tanácskozásán. 1920. október 15. In: V. I. Lenin összes művei 41., Kossuth Könyvkiadó, Budapest 1974, 326-342. o.)

⁵ 1920. októberében Kemal csapatainak azonban sikerült elfoglalni Örményország Kars és Ardehán tartományát, az oroszok pedig kárpótlásul bevonultak Jerevánba és megdöntötték az antanttal rokonszenvező kormányt.

Musztafa Kemal pedig sokkal nehezebb helyzetben volt, hiszen egyszerre hat hadsereggel kellett harcolnia – az angol, francia, olasz, görög, örmény erők ellen és a szultán által felállított Kalifa Hadsereg ellen.

A regény harci cselekményei az 1922. szeptember 10-i győztes bevonulással fejeződnek be a görögök által kiürített Izmirbe. Musztafa Kemal előlépteti a magyar harcosokat, akik akár gyalogosan az Oroszlán század tagjaiként, akár tüzérként vagy repülősként harcoltak.

Mit érne egy történelmi regény beteljesedett szerelem nélkül? Ugyanúgy, mint Cey-Bert előző regényeiben, a szerelmesek itt is egymáséi lesznek. Nemcsak a magyarok, a bosnyák harcosok is megtalálták az egész életre szóló szerelmüket. És amint a regényhez illik, ki más mondta volna az esküvői szertartás utáni beszédet, mint maga Musztafa Kemal.

A könyv utolsó fejezeteiben váltakoznak a szerző képzelőereje által szőtt mozzanatok a történelmi események hiteles leírásával. Az 1923-as Lousanne-i békeszerződés megkötésében már Kemal akarata érvényesült – a veszteséget szenvedett antant hatalmak elismerték a függetlenségi harcban kivívott török határok véglegességét. Musztafa Kemal Gázi Pasa 1934-ben kiérdemelte az Atatürk – a törökök atyja megnevezést. Musztafa Kemal magyar harcostársai, barátai a „hetes esküvő” után még egy évet a török hadseregben maradtak, hogy aztán később ki-ki a maga módján családjá jövőjét biztosítsa.

Ami a könyvből kimaradt

Egy történelmi regény mindig az író képzelőerejének a szüleménye. A benne foglaltatott események történhetek így is, meg másképp is. A főszerepet játszó személyek közül is sokan a fantázia termékei. Musztafa Kemal zsenialitása, amely hozzájárult a karizmatikus személyiségének kialakításához, az volt, hogy „világnézeti” különbség nélkül felhasznált minden emberi erőforrást, amely akkor és ott a rendelkezésére állt, vagy amelyet felkínáltak neki. Így történhetett, hogy a magyarok köréből is sokféle személy felkínálta neki a szolgálatot. Az egyik ilyen volt pl. a vörös Zalka Máté, nemzetközi kalandor, a spanyol polgárháborúból ismert híres-hírhedt Lukács tábornok. Ő volt az, aki megszervezte, vezette Kemal hadseregének lovasságát. A legenda szerint Kemal Zalkát a Szmirna elfoglalásánál tanúsított hősiességéért, a még lángokban álló város főterén, a saját melléről levett kitüntetéssel jutalmazza meg. Bartha Albert, aki 1918-ban (a Károlyi-kormányban Linder Béla utódként)⁶, majd 1946-47-ben hét hónapig magyar honvédelmi miniszter volt, 1922-25

között az új török hadsereg megszervezésében és a rendszer konszolidálásában szerzett érdemeket. Izmir egyik temetőjében van eltemetve Kacs Kovics Tibor (Tbilisi Bilal Timur Bilgiç) magyar tüzér, aki Atatürk függetlenségi seregének megbecsült tagjaként harcolt a törökök oldalán.

Későbbiekben is többen felajánlották szolgálatukat Musztafa Kemalnak, mivel Kemal elsősorban nem a nyugati, az angol és francia tudósokra számított az új török állam kialakításánál, hanem a közép-európaiakra, köztük elsősorban a magyarokra és németekre. Így került oda a római jog egyik híres magyar professzora, Schwarz András Bertalan, aki 1933-ban menekülni kényszerült Németországból és feleségével együtt Törökországba vándorolt, ahol az isztambuli egyetemen két tanszék (a római jogi és a magánjogi) vezetését is megkapta. Kemal szűkebb környezetében tevékenykedett Mészáros Gyula is, a neves orientalista, aki a török nyelv megtisztításán fáradozott és az új török nyelv megalkotásánál, és a helyesírás bevezetésénél, a latin írásra való áttérés során sokszor a magyar mintát és módszert vette alapul. Kemal Ankarában új egyetemet alapított, ahol külön Magyar Intézet is működött. Ott többek között Halasi-Kun Tibor is tanított. Rásonyi László pedig, aki egykor Bartók Béla útját egyengette, ugyancsak tanszéket kapott. Ő volt a török népzene-kutatás egyik megteremtője. A török meteorológiai szolgálat megszervezője Ráthly Antal ugyancsak magyar volt. A mezőgazdaság és állattenyésztés korszerűsítésében vett részt Csíky Ferenc, Karácsonyi Géza, mások Törökország mezőgazdasági újjászervezésében és a vasútépítésben tűntek ki. Sokan voltak, mindenkit nehéz lenne felsorolni.

Cey-Bert történelmi regényében sok szó esik a hun-török-magyar folytonosságról. Ezek nem égből kapott gondolatok, hanem tények, amelyekkel Kemal hatalomra kerülésével komolyan foglalkoztak a tudósok. Például tudomást szerzett Zajti Ferenc turáni türk lexikonra vonatkozó terveiről, ezzel kapcsolatban hívta őt Ankarába, de sajnos a munkálatokat nem folytathatta, mivel Kemal Atatürk 1938-ban elhalálozott.

A XIX.-XX. században született és megújult török-magyar vonatkozású kapcsolatok feltárása és annak köz tudatba plántálása talán új megvilágításba helyezhetné a törökökkel kapcsolatos általános magyar megítélést, sőt akár a jövő század török-magyar nemzetközi kapcsolatainak is megfelelő kezdetleges táptalaja lenne, egy olyan bizonytalan korban, ahol bármikor jól jöhet egy segítséget nyújtó baráti kéz, és mindehhez Cey-Bert Róbert Gyula legfrissebb történelmi regénye is egy újabb összekötő fonálként járul hozzá.

Dr. Csámpai Ottó
szociológus, történész

⁶ Szakály Sándor hadtörténész szerint „Legfőbb érdeme, hogy felismerte a katonai kiszolgáltatottságot, és kijelentette, hogy az országot minden támadás ellen meg kell védeni”.

ANDERS LEONARD ZORN

MAGYARORSZÁGI ÉS ERDÉLYI ÚTJA

Midsommar dans – Szentivánéji tánc (1897)

100 éve, 1920 augusztus 22-én halt meg Anders Zorn, a leghíresebb svéd festőművész. Azért lett híres már fiatalon, mert külföldön szerzett hírnevet. Vitatható, hogy ki a legnagyobb svéd festőművész: Anders Zorn vagy Carl Larsson? akik különben igen jó barátságban voltak egymással. Carl Larssont viszont a svéd otthon, a svéd család leghűbb megörökítőjének tartják, habár hatalmas történelmi képeket is festett, nagy tehetséggel. Zorn viszont mint portréfestő futott be Európa nagyvárosaiban, majd az Amerikai Egyesült Államokban. Sokat tartózkodott Párizsban, Londonban, ahol műtermet is tartott fenn, de mindvégig megmaradt Dalarna szerelmesének, ahonnan származott. Minden évben visszatért szűkebb hazájába, Morába, ahol egy maga tervezte villát építtetett, ami ma mint múzeum működik. Itt örökítette meg felejthetetlen aktképeit, a dalarnai népviseletet, és amiben utolérhetetlen volt: a fény játékát a víz hullámain.

Festészeti alkotásai mellett meg kell említenünk, hogy kiváló szobrászművész is volt. Egyik Gustav Vast ábrozoló térszobra Morában van felállítva. Emellett híresek a rézmetszetei, amelyeket igen kevés példányban nyomtatott ki, de szorgalmas mű- és régiséggyűjtő hírében is állt. Gyűjteményei a Zorn-múzeumban vannak kiállítva. Ápolta a helyi népi hagyományokat; egyik kedvenc témája a „Midsommar” körüli népi mulatságok megörökítése.

De lássuk csak, hogy ki is volt Anders Zorn.

Apja, Johann Leonhard Zorn németországi sörfőző mester, anyja Grudd Anna Andersdotter sörösüveg-mosó. Mindketten ugyanabban a sörfőzdében dolgoztak Uppsalában. A kis Anders kettejük románcából született anyai nagyszülei tanyáján, a Morához közeli Utmeland faluban, a „Grudd-gården”-ben. A „szerelemgyermek”, Anders Zorn törvénytelen gyermeknek számított, azért is, mert apja még születése előtt elhagyta Svédországot és átköltözött Finnországba. Soha nem látta a fiát! A kisgyermeket anyai nagyszülei nevelték; anyja visszatért Uppsalába és folytatta munkáját a sörfőzdében.

Nagyon szerette nagyszüleit. Nagyapja, Grudd Anders Persson, sajnos már 1876-ban meghalt. Nagyanyja Hass Karin Andersdotter 1894-ben távozott az élők sorából. A keményen dolgozó, de igazságos nagyapa és kedves, jóságos, szerető nagyanya nagyon jó emléket hagytak Zornban, akit úgy neveltek, mint saját gyermeküket.

Már ötéves korától könnyebb mezőgazdasági munkára, állatok legeltetésére, szénabegyűjtésre fogták. De este a munka után a nagyapja odaadta mora-kését és megengedte, hogy faragjon vele. Ez nagy kegy volt, hiszen a dalarnai parasztok zsebében ugyanúgy ott volt a mora-kés, mint a székelyeknél a bicska. Ormótlan nagy

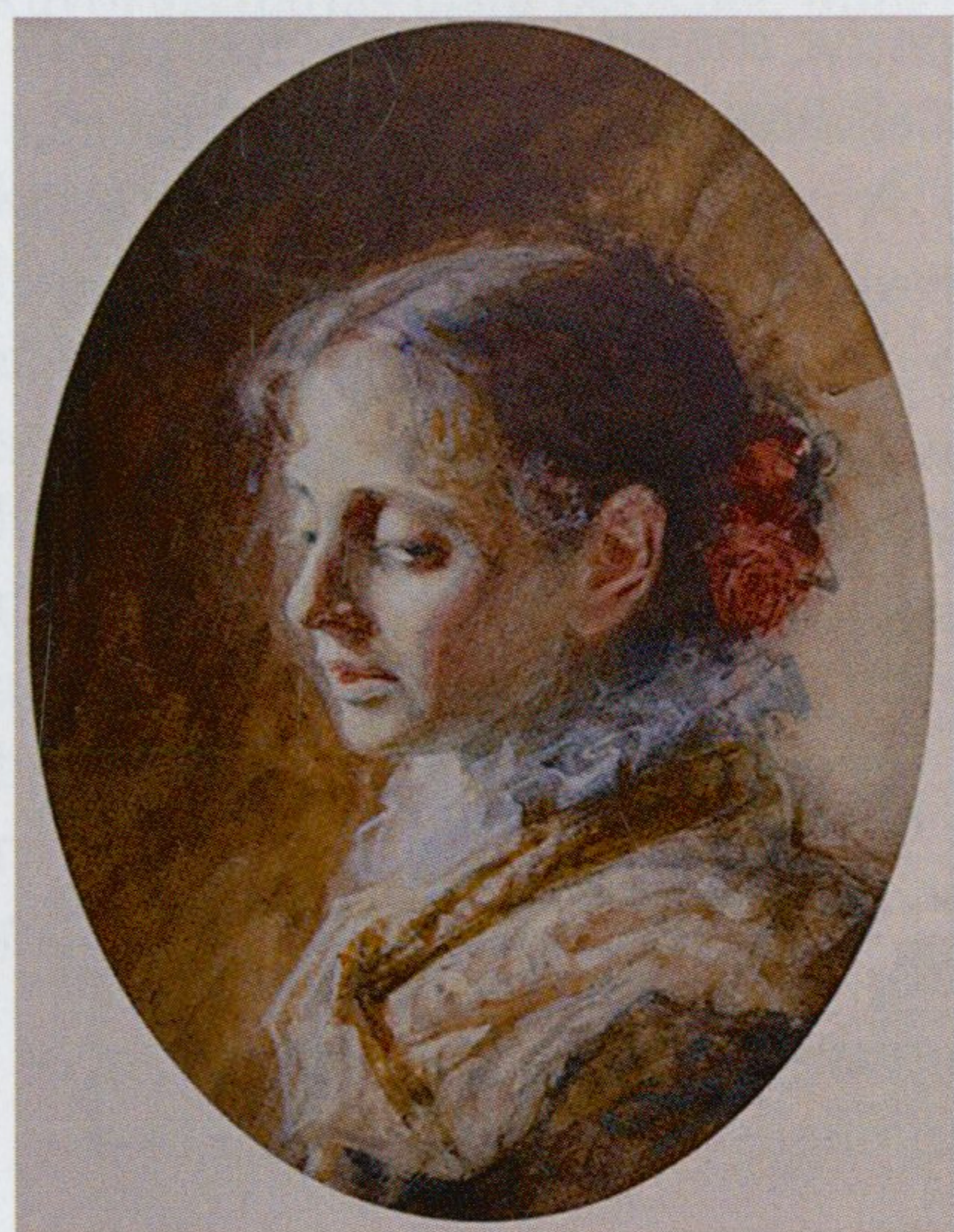

Lovas szán (1871)

volt a kés a kis gyermekkézben, de csodálatra méltó filigrán kis állatokat tudott faragni vele. Még ritkábban megkapta a nagyapja ácsceruzáját is, amivel régi levelekre vagy csomagolópapírokra rajzolhatott, – más papír vagy könyv a Bibliát kivéve nem volt a háznál. Színes ceruzáról vagy festékről csak álmodhatott, mert arra nem jutott kevés pénzükből.

Elemi iskoláit Morában végezte, majd Uppsalában és Enköpingben folytatta. Tanárainak feltűnt korai rajztehetsége, amit a 11 éves korában rajzolt lovas szán bizonyít a legjobban.

15 éves korában felvették a Stockholmi Képzőművészeti Akadémiára. Tanulmányainak folytatásához az apja halála után örökölt 3 000 korona, az apja kollégáinak közbenjárására megnyert németországi ösztöndíj, valamint anyja és nagyszülei szerény anyagi támogatása teremtették meg a feltételeket. De Zorn maga is vállalt képzőművészeti munkákat. Elment a híre, hogy olcsón megfesti meghalt gyermekek vagy felnőttek portréját, úgy, mintha az illetők még élnének.

Emma Lamm

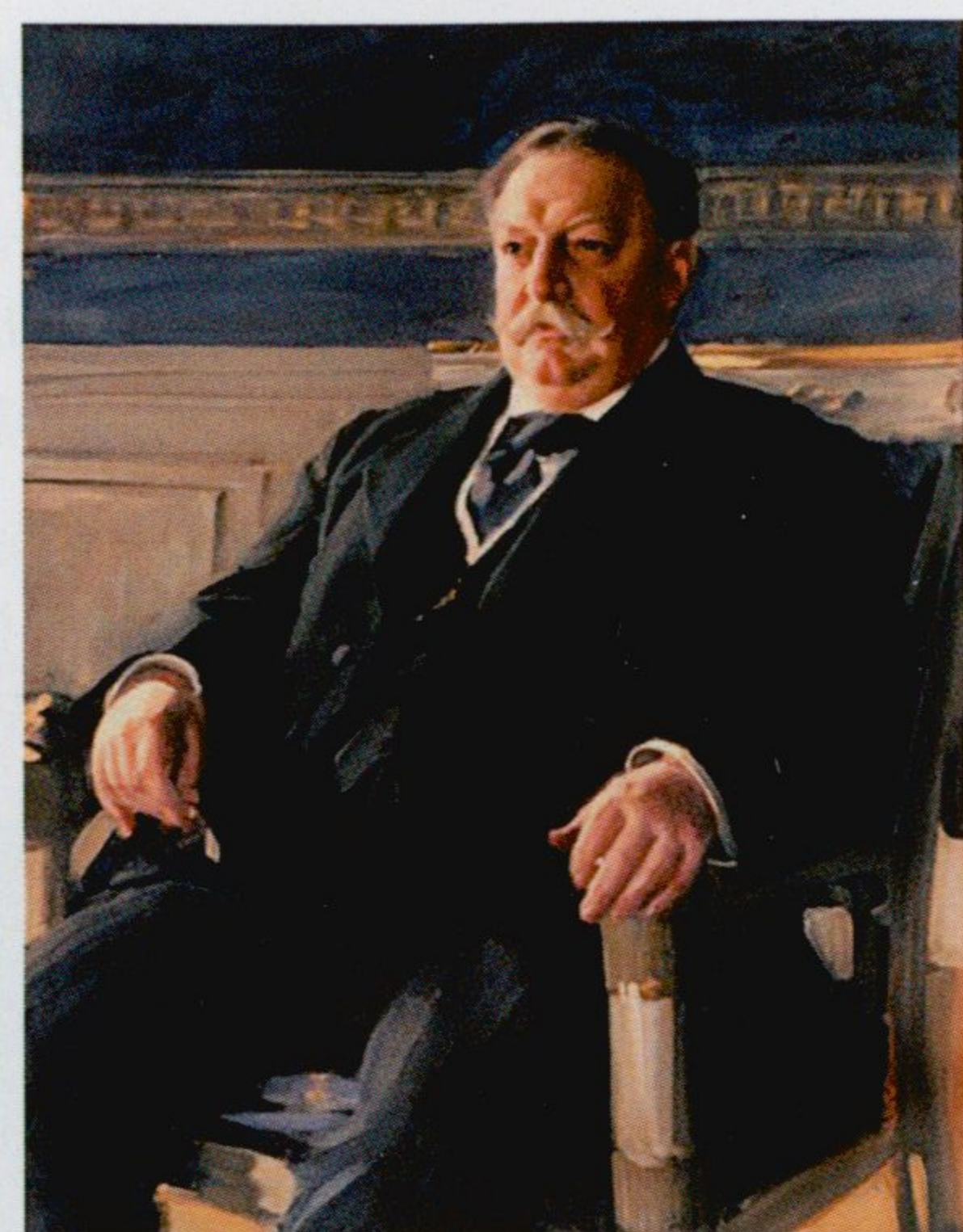
Ez nagy hiánypótló tevékenység volt abban az időben, amikor a fényképezés még gyerekcipőben járt és nagyon drága is volt.

Mint elismert portréfestőnek hamar elment a híre, és megrendelői egyre módosabb társadalmi rétegekből kerültek ki. Így ismeri meg 1881-ben jövődöbeli feleségét, a vele egyidős Emma Lammot, egy gazdag nagykereskedő, Martin Lamm leányát. Hamarosan szerelmesek lettek egymásba, amit egyelőre titokban tartottak.

Anders nemsokára külföldi utazásokat tett: Angliába, Franciaországba, Spanyolországba, Portugáliába, de ellátogatott Tangerbe és Ceutába is. Mindenütt kapcsolatba lépett a svéd diplomáciai kirendeltségekkel, akik bemutatták köreikben, és így több portréfestésre kapott megrendelést. Tiszteletdíját emelve anyagi helyzete is egyre jobbra fordult. Utazásai közben minden évben rendszeresen vissza-visszatért szeretett szűkebb hazájába, Dalarnába, és sorra alkotta gyönyörű festményeit a dalarnai menyecskékről, a morai természetéről, népviseletről, népszokásokról. Portrékat is fest, de foglalkozik rézmetszetekkel és szobrászattal is. Utazásai során

bővíti műveltségét, nyelveket tanul, s a német mellett megérteti magát angolul és franciául is.

Igazi hírnévre, világhírnévre igazán akkor tesz szert, amikor igen magas rangú politikusok, sőt államfők is a megrendelői lesznek.

William Taft USA elnök (1909-1913)

Nem kevesebb, mint három USA-elnök portréját festette meg: Grover Cleveland (elnök 1885–1889 és 1893–1897 között); Theodor Roosevelt (elnök 1901–1909 között) és William Taft (elnök 1909–1913 között). Ez utóbbinak portréja ma is a Fehér Házban van kiállítva.

II. Oszkár svéd király (1872-1907)

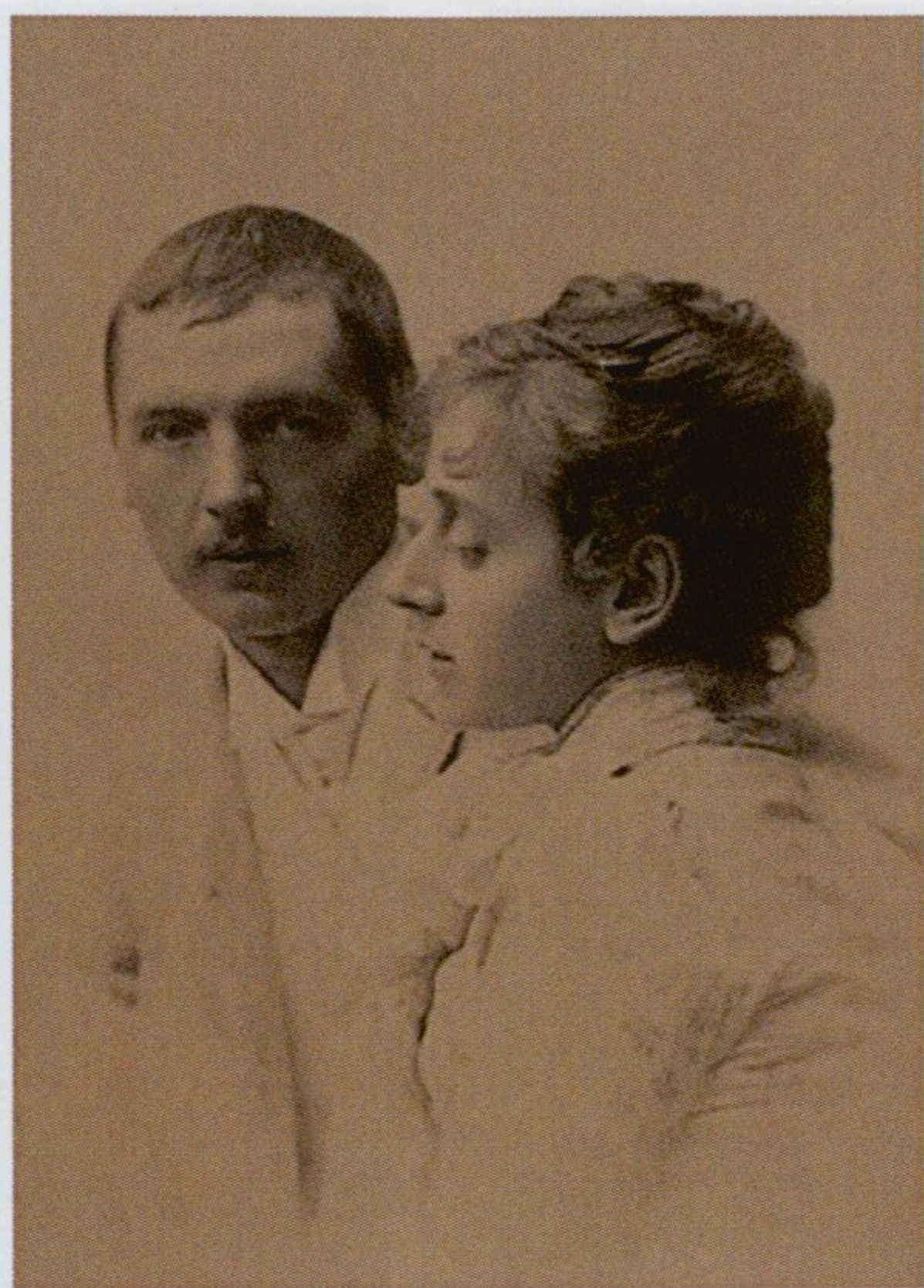
Megfestette két svéd uralkodó, II. Oszkár (uralkodott 1872–1907 között) és V. Gusztáv (uralkodott 1907–1950 között) portréját.

1889-ben, 29 éves korában megkapta a francia Becsületrend lovagi fokozatát a párizsi világkiállításán. Svédországban a Vasa-rend és az Északi Sarkcsillag rendje magas, királyi kitüntetéseiben részesült.

V. Gusztáv svéd király (1909-1913)

Rangos megrendeléseinek és a nyomukban jelentősen megerősített tiszteletdíjainak köszönhetően, négy évvel megismerkedésük után, 1885-ben házasságot kötött Emma Lammal (1860–1942), akivel boldognak éppen nem mondható, de felesége és a vele együttélésben kitartó házasságban élt haláláig. Nászútjuk útvonalát így írják le életrajzírói: Berlin – Bécs – Budapest – Istanbul.

Zorn és felesége, Emma Lamm

Miután rátaláltam egy 1992-ben vásárolt Zorn-albumban néhány képre, amelyeket Erdélyben festett, próbáltam utánajárni, hogy erről a nászútjukról van-e valamelyes bővebb leírás? A morai Zorn-múzeum igazgatójával felvettem a kapcsolatot, de többszöri eredménytelen próbálkozás után a kapcsolat megszakadt. Néhány évvel ezelőtt, ugyanott a Zorn-múzeumban rátaláltam és megvettem Anders Zorn önéletrajzát. Kiderült ugyanis, hogy Zorn hét amerikai útján a hosszú hajóját alatt emlékeztetből megírta élete történetét. Ebben két egész oldalt szentel feleségével együtt végigjárt nászútja Magyarországon és Erdélyen átvezető szakaszának. Útjuk főbb állomásai, ahol hosszabb-rövidebb időre megszálltak és megpihentek: Göteborg – Hamburg – Berlin – Bécs – Budapest – Nagynyed – Torockó és Torockószentgyörgy – Segesvár – Brassó – Bukarest – Giurgiu – Sofia – Istanbul.

Györke János dorfrichter – azaz falubíró – im Dorfe Torockó-Szent-György faluban

Bécsben, tokaji borok kóstolgatása közben hall először Magyarországról. Mivel Zorn élvezte az életet, bővebben meg akarta ismerni Magyarországot, így Budapesten több napot is tölt feleségével együtt. Ismeretsegeket köt, majd újonnan szerzett barátai közül egyikük Erdélyről is

beszél neki, amit Zorn emléirataiban következetesen Siebenbürgennek nevez. Érdeklődését Erdély iránt az kelti fel, amikor megtudja, hogy ott nagyon szép a népviselet és szép lányok élnek arrafelé.

Azonnal elfogadja az akkori torockószentgyörgyi földesúr, Torockay báró meghívását.

A báró lovaskocsit küld eléje Nagynyedre a vasútállomásra. Lesújtó véleménye van Nagynyedről, ahol leírása szerint „valachok, cigányok és disznók élnek”.

Torockón és a mellette fekvő, Torockószentgyörgyön több időt tölt, és ott festi meg azokat az akvarelljeit, amelyek jelenleg a Zorn-múzeumban láthatók Morában. A gyönyörű népviselet, a szép lányok és a szép környezet valóban megragadták érdeklődését, és viszonylag sok képet festett meg Torockón. Érdekes megfigyelése volt a hasonlóság a torockói és a dalarnai népviselet között. Festett azonban akvarelleket Segesváron

Torockói népviselet

és Brassóban is. Brassóban még átvette a svéd királyi Vasa-rendet és továbbutazott végcélja, Istanbul felé.

Nászutazása Istanbulban ért véget, ahol néhány nap múlva hastífuszt kap, két hónapig nyomja az ágyat élet-halál között, de lassan felépül, utána azonnal elhagyja Törökországot és Olaszországba utazik, onnan pedig vissza Svédországba.

id. Sebestyén Gábor
ifj. Sebestyén Gábor

Skarprättaren – A sintér

Kovácsműhely

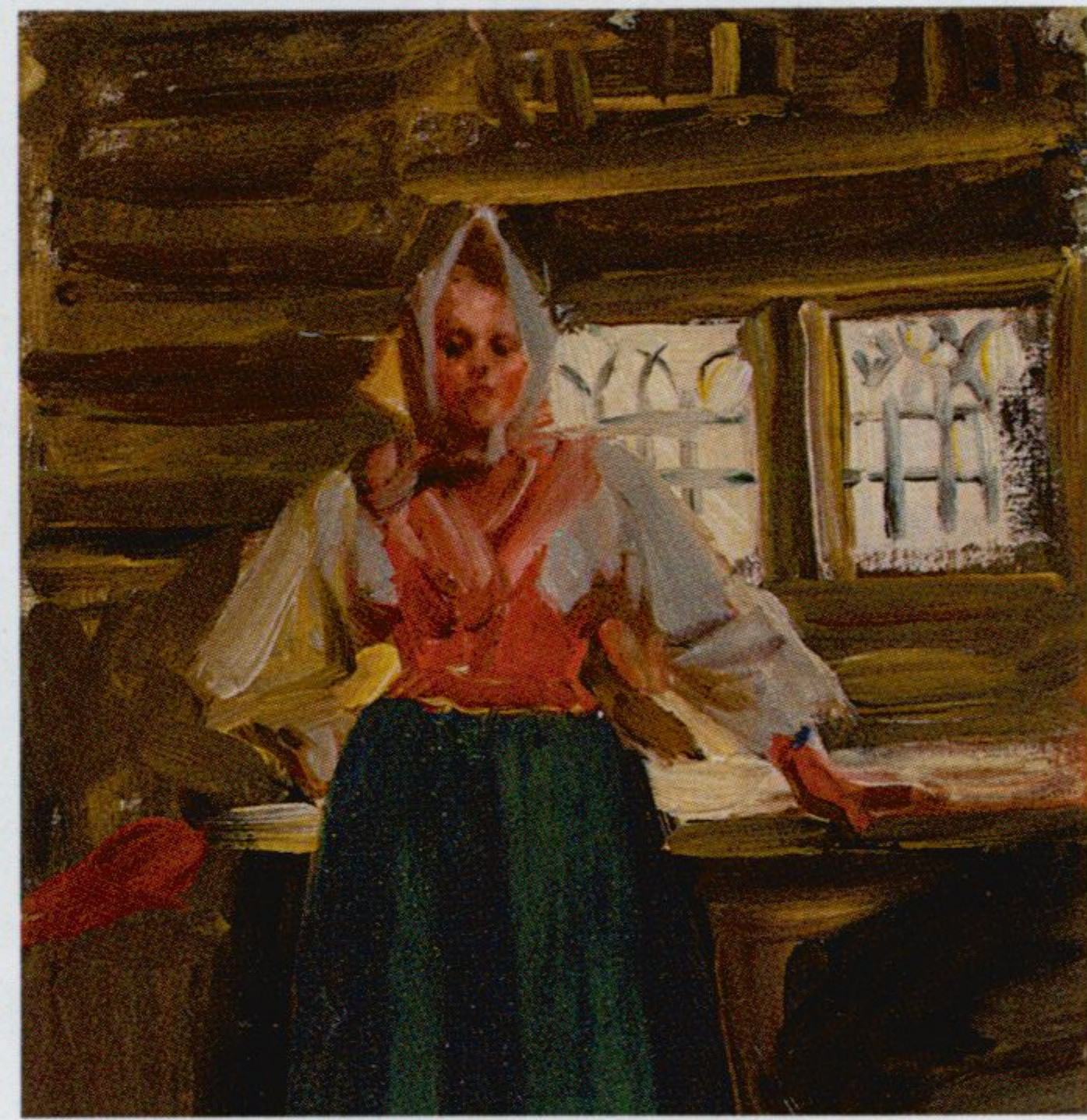
Bergzigenare – Hegyvidéki cigány

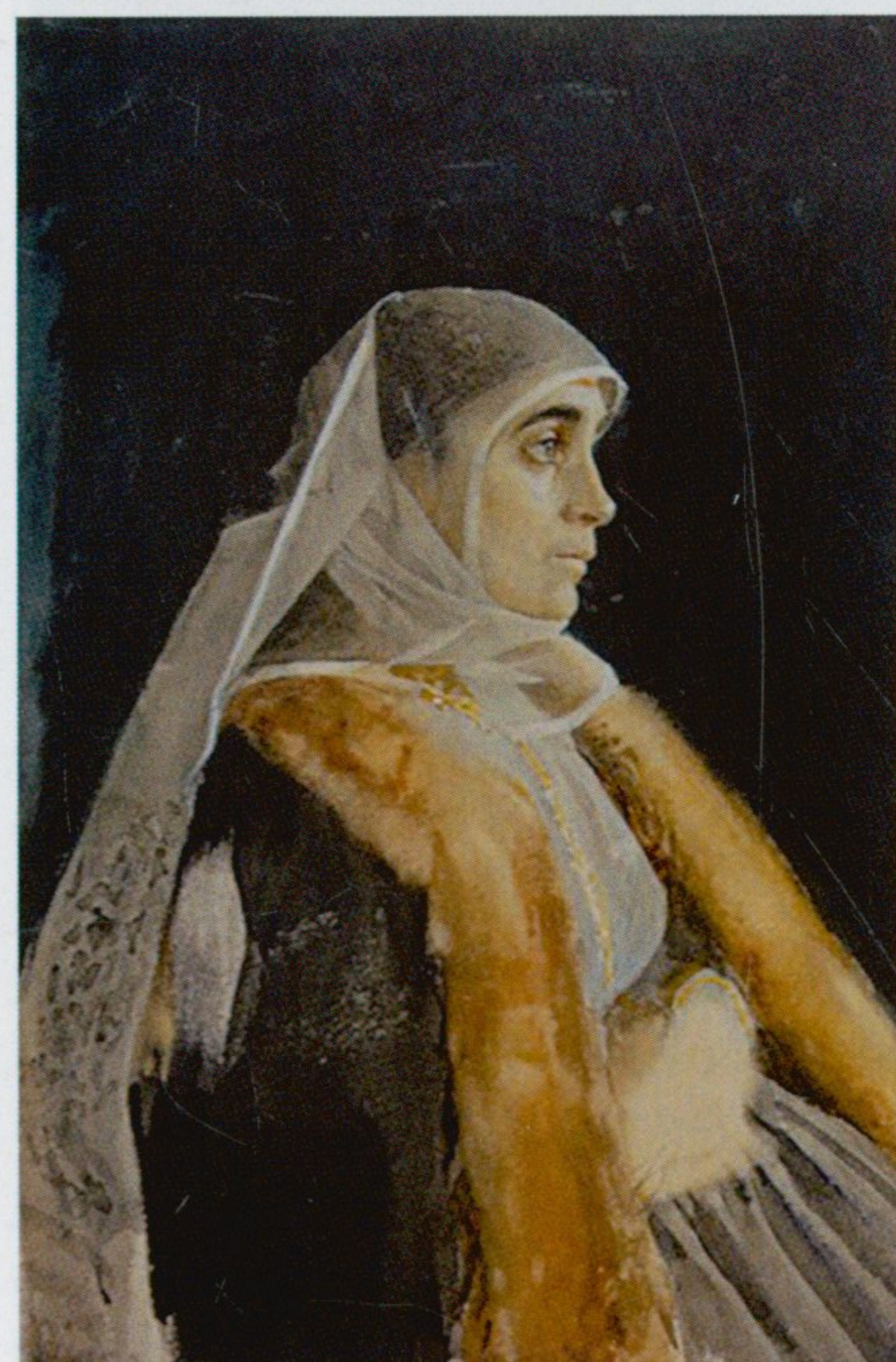
Dalarnai népviselet

Anders Zorn érett korában

Dalarnai lány

Szőrmegalléros, selyemsálas nő (Brassó?)

Erdőben

Grudd Anna Andersdotter (Zorn édesanyja)

Dr. Pöcze István: *Lelki morzsák* - 8

ÖRÖKÉLET VASÁRNAPJA — AZ EGYHÁZI ESZTENDŐ UTOLSÓ VASÁRNAPJA

„Azokban a napokban pedig, ama nyomorúság után, a nap elsötétedik, a hold nem fénylik, a csillagok lehullanak az égről, és az egek tartóerői megrendülnek. És akkor meglátják az Emberfiát eljönni a felhőkön, nagy hatalommal és dicsőséggel” Márk ev. 13,24-26

A keresztyén egyház ősi hagyománya, hogy az egyházi esztendő utolsó három vasárnapján az ítélet, a reménység és az örökélet kérdésével foglalkozik. Nehéz témák ezek, melyek aggodalommal és bizonytalansággal töltik el az ember szívét. Arra a kérdésre, hogy mi vár ránk az idők végezetén, nehéz választ adni. Amint Péter apostol írja levelében, hogy „vannak némely nehezen érthető dolgok, amiket a tudatlanok és állhatatlanok elcsúrnak-csavarnak, mint egyéb írásokat is, a maguk vesztére.” (1 Péter 2. levele 3,16 b) Olyan dolgok ezek, melyeket az ige hallgatóinak és magyarázóinak is könnyű félreérteniük. Ezek közé tartozik az örökélet kérdése is.

Az ember fantáziáját mindig foglalkoztatta, hogy mi lesz a sorsa kicsiny bolygónknak, mely évmilliók óta kering pontosan meghatározott pályáján a világmindenség parányi naprendszerében, s amelynek közel 8 milliárd lakosa között néhány évtizedre ott vagyunk mi is. Az optimista és pesszimista nézetek mindig jelen voltak illetve vannak és hol ez, hol az a tábor hallatta erősebben a hangját. Egyik táborhoz sem kívánva tartozni, nézzük meg azt, hogy mit mond erről a Szentírás idézett szövege, melyben Jézus is beszél a világ végéről. „Akkor meglátjátok az Emberfiát” - mondja.

Keresztyén hitünknek egyfajta belső feszültsége, hogy most nem látásban, hanem hitben élünk. Nem látjuk az Örökkévalót és nem látjuk a Megváltót sem. Sőt a látottak ellenére kell a hit útját járnunk. Annak a tapasztalatnak a dacára, melyben látjuk a bűn hatalmát és ezzel szemben hisszük a bocsánatot. Látjuk a halál valóságát és ezzel szemben hisszük a feltámadást. Látjuk a szenvedés valóságát és ezzel szemben hisszük, hogy egyszer valósággá válik az ígéret, miszerint „letöröl minden könnyet a szemükről, és halál sem lesz többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem lesz többé”. (Jelenések 21,4) Bizony most „hitben járunk, nem látásban” – ahogyan azt Pál apostol megfogalmazza, de ugyanő vallja, hogy eljön majd a „színről színre látás valósága.”, amikor meglátjuk Őt, kihez most hitünk által tartozunk. Igénk ezzel biztat a kitartásra a hitünk megélésében és mindennapi harcában.

Ez a „mégis” reménység amolyan „annak dacára” való jövőbe vetett makacs keresztyén reménység, amely jelen helyzetünkben és gondjainkban is utat tör magának rávilágítva arra, hogy életünk és sorsunk mennyire nem a mi kezünkben van. Jézus szavai arra biztatnak tehát, hogy a mi hitünk reménység is legyen. Az eljövendő teljesség, a célba érkezés reménysége. Indítson ez arra, hogy gyorsan folyó időnk ne tékozzunk el. Boldog az a szolga, akit az Ura munkában talál.

*Gyorsan folyó időmet Az Úr nem adta hiába, De azért, hogy erőmet
Szánjam oda jó munkára; Hogy mint drága vagyonnal Éljek vele haszonnal.*

*Ne engedd könnyelműen Elhenyélnem életemet, Add, Uram, hogy serényen
Tegyek kötelességemet, Végezzem jól dolgomat, Reád bízva utamat!*

*Hivatásom ösvényén Adj erőt tovább haladnom, S minden este őszintén
Tetteimről számot adnom! Ha igaz és hű leszek, Lelki nyugtot úgy lelek.*

*Bár te hosszútűrő vagy, Bűnbánatra int kegyelmed. Erőt, Szentlelket te adj,
Ne másban bízam, csak benned. Áldás, béke forrása, Te serkents kitartásra!*

(Evangélikus Énekeskönyv 450.)

Az örök élet nem olyasvalami, ami a tulajdonunkban van, ha a Krisztus táborához kötelezzük el magunkat. Az örök élet nem egy elintézett „nyeremény” az élet után. Ez egy remény, mert Urunk azt ígéri, hogy végül majd új eget és új földet teremt, „amelyben igazság lakik”. És mi hisszük, hogy ezen az új égen és új földön, minden sötétségtől és esendőségünktől megszabadulva, nekünk is helyünk lesz. Hogy milyen módon és formában, az rejtve van előttünk. Végül a földi lét és az örök élet egyensúlyát érzékeltessék Luther szavai, miszerint: „míg lábunkkal a földön járunk, szemeinkkel az égbe nézünk”.

Berzsenyi Dániel: A KÖZELÍTŐ TÉL (Részlet)

*Hervad már ligetünk, s díszei hullanak. / Tarlott bokrai közt sárga levél zörög.
Nincs rózsás labyrint, s balzsamos illatok / Közt nem lengedez a Zephyr.
Oh, a szárnyas idő hirtelen elröpül, / S minden míve tűnő szárnya körül lebeg!
Minden csak jelenés: minden az ég alatt, / Mint a kis nefelejcs, enyész.*

Dr. Pócze István: Lélek morzsák - 9

ADVENT 2. VASÁRNAPJA

„János pedig, amikor hallott a börtönben Krisztus cselekedeteiről, elküldte tanítványait, és megkérdezte tőle: Te vagy-e az Eljövendő, vagy mást várjunk?” Máté evangéliuma 11,2-3

Régi tapasztalat, hogy ünnepe annak van, aki várja. Advent a várakozás ünnepe és a várakozók ünnepe. Nemcsak akkor egyszer, hanem azóta is számtalanszor feltette már a tépelődő emberi lélek e kérdést: Te vagy-e az eljövendő vagy mást várjunk. A Heródes fogságában sínylődő Keresztelő János kérdésében talán saját kérdésünk is megfogalmazódik. Olyan sokan ígértek már ezen a világon nagyobb boldogságot. Olyan sok hamis próféta szava harsogott már szebb és reménytelibb jövőt. Manapság is oly sokan ígérnek helyzetünk megoldását, hogy okkal és joggal kérdezzük: Te vagy-e az eljövendő. Gondokkal és terhekkal meggyötörtek veszik körül Jézust akkor és mintha csak mi volnánk ezek az akkori tépelődő emberek, kiket a lélek űz, hogy megkérdezzük: Uram, olyan sok ezen a világon a hamis messiás, olyan sokan vannak, akik megváltással bíztatják e világot, mondd meg hát nekünk: Te vagy-e az eljövendő, vagy mást várjunk?

Mai Adventünkön szeretném megfordítani a kérdést és inkább ekképpen feltenni azt: Uram mond meg, hogy mi vagyunk-e azok, akikhez eljöttél, akiket megszólítasz, és a követésedre hívsz? Mi vagyunk-e azok, akikhez leülsz, hogy meghallgass minket? Mi vagyunk-e azok, akikről oly sok tévelygésünk ellenére sem mondtál még le? Ez a kérdés komoly önvizsgálatra kell hogy késztesen minket.

Olykor élelmiszerek dobozára írják, hogy nyomokban ezt vagy amazt tartalmaz. Vajon a mi Krisztus-követésünk a mindennapok valóságában csak nyomokban vagy egészen látható? Vajon az életünkön tükröződik-e a Mesterhez tartozásból fakadó belső derű, nyugalom és békesség? Vajon a mindennapi harcainkat az önzőség, a saját vélt vagy valós igazságunk bizonyítási kényszere hatja át, vagy tudunk nagylelkűek és megbocsátóak lenni? Vajon a görcsös maximalizmus vágya uralkodik rajtunk, vagy el tudjuk engedni a tökéletességben tetszelgés hamis látszatát és illúzióját?

Amikor a Mester keresi benned az Ő bizonyágtevő XXI század eleji tanítványát vajon megtalálja-e azt vagy csak kegyes hangulatokat és nyájas gesztusokat talál? Az vagy-e, akit keres benned? Ha megkérdezné tőled a környezeted, az a közeg melyben élsz és mozogsz, hogy ki vagy te? - vajon tudnád-e azt mondani, íme, nézzétek: az én életemben lelki békesség, áldozatos buzgóság és hithűség van. Igen, úgy élsz-e, hogy a szürke hétköznapijaidban is útegyengetője és hitvallója vagy a Mesternek? Útkészítője vagy-e az Úrnak a te otthonodban, családot körében, a munkád területén és a tulajdon szívedben? Érzed-e, tudod-e, hogy követő vagy az Örökkévalónak és útkészítője a Megváltónak? Érzed-e, tudod-e, hogy neked azt a gyönyörű hivatást szánta az Úr, hogy segítheted ő ádventi bevonulását?

Jézus a maga küldetését teljes hűséggel betöltve áldást, békességet, megnyugvást és üdvösséget hozott. Krisztus híveinek ma is gyönyörűsége hivatása van: útegyengetői lehetünk e világban. Advent arra kötelez, hogy nemes érzések virágaival hintsük be a szív és lélek minden ösvényét, amelyen a Megváltó felénk közeleg és terítsük elé emberi önzésünk szennyes köntösét, hadd szentelje meg még azt is lábaival. Az ádventi kettős bizonyág pedig hadd töltse be zengésével várakozásunkat és hadd tegyen azzá, amivé elhívattunk: az Isten követőivé és Krisztus útjának egyengetőivé! Ámen.

Jankovich Ferenc: TÖREDELMES (Részlet)

*Lelkem hűlőben, sötét van... Uram,
nem találom felém nyújtott kezéd...
Ó, áldd meg, áldd meg rám maradt utam,
mely végül engem hozzád elvezet.*

„Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat, és kinyja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok, ő pedig énvelem.” - Jelenések könyve 3,20

Tömegközlekedési eszközön, mielőtt elindul a jármű, elhangzik a figyelmeztetés: „Kérem vigyázzanak, az ajtók záródnak!” Különös alkalmatosság az ajtó! Elválaszt és összeköt, lezár és megnyit. A csukott ajtó elválaszt, de ha kinyílik, akkor összeköt. Nem csak fizikai, hanem lelki ajtók is vannak az életünkben. Emberi kapcsolatainkban is vannak ajtók. Ajtók, amiket mi magunk zártunk be, ajtók, amiket mások csaptak ránk, és vannak ajtók, amiket talán meg sem látunk, vagy megnyithatatlanak tűnnek.

A fizikai szervezetünknek is vannak ajtói. A szemeink a füleink, a szánk, mind ajtók, melyek összekötnek a külvilággal, de ha megbetegsznek, akkor elzárnak, bezárnak. Vannak viselkedési ajtók is. Van ajtaja az indulatnak és indítéknak. Egy-egy döntés alkalmával mi van annak hátterében? Miért tetted, amit tettél? Mik voltak az indítékaid?

Sokféle ajtó van az életünkben, amelyekben azonban van valami közös, mégpedig az, hogy előbb-utóbb mind becsukódnak, és aztán egyszer végleg bezáródnak.

Adventben mégis a legfontosabb ajtóra gondolunk. Ez az ajtó pedig az Isten és ember közötti ajtó. Ez az ajtó az, amely valamikor bezáródott. Mikor az ember a saját döntésével megnyitotta szívét a kísértő előtt, és ezzel együtt bezárta a szívét az Isten felé. Megszűnt a harmónia az Örökkévaló és az ember között.

Adventben viszont újból és újból, évről évre elhangzik az ígéret, hogy egy napon érkezik valaki, aki újra utat nyit a mennyei otthonba.

A jól ismert és sokat emlegetett tékozló fiú példázatában nyitva volt egy ajtó. A fiú elkérte apjától a vagyon rá eső részét. A vagyonból kért, az apjából nem. És nyitva állt előtte a nagyvilágra nyílt kapu, és mehetett szabadon. Apja öleléséből, a fogságnak érzett otthonból kiszabadultan.

Mert az Istenhez tartozás soha nem rabság. Vele csak szabadon lehet közösségben lenni. Milyen megdöbbentő, hogy ez az ajtó még akkor is nyitva áll, mikor a fiú elszegényedve, önmagát kifosztva, a mélységekből menekülve hazatér. Hogy megbánva a mögötte lévő éveket és tetteket hazamehetett és nyitott ajtót talált nem csak a házon, melyet elhagyott, hanem az apai szívben is melyet megsebzett, és amely visszafogadta.

Az ismert körülmények miatt hónapok óta a labdarúgó mérkőzéseket zárt kapuk mögött tartják. A több tízezres stadionok nyomasztóan üresek és némák. Nincs nézőközönség, nincs biztatás, nincs elismerés. Annak érdekében, hogy ennek hiányát valamelyest pótolják, hangszórókból adják a közönség hangját. Mert zárt ajtók mögött, a nyomasztó csöndben nem életszerű a játék.

Az Örökkévaló kinyitotta felénk az ajtót! Szeretne bebocsátást nyerni a szívünkbe. Nem hiába nyitotta ki az ajtót az ember felé. Nem hiába zörgetett és zörget, ha személyesen szívünk ajtaja zárva marad előtte! De nem kell zárkózottan élnünk! Urunk felszabadít a bizalom gesztusára és szeretne bejönni a mi életünkbe. Adventben nekünk szól az ígéret: Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek. Engedjük be hálával, örömmel!

Hadd örvendezzünk adventért, dicséretet mondva és hálát adva Urunknak, hogy Őrá várhatunk. Ámen.

Dr. Pöcze István sorozatával, adventi Lelki morzsáival, azoknak szívhez, lélekhez szóló biztatásával kívánunk híveinknek, az Új Kéve olvasóinak, minden jóakarátú embernek Áldást, békességet, tudván, hogy Erős vár a mi Istenünk, amiért Dicsértessék az Úr Jézus Krisztus! Ámen.

„Légy csendben, és várj az Úrra!” – Zsoltárok 37,7

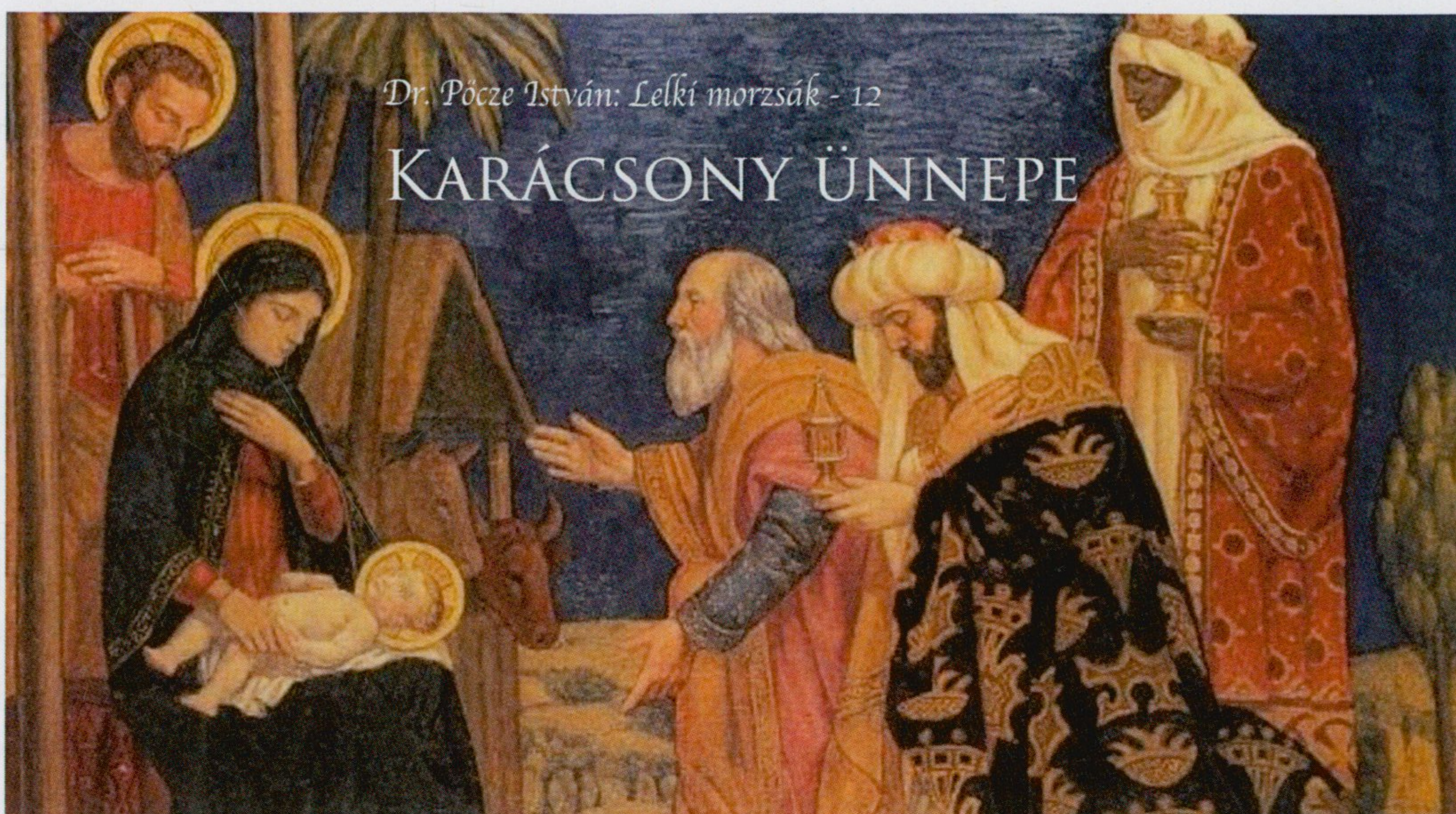
Adventnek vannak külső jelei és fényei, melyek ez évben talán visszafogottabban, de ilyenkor hagyományosan megjelennek. Az adventi koszorú, az utcák fényfüzérei és különböző hangulati elemei vesznek körül bennünket. Ugyanakkor az Adventnek vannak lelki elemei is, melyek a szokásosnál nagyobb, felfokozottabb érzéseket hoznak felszínre. A lélek szembesül azzal a belső igényével, hogy minden tüsténkedés és cselekvés mögött a belső nyugalmat keresi. Az advent olyan mélyről jövő lelki igényeket tükröz, amelyeket senki sem hozhat létre önmagának, de amelyeket mégis folyamatosan keres.

Ha valaki ma, néhány nappal a karácsonyi ünnep előtt bármely európai városra tekint, első látásra úgy tűnhet, hogy minden készen van a Megváltó érkezésére. Feldíszített fenyőfák a települések főterein, fényláncok, karácsonyi zene, süteményes sátrak és a forró puncs illata mind az Istengyermek boldog fogadásának a látszatát keltik és hirdetik. De ha valaki jobban és mélyebben megnézi, akkor azt látja, hogy bár minden fényesebb, mint annak idején Betlehemben, mégis sok ember – csakúgy, mint akkor –, elmegy a lényeg mellett. Az adventi vásárlások és készülődések zűrzavarában elfelejtődik, hogy 2000 évvel ezelőtt a Megváltó csöndben jött el és hogy Ő azóta sem lelhető fel a zajban. Mert annak, aki Őt akarja megtalálni, a csendet kell szeretnie és a csendet kell keresnie, ahogy azt Igénk is üzeni: „légy csendben és várj az Úrra!”

Elgondolkodom, hogy vajon annak idején minek kellett volna történnie, ami az embereket felriasztja fáradt egykedvűségükből és mélységes közönyükből? Mekkora lármát kellett volna Istennek csapnia ahhoz, hogy észrevegyék eljövetelét? De nem úgy és nem ott jött el, ahol a legtöbb látnivaló és a legnagyobb zaj volt, hanem Betlehem kapui előtt a dűldező falak egyik szegletében jött erre a világra, az éjszaka legnagyobb csendjében. Ki gondolt volna azon az éjfélen a kapuk előtt lévő barlangistálló jászlára? Így jött el Isten akkor és így jön el ma is az emberhez és az egyes lelkekhez. Ezt a tényt ismerjük ugyan, de ismerjük-e magát a titkot? Annak az éjszakának a mélységét és csöndjét értjük-e igazán? Értjük-e, hogy Isten a csöndben ragadható meg? Mi lármázunk, reklámozunk és harsogunk, talán mert attól félünk, hogy Isten csöndjét és hallgatását nem hallja meg ez a világ. Végül aztán valóban nem halljuk meg a magunk teremtetten zajban.

Ha napjainkban valamelyik államfő ellátogat egy másik vezetőhöz, akkor a protokoll kényes szabályai szerint fogadást rendeznek a tiszteletére, melyet már hónapokkal az esemény előtt előkészítenek. Ezt követően pedig minden az előre meghatározott program szerint történik. Mikor az Ige megtestesült, bejelentetés nélkül jött el és lépett be a történelembe. Csupán néhány pásztor térdelt szótlánul az istállóban a jászol előtt, amelyben a Gyermekek feküdt. Ilyen puritán egyszerűségben, ilyen csöndben és titokban jött a Megváltó ebbe a világba. Vajon miért mutatta magát Isten ilyen észrevétlennek és miért választotta ezer más lehetőség közül a jászlat jelnek: „A jel pedig ez lesz számotokra: találtok egy kisgyermeket, aki bepólyálva fekszik a jászolban.” (Lukács 2,12) Nem azt szeretné ezzel, hogy igazi nagyságát a látszólagos kicsinysége mögött fedezzük fel? Talán azt szeretné üzeni, amit mutat nekünk, hogy legyünk mi is kicsinnyé és így készítsük fel a szívünket az Ő befogadására.

Bizonyos, hogy az Adventi időnek elsősorban nem azt kell szolgálnia, hogy kitaláljuk, mit ajándékozzunk szeretneinknek és idegesen fussunk annak beszerzésére. E pár hétnek a csend idejének kell lennie! Olyan időszaknak, mely arra szolgál, hogy felkészüljünk, hogy amikor Ő eljön, ne menjünk el mellette. Legyen a szívünk az a szegényes, egyszerű, sallangoktól mentes jászol, ahol az Istengyermek befogadásra talál!

„Ne féljete, mert íme hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma néktek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában.” (Lukács 2,10)

Szívünkben ilyenkor megelevenedik a jól ismert karácsonyi kép, mellyel együtt talán felidéződnek kedves régi emlékeink is. Ady szavaival élve átéljük, az „Így dúdolgattam én...” gyermeki Jézus-várás önfeledt emlékét, amely ekképpen foglalható össze: Isten-gyermek fekszik a jászolban és felette angyali ének csendül: „Dicsőség a magasságban Istennek, a földön béke és az emberekhez jóakarát.”

Az események külső kerete ismerős: Jézus születésének évében Augustus császár rendeletet adott ki, hogy tartssanak népszámlálást a római birodalomban, ezért mindenkinek a maga városába kellett mennie, hogy ott összeírják. Józsefnek, aki Dávid király nemzetségéből származott, jegyesével, Máriával együtt Názáretből a júdeai Betlehembe kellett utazniuk. Mária áldott állapotban volt, a hosszú fárasztó út után Betlehembe megérkezve eljött szülésének ideje, azonban mivel a szálláson nem volt már hely a számukra, így a jászolba fektette gyermekét.

Közben a szabad ég alatt a nyájuk mellet örökös pásztoroknak angyalok jelentek meg az örömhírral: „Ne féljete, mert íme, hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma néktek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában.”

A pásztorok komolyan vették a hírt és késlekedés nélkül elindultak Betlehembe, hogy személyesen győződjenek meg arról, igaz-e mindaz, amit hallottak. Odaérve megtalálták Máriát és Józsefet a jászolba fekvő kisgyermekkel. Így ezek az egyszerű pásztorok lettek a karácsonyi örömhír első tanúi és hirdetői. Azzal a bizonyossággal tértek vissza, hogy mindent pontosan úgy láttak és hallottak, ahogy Isten megüzente nekik. Miután találkoztak a gyermek Jézussal, megváltozott az életük, hazatérve dicsőítették és magasztalták az Istent. (Lukács 2,20)

Az Egyház története során sokan és sokféle megközelítésben megpróbálták már a karácsonyi misztérium korokon átívelő örökérvényű üzenetét megragadni és megfogalmazni. Karácsony azt a reményt adja, hogy bár az örömtelenség nem tűnt el a világból, ugyanakkor Isten szeretete bevilágít az élet és a szív szomorúságába is. Mert Isten nem maradt kívülálló az embervilágtól, hanem közeljött, emberré lett és belépett az emberi történelembe. Ez olyan örömhír, amely az egész emberi életet áthatja és átértelmezi, olyan örömhír, amely minden élethelyzetben reményt adhat. Karácsony üzenete, hogy a minket szerető Isten sorsközösséget vállalt velünk, ezért bátran vallhatjuk, hogy a szeretetétől többé semmi el nem választhat már minket.

Borús, megterhelt év van mögöttünk. Talán ebben a sötét háttérben még fénylőbben ragyoghat át Isten szeretete, mely testet öltött Jézusban, ma is hirdetve felénk: „Ne féljete!”

Ezzel kívánok reményteli Istentől áldott Karácsonyi Ünnepet, hogy Jézussal találkozással a pásztorokhoz hasonlóan tudjunk mi is Istent dicsőítve és magasztalva továbbmenni.

MEDGIVANDE

till avgiftshjälp

till Ungerska Protestantiska Samfundet i Sverige

(Egyházi járulékról szóló BELEEGYEZÉS a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség javára)

Härmed ger jag mitt medgivande till avgiftshjälp till Ungerska Protestantiska Samfundet i Sverige att genom Skatteverket från och med nästa år och tillsvidare dra av 1 % kyrkoavgift beräknad på min kommunalt beskattningsbara förvärvsinkomst.

(Ezennel beleegyezésemet adom a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösségnek, hogy a kommunális adóköteles jövedelemre számított 1% -os egyházi járulékot a jövő évtől kezdődően és a továbbiakban az Adóhivatal útján vonja le.)

Namn:

(Név)

Personnummer:

(Személyi szám)

Adress:

(Cím)

Gata (Utca) / nr (Házzám)

Postadress:

(Postai cím)

Postnr (Irányítószám)

Ort (Város)

Datum (Dátum)

Underskrift (Aláírás)

Skicka medgivandet till (A beleegyezést az alábbi címre kell elküldeni):

Ungerska Protestantiska Samfundets Pastorsexpedition, 523 98 HÖKERUM, Tångagärde 136

För att gälla kommande inkomstår måste medgivandet vara insänt **senast 31-e oktober året innan.**

(Ahhoz, hogy a következő évtől érvényes legyen, a beleegyezést **legkésőbb folyó év október 31-ig** kell beküldeni.)

Medgivandet är giltigt till det återkallas. Blankett för återkallelse begärs från och sändes in till Pastorsexpeditionen:

A beleegyezés visszavonásig érvényes. Visszavonási nyomtatványt a Lelkeszi Hivataltól lehet kérni és oda visszaküldeni:

Ungerska Protestantiska Samfundets Pastorsexpedition, 523 98 HÖKERUM, Tångagärde 136.

Information om statligt stöd i form av avgiftshjälp från Skatteverket, 1% avgift till trossamfund

Kyrkolagen föreskriver skyldighet för medlemmar i Svenska Kyrkan att betala församlingsavgift. Avgiften dras tillsammans med kommunalskatten av utbetalaren av lön, pension eller annan ersättning.

Den som är medlem i ett annat trossamfund kan betala församlingsavgift till detta trossamfund, vilka bestämmer avgiftens storlek och inbetalningssätt. Skatteverket kan hjälpa till med att ta in avgift. Denna kallas för avgiftshjälp.

Rätten till avgiftshjälp ansöks hos regeringen och fattas av regeringen. Hjälpen får endast lämnas till ett registrerat trossamfund som är stabilt, har egen livskraft och bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället villar på. Fr.o.m. år 2000 upphörde ungerska prästens anställning hos Svenska Kyrkan och i denna rädlösa situationen beslutade den dåvarande ungerska rikskyrkorådet att kyrkoavgiftens storlek och inbetalningssätt blir helt och hållet frivilligt. I denna femton års period bevisades att det var fel att basera samfundets ekonomi på en inte förutseddbar inkomst.

Ungerska Protestantiska Samfundet har ett datoriserat medlemsregister som omfattar ca. 5500 medlemmar, men bara en mindre del av dessa betalar kyrkoavgift direkt till samfundet. Det är många som fortfarande betalar avgiften till Svenska Kyrkan, eller till ett annat trossamfund, men flertalet betalar samtidigt avgift även till Ungerska Protestantiska Samfundet. Men det är många som inte betalar någon kyrkoavgift alls.

Lagen i Sverige säger också att man inte behöver vara medlem i något trossamfund utan man kan stå utanför.

Den som har bestämt sig för medlemskap i vårt samfund och vill delta i vår gemenskap samt använda tjänsterna har också skyldighet att även ekonomiskt bidra till samfundets verksamhet.

Enligt § 10 i våra stadgar kan alla boende i Sverige vara medlem i vårt samfund om "vederbörande efter sina förutsättningar deltar i samfundets aktiviteter och bidrar ekonomiskt till samfundets försörjning samt att den lämnar ett skriftligt medgivande om detta med namnunderskrift".

På grund av ovanstående har vi i likhet med andra trossamfund ansökt om stöd i form av avgiftshjälp. Regeringens beslut 2012-06-14: Regeringen bifaller ansökan.

När börjar avdraget av avgift till trossamfundet att göras?

"Medgivande till avgiftshjälp" skall sändas in till pastorexpeditionen som lämnar vidare till rikskassören senast den 31 oktober. Rikskassören meddelar till Skatteverket en datoriserad förteckning över de medlemmar som har lämnat medgivande till avgiftshjälp. Skatteverket höjer sedan uppgiften om vilket skatteavdrag medlemmens arbetsgivaren skall göra kommande år med 1%.

Hur påverkas medlemmarna?

För den enskilde medlemmen fungerar avgiftshjälpen på så sätt att storleken på det skatteavdrag som arbetsgivaren gör varje månad ökas med avgiften till trossamfundet. Detta registreras automatiskt hos Skatteverket i och med att trossamfundet skickar in sin datoriserad förteckning innan det aktuella inkomståret när avgiftshjälpen skall träda i kraft. Arbetsgivaren hämtar sedan uppgift om rätt skattetabell från Skatteverket där avgiften till trossamfundet är inräknad. Viktigt! Det är förhållandena den 1 november året innan det aktuella inkomståret som avgör om avgift till trossamfund skall betalas. Även om ett medgivande återkallas under året är personen fortfarande avgiftsskyldig för hela året.

Avgiften beräknas på den till kommunal inkomstskatt beskattningsbara förvärvsinkomsten (inkomsten minskad med avdrag t.ex. avdrag för resor till och från arbetet, pensionsparavdrag, grundavdrag).

När upphör avgiften till trossamfundet att dras?

Ett lämnat medgivande om avgiftshjälp är giltigt till dess att återkallelse görs. Om man bestämmer sig för att återkalla detta ska en blanket för återkallelse begäras från pastorexpeditionen som ska skrivas under med namn och personnummer. Återkallelsen bör ske skriftligt och skickas vidare till rikskassören. Återkallelsen gäller från och med nästa års ingång om återkallelsen görs senast den 1 november året före det kalenderår som avses. Återkallelsen påverkar inte själva medlemskapet.

Avgiftshjälpen avslutas också när någon har bestämt sig för att träda ut ur samfundet, och får en skriftlig bekräftelse för detta.

Den som har återkallat sitt medgivande till avgiftshjälp eller träder ut ur samfundet före den 1 november kommer inte att betala kyrkoavgift fr o m det följande kalenderåret.

Tájékoztatás az 1%-os egyházi járulék bevételezéséhez nyújtott állami segítségről

A törvény előírja a Svéd Egyház tagjainak kötelezettségét, hogy gyülekezeti járulékot fizessenek. A járulékot a kommunális adóval együtt a fizetést, nyugdíjat vagy más jövedelmet folyósító intézmény vonja le.

Más egyházak tagjai járulékuat az illető (más) egyházhoz fizetik, mely maga alapítja meg a járulék mértékét és a befizetés módját. Az Adóhivatal segítséget nyújthat a járulék bevételezéséhez. Ezt nevezik járulékbevételezési segélynek.

A járulékbevételezési segélyre jogosultságról a kormány dönt. Ezt a jogosultságot csak olyan bejegyzett egyházi közösség kaphatja, mely stabil, saját életerővel bír, és hozzájárul a társadalom pillérét jelentő alapvető értékek fenntartásához és erősítéséhez. 2000-től a Svéd Egyház nem alkalmaz magyar lelkészt. Tanácsalanságában az akkori egyházvezetés úgy döntött, hogy az egyházi járulék mértékét és befizetési módját teljes egészében önkéntességi alapra helyezi. Tizenöt évnyi időszak tapasztalata bebizonyította, hogy téves volt az egyház anyagi gazdálkodását egy megjövendőhetetlen bevételre alapozni.

A Magyar Protestáns Egyházi Közösség számítógépes tagjegyzéke mintegy 5500 tagot tart nyilván, de ezeknek csak egy kisebb része fizet közvetlenül a mi egyházunknak járulékot. Sokan vannak, akik járulékuat továbbra is a Svéd Egyházhoz vagy más egyházhoz/felekezethez fizetik, némelyek egyúttal a Magyar Protestáns Közösséget is támogatván. De sokan vannak, akik sehová, semmiféle egyházi járulékot nem fizetnek.

Svédországban a törvény kimondja azt is, hogy nem szükséges valamely egyházhoz tartozni, hanem lehet kívülállóknak is maradni.

Aki viszont elszánta magát hogy egyháztagnak legyen és részt kíván venni közösségünkben s annak szolgáltatásaival is élni kíván, annak kötelessége az egyház tevékenységéhez anyagilag is hozzájárulni.

Alapszabályzatunk szerint: 10.§. Az Egyházi Közösség tagja lehet minden svéd-országi lakos, „ha lehetőségei szerint részt vállal az Egyházi Közösség tevékenységében; ha rendszeres anyagi hozzájárulás formájában részt vállal a közös teherviselésből; ha mindezt nyilatkozat aláírásával is kifejezi.”

A fentiek alapján, más egyházakhoz hasonlóan mi is kérvényeztük ezt az állami segítséget, melyet a 2012-06-14-i kormányhatározat értelmében jóváhagyták.

Mikor kezdődik az egyházfenntartási járulék levonása?

Az „Egyházi járulékról szóló beleegyezést” legkésőbb október 31-ig a lelkészi hivatalhoz kell beküldeni, mely azt a főpénztárhoz továbbítja. A főpénztáros számítógépes jegyzéket küld az Adóhivatalnak azon tagokról, akik a járulék ily módon történő bevételezésébe beleegyeztek. Ezután az Adóhivatal 1%-kal megemelt mértékű adólevonásra utasítja a munkaadót a következő évben.

Miként befolyásolja ez a tagokat?

Az egyéni tag számára ez úgy működik, hogy a munkaadó által havonta levonandó adórész nagysága megemelődik az egyházi járulék mértékével. Azzal együtt, hogy az egyház beküldi a következő adóévre vonatkozó „beleegyezők listáját”, az Adóhivatalnál ezt automatikusan bejegyzik. A munkaadó megszerzi az Adóhivaltól az illető munkavállalóra alkalmazandó helyes adótáblázatot, amelyben már benne foglaltatik az egyházi járulék is. Fontos tudni: Azt, hogy egy adott évben sor kerül-e egyházi járulék fizetésére, azt az előző év november 1-én fennállt állapot dönti el. Ha ezt követően, év közben vonná is vissza valaki beleegyezését, az a következő évben még adóköteles marad.

A járulék a megadózendő keresetből kalkulált kommunális bevételi adóra számítható (a kereset, csökkentve a levonásokkal, pl. levonás a munkahelyre oda-vissza tett utazásokra, nyugdíjtagarék utáni levonás, alapvető levonás stb).

Mikor szűnik meg az egyházi járulék?

Egy leadott beleegyezés addig érvényes, amíg visszavonásra nem kerül. Ha valaki a visszavonás mellett dönt, erre vonatkozó nyomtatványt kell kérnie a Lelkeszi Hivaltól, amit névvel és személyi számával kitölt és aláír. A visszavonásnak írásban kell történnie, melyről a főpénztáros értesítést kap. A visszavonás a következő év elejétől lép érvénybe, ha a visszavonás legkésőbb a vonatkozó naptári év előtti november 1-ig megtörtént. A visszavonás maga nem érinti az egyháztagságot.

A járulék ily módon történő bevételezése akkor is megszűnik, amikor valaki kilép magából az egyházból és erről írásbeli megerősítést kap.

Az, aki egy adott év november 1-e előtt visszavonta beleegyezését, hogy egyházi járulékát így bevételezzék, vagy kilépett az egyházból, a következő naptári évtől nem fizet egyházi járulékot.

Dr. Karvansky Mónika

ÉPÍTSETEK UTAT A PUSZTÁBAN AZ ÚRNAK

„Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet! – mondja Istenetek. (...) Egy hang kiált: Építsetek utat a pusztában az Úrnak! Készítsetek egyenes utat Istenünknek a kietlen tájon át! Emelkedjék föl minden völgy, süllyedjen le minden hegy és halom, legyen az egyenetlen egyenessé és a dombvidék síksággá! Mert megjelenik az Úr dicsősége, látni fogja minden ember egyaránt. – Az Úr maga mondja ezt. Egy hang szól: Kiálts! Én megkérdeztem: Mit kiáltsak? Minden test csak fű, és minden szépsége, mint a mezei virágé. Elszárad a fű, elhervad a virág, de Istenünk ígéje örökre megmarad. Magas hegyre menj föl, ki örömhírt viszel a Sionnak, harsány hangon kiálts, ki örömhírt viszel Jeruzsálemnek! Kiálts, ne félj! Mondd Júda városainak: Itt van Istenetek! Az én Uram, az Úr jön hatalommal, karja uralkodik. Vele jön szerzeménye, előtte jön, amiért fáradozott. Mint pásztor, úgy legelteti nyáját, karjára gyűjti a bárányokat, ölébe veszi őket, az anyajuhokat szelíden terelgeti.” (Ézsaiás könyve 40, 1-11 válogatott versek)

Jó hallani Ézsaiás próféta 2500 évvel ezelőtt elhangzott próféciját ezen az adventi estén. Ezek a biztató és reményt keltő prófétai szavak a 21. században élő, ünnepre készülő és várakozó embernek is sokat jelentenek. Főleg ennyi nehézséggel a háta mögött és ki tudja még mennyi próbával maga előtt. Építsetek utat a pusztában az Úrnak! – hangzik a felhívás felénk is. Ez azt jelenti, hogy ne tétlenkedve várakozzunk, hanem kezdjük el a találkozás útját mi magunk is építeni. Azzal a bizonyossággal kezdhethetünk az útépítésnek a 21. század pusztájában, hogy ebben a nehézségekkel, próbatételekkel teli életútépítésben megjelenik az Úr dicsősége!

Mit is jelent a puszta? Egy lakatlan, kietlen, elvadult tájat, helyet jelent. A puszta különleges helynek számít a Szentírásban is. Olykor a próbatételek hegyeit jelentette, máskor a megkísértés helyeként szerepel. De a magányosság, a megfáradás, az elbizonytalanodás hullámvölgyeit is elének hozza. Kedves Testvéreim, ha most mindenki elmondaná, hogy mit is jelent életében a puszta, milyen hegyek állnak akadályként előtte, mekkora völgyek, vagy szakadékok szédítő veszélyeivel kell farkasszemet néznie, akkor hallanánk félelmekről, betegségekről, gyászról, reménytelenségről, megfáradásról, kiégésről – és még nagyon sokáig sorolhatnánk.

De a 21. századi ember életének pusztájába is belekiált a prófétai szó: Építsetek utat a pusztában! Rakjátok le a súlyos kőként életetekre és lelketekre nehezedő terheket! És ezeket fel tudjátok használni! Ezekből az élettörténetek és életterhek köveiből meg tudjátok építeni az utat! Nem kell cipelni, húzni, vonni, le kell tenni az Úr előtt készített úton. Mert még ezek a terhek is építőanyaggá válhatnak az útépítés során, ha a megfelelő eszközökkel építkezünk.

Az imádsággal, a lelki csendességgel, az ige erősítő és bátorító kötőanyagával. És akkor az élhetetlen puszta békés és örömmel övezett hellyé válik. Testi és lelki értelemben is élhető hellyé formálhatja a magas hegyről felénk kiáltott örömhír! Mert a fáradságos útépítés, az életterhek köveinek lerakása közben egyszer csak megjelenik az Úr dicsősége, beragyogja ezt a pusztán át vezető életutat és meghalljuk az örömhírt! „Itt van Istenetek! Az Úr jön hatalommal, karja uralkodik! Vele jön szerzeménye, előtte jön, amiért fáradozott. Mint pásztor, karjára gyűjti a bárányokat, ölébe veszi őket, az anyajuhokat szelíden terelgeti.”

Mennyi bátorítás, micsoda örömhír hangzik felénk a magas hegyről, az örömhírt kiáltó helyéről! Ebben a 21. századi kaotikus pusztai világban van rendező elv, az Úr hatalma! Ebben a 21. századi bizonytalan pusztai létben van biztatás, az Úr uralkodik! És ez az Úr a hatalmát nem pusztításra használja, hanem gyógyításra, építésre, felüdítésre, vigasztalásra.

Milyen csodálatos dolgokat ígér ez a prófécia. A pusztában a súlyos életkövekből épített úton az az Úr érkezik hozzánk, aki legelteti a nyáját. A mindennapi kenyér ajándékát kínálja, a békés mindennapok ritmusában legeltet, szelíden terelget. A megfáradtakat, a megtorpantakat, a megsebzetteket karjára gyűjti, ölébe veszi őket. Nem hajszol, nem kihasznál, nem kizsákmányol, amit ez a világ oly sok formában megtesz velünk. Ez a hatalom a szeretet elve alapján uralkodik. Így válhat a puszta az öröm, a megbocsátás, a gyógyulás, a békesség, a kiteljesedés helyévé, mert az az Úr érkezik hozzánk, aki magáról mondta el, hogy „én vagyok az út!” Rajtam keresztül van lehetőség eljutni az Atyához. „Én vezetek át a kietlen puszta veszélyein, biztos cél felé irányítom az életutadat.” Milyen jó, hogy Karácsony azt üzeni nekünk, hogy ez a jóság, ez a szeretet, ez az életet munkáló segítség testben eljött közénk, és életünk kietlen és félelmetes pusztai vándorútját az öröm útjává változtatja. Advent napjaiban építsük a 21. század veszélyekkel teli pusztáján át vezető utat, hogy minél tisztábban és minél élesebben hallhassuk meg mi is személyesen a magas hegyről kiáltott örömhírt, az evangéliumot! És mint ahogyan a pásztoroknak a pusztában, úgy nekünk is felragyog az a reménycsillag, mely Jézushoz vezet. Ámen.

Imádság a túloldalon.

Imádság: Mennyei Atyánk az Úr Jézus Krisztus által!

Szeretnénk megköszönni, hogy várhatunk, hogy készülhetünk. Köszönjük, hogy tanítasz, terelgetsz, bátorítasz, hogy ne tétlen várakozásban teljen az ünnepvárás, hanem buzdítasz az útépitésre bennünket is. Megvalljuk előtted Istenünk, hogy bizony belefáradunk az élet és a körülöttünk zajló világ történéseibe, bizony sokszor megkeseredünk, megtorpanunk a hitben és elbizonytalanodunk a jövőt illetően. Hálás szívvel köszönjük neked, hogy ezekben a nehéz időkben is szeretetteddel veszel körül, és a bezárt ajtók, életek, szívek és lelkek nyitogatását nem adod fel, mikor mi már régen feladtuk. Gyógyír számunkra az örömhír lelkesítő, tettekre ösztönző szava, mely minket is kihoz a pusztá kietlenségéből, átvezet a szakadékok felett, az elénk tornyosuló megpróbáltatások hegyeit ledönti. Szeretnénk eléd hozni ezt a betegségtől, békétlenségtől, bizalmatlanságtól, háborúságtól élehetlenné vált 21. századi világot, sokszor kietlennek tűnő pusztát, és kérünk, töltsd meg az ünnepvárás napjait az örömhír minden áldásával. Megtartó szereteted maradjon velünk, szereteteinkkel, gyülekezetünkkel, egyházunkkal, népünkkel, és ezzel az egész világgal. Áldd és szenteld meg az ünnepre készülésünk napjait, az otthonunkat és szívünket, hogy méltókká váljunk a neked szentelt ünnepre. Az Úr Jézus Krisztusért kérünk! Ámen.

BESZÁMOLÓ A NYUGAT-EURÓPAI MAGYAR PROTESTÁNS GYÜLEKEZETEK SZÖVETSÉGE JUBILEUMI KÖZGYŰLÉSÉRŐL

Fennállásának 20. évfordulója alkalmából 2020. szeptember 10-13. között a Nyugat-Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetsége jubileumi közgyűlés keretében adott hálát Istennek. Az összejövetel helyszínéül a Zürich közelében fekvő, mánedorfi Bibelheim egyházi konferencia-központ szolgált, mely az elcsendesedésen és a lélekben való töltekezésen túl a Svájci Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetségének vezetőivel, lelkészeivel és tagjaival való találkozásra is lehetőséget adott. Az egybegyűlteket a házigazdák nevében Deák Péter, volt zürichi gyülekezeti elnök üdvözölte. A közgyűlés résztvevőit köszöntötte Jónás Albert, a berni gyülekezet és az újjászerveződött svájci gyülekezeti szövetség elnöke is, aki e közösségek reménykeltő megújulásáról szólt.

2020 megkerülhetetlen mementót hordoz a magyarok számára. Bevezető előadásában Dr. Ferencz Árpád, az auensteini svájci gyülekezet lelkésze „Trianon arcai – A velünk élő Trianon” címmel a békediktátum 100. évfordulójára emlékezve rámutatott arra, hogy bár a témának sokféle megközelítése lehetséges, mégis meglepően egységes az a lelkiérzelmi trauma, melynek nyomai nemzedékeken át tapasztalhatók.

A koronavírus-járvány az utolsó pillanatig sok bizonytalanságot jelentett. Az előzetes jelentkezők közül tucatnyinál is több visszalépő ellenére a hat országból érkezett közel félszáz résztvevő a Szövetség szinte teljes képviselőtét biztosította Belgium és Finnország kivételével. Az angliai, észtországi, svédországi és müncheni képviselők interneten keresztül csatlakoztak a konferencia résztvevőikhez.

A Magyarországi Református Egyház Zsinatának tanácsosa és a Magyar Református Egyház Generális Konventjének képviselője, Dr. Gér András a konferencia résztvevőit levélben üdvözölte, melyben egyházának a diaszpórában élő magyar közösségekkel való kapcsolata bővítését, az eddig elért eredmények megerősítését, új utak és lehetőségek kidolgozására irányuló ténykedését vázolta fel. A Magyarországi Evangélikus Egyház Ökumenikus és Külügyi Osztályának vezetője, a METT ügyvezetője, Cselovszkyné Dr. Tarr Klára, valamint Tölgyesi Ágnes, diaszpóra referens ugyancsak levélben számoltak be egyházuknak Magyarország Kormányával kötött szerződésben fogalt támogatási formáiról, kiemelve a diaszpóra egyházainak múltját őrző levéltárak és tárgyi eszközök megőrzését, tudományos igényű kutathatóvá tételét biztosító digitalizáció fontosságát, mielőbbi kiteljesítését.

Dr. Varga Pál, németországi lelképásztor, a Szövetség egyik alapító lelkésze pontos, jól dokumentált, a gyökerekig visszatekintő és a kiteljesedés eddigi útjait végigjáró Protestáns Szövetségről szólt előadásában. A hollandiai Dr. Hermán M. János a korábbi szerveződésekéről villantott fel egy-egy fontos és érdekes részletet. Megtekinthetők voltak a Szövetség múltját tényszerűen dokumentáló Új Kéve svédországi egyházi folyóirat szerkesztőségi példányai is.

A Közgyűlés szokásos elnökségi, tevékenységi, munkaági, pénzügyi és ellenőri jelentései után az írásban benyújtott és szóban elhangzott gyülekezeti beszámolók következtek. Sok szó esett a jövőépítés lehetőségeiről, elképzelésekről és kilátásokról is. A mindezekhez szükséges személyi állományról, munkatársi körről, a feladatok kidolgozását,

koordinálását, végrehajtását, különféle tisztségeket vállaló személyek jelöléséről és megszólításáról a Választmány gondoskodott. A tanácskozás során a NYEMPGYSZ alapszabályának módosítására is sor került. A Közgyűlés megköszönve az eddigi tisztségviselőknek az éveken át végzett munkáját, a tisztújítás révén a Szövetség részben megújult vezetőséggel, hittel, és Isten megtartó kegyelmében bízva buzdította tettekre Nyugat-Európa magyar protestáns gyülekezeteiben élő, Isten dicsőségére és a rájuk bízott nyájakra vigyázó őrállókat.

Különleges színfoltot képviseltek a konferencia reggeli és esti áhítatai. A svájci gyülekezetekből érkezett Kövecz Ágnes zongoraművész és Visky Máté hegedűművész szereplésével, a Szövetség konferenciáját záró ünnepi istentiszteleten Dr. Michna Krisztina, a zürichi magyar protestáns gyülekezet református lelkésze, valamint Dr. Wagner Szilárd bécsi evangélikus lelkész szolgált. Köszönetmondással és a 2021-es találkozás reményében Dr. Karvansky Mónika bécsi magyar református lelkipásztor, a Szövetség új elnöke zárta a négynapos mánedorfi találkozót. Az Isten iránti hálával hazautazó résztvevők az Ige biztatását vitték magukkal:

„Én veletek vagyok minden napon, a világ végezetéig”.
(Mt 28,20b)

A NYEMPGYSZ közgyűlése nevében

Molnár-Veress Pál leköszönő elnök,
Dr. Karvansky Mónika új elnök,
Jaskó Irén szövetségi titkár

Mánedorf/Svájc, 2020. szeptember 13.

A Nyugat-Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetsége 2020. szeptember 11-13. között Svájcban, Mánedorfban tartott évi konferenciájának résztvevői (Szántó András felvétele)

Kulcsár Ferenc

ÖRÖKKÉVALÓSÁG

Az örökkévalóság
olyan, mint a Hajnal,
amelyre nem ébred
többé az Őrangyal.

Az Örökkévalóság
szó szötte Gondolat.
Meglesz, mondja Isten,
és szava elakad.
Az Örökké valóság
megvallat. De főleg
síríg eltitkolja,
mit akarhat tőled.
Az Örökké-Valóság
égő homokóra.
Átprésel szűk nyakán
a lángoló hóba.

†
Az Örökkévalóság
vékony, mint a penge,
amelyet a Halál
csempész a szívedbe.
Az örökké Valóság
olyan, mint az élet:
hosszú, véres, kemény,
mint a végítélet.
Az Örökké-Valóság
vesztőhely, vad vihar,
tűzözön, mely által
a mindenség kihál.

†
Az Örökkévalóság
örült libikóka,
Ámor s Psziché nyűvi
a teremtés óta.
Az Örökké valóság
seggrepacsi-játék,
hunysz Isten ölén:
püföl csalárd szándék.
Az Örökké-Valóság
fogócska, bújócska:
jégen futsz, lángon át,
bújsz a disznóólba.

Az Örökkévalóság
fűszerben az illat:
szívedbe nem hatol,
csak lelkedben nyílhat.
Az örökké Valóság
mindaz, amit leírsz,
mialatt, mint Rózsa,
becsukódsz és kinyílsz.
Az Örökké-Valóság
szavak közti séta,
míg hintál a szélben
ég s föld közt a létra.

†
Az örökkévalóság
tökéletes, mint a
Tökéletes Büntény
megfejtetlen Titka.
Az Örökké valóság
Micháél sírása:
arcára vér csöpög,
várván megváltásra.
Az Örökké-Valóság
halálunknak mása,
a velünk szenvedő
Isten áradása.

†
Az Örökkévalóság
fájó, mint az ember,
s elhagyott, árva, mint
a zokogó tenger.
Az örökké Valóság
Minden is meg Semmi,
hallgat és mosolyog –
nem bír megjelenni.
Az Örökké-Valóság
misztikus kelepce –
félbetöri Versed
s kifosztva ereszt be.

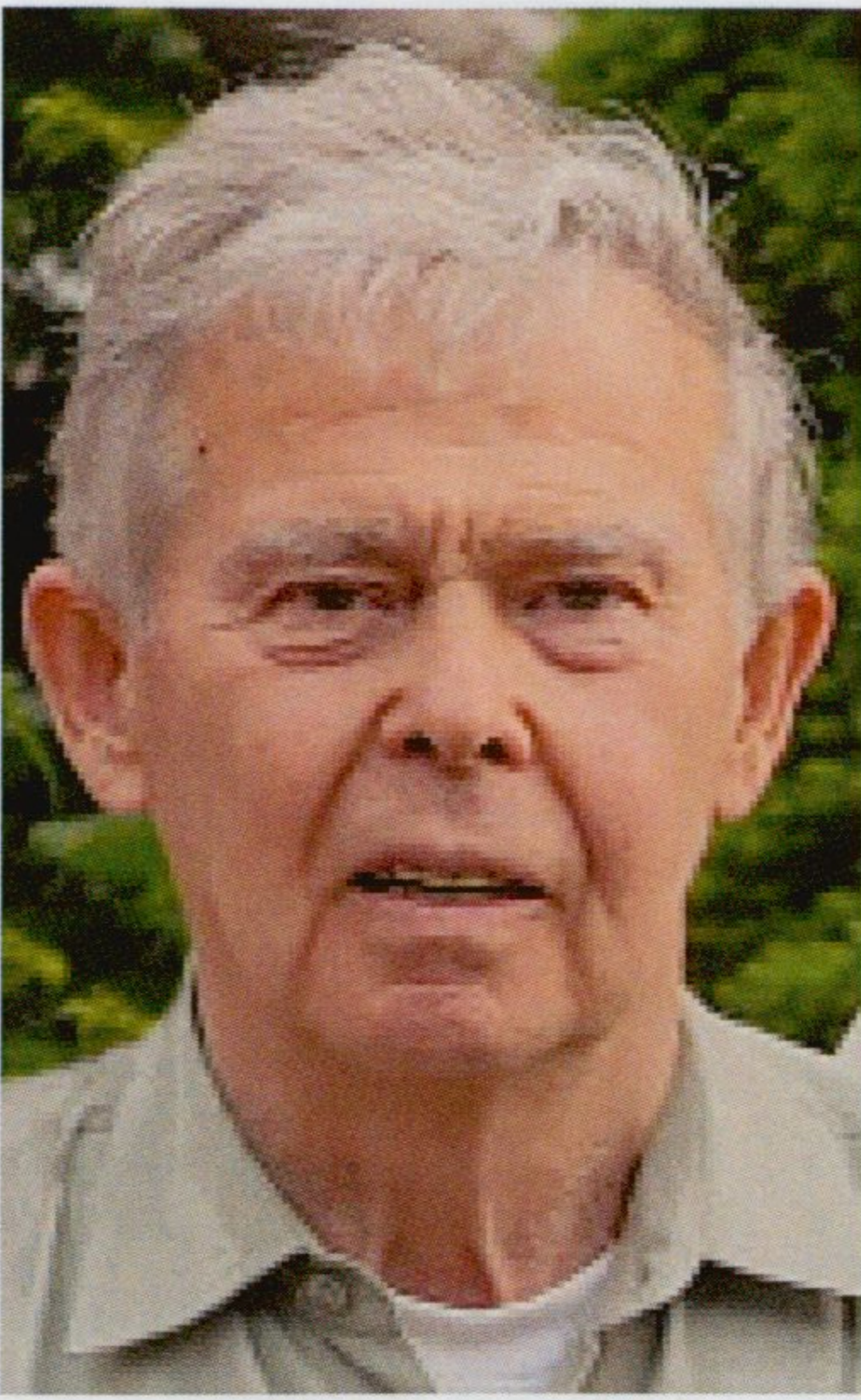
†
Az Örökkévalóság
ugrik, mint a bolha,
mire odakapnál,
már vagy a pokolba'.
Az Örökké valóság
egyetlenegy fohász,
esedezés, amely
a Létben kotorász.
Az Örökké-Valóság
kört ír a körökbe,
s amiként a sikoly,
feltör s elhal egyre.

Az Örökkévalóság
megőszült embrió:
kárhozatba tuszkolt
magyar, örmény, zsidó.
Az örökké Valóság
Urunk jövedele
felhők szárnyán: szeme
könnyekkel van tele.
Az Örökké-Valóság
nyugalmat nem talál,
zsivajjal tölti be
milliárdnyi Halál.

†
Az Örökkévalóság,
ó, feledhetetlen,
van, amint a Vér van
gyógyulatlan sebben.
Az Örökké valóság
sohanapi derű.
Mint a megtört kenyér,
bonyolult s egyszerű.
Az Örökké-Valóság
itt van és amott van,
és akár az Isten,
meg sohase moccan.

†
Az Örökkévalóság
jáspis, zafír, smaragd.
Apokrif séta az
élet fái alatt.
Az örökké Valóság
mindenható játék,
első s végső álom,
halálos ajándék.
Az Örökké-Valóság
szelíd és halk szavú.
Szárnyain pernye száll:
versedre szórt hamu.

†
Az Örökkévalóság
ketyeg, mint az óra,
néha mégis kihagy,
mondjuk, virradóra.
Az Örökké valóság
rövid, mint az élet,
hirtelen véget ér,
még el sem mesélted.
Az Örökké-Valóság
gondolat szülte Szó.
Vers épül belőle:
Isten s az Olvasó.

Niman József
1935–2020

Niman József 1935. augusztus 26-án született Kolozsváron. Apja Niman József, cipész-mester, anyja Pálffy Rozália, háztartásbeli. Elemi iskoláit az Eperjes-utcai iskolában kezdte, majd a Református Kollégiumban folytatta. Gyermekkorra vakációit kedvenc nagynénjénél, Zseni-néninél, Szilágyosomlyón töltötte. Itt Artúr nagybátyjával halászott-vadászott, rákászott, és nagyokat kirándult. Másik nagybátyja Székelyföldön lakott, ott a fenyvesekkel találkozott. Ezek a korai élmények döntő hatással voltak rá, és egy rendkívüli, életre szóló, természet iránti szeretethez vezettek. Jól képzett tanárai voltak, különösen fizikából és kémiából. Az iskola jól felszerelt szertárral rendelkezett, ahol ő szívesen segédkezett, és figyelme lassan a vegytan tudománya felé fordult. Mikor nagyobb lett, a vakációk alatt egy gyárban ládákat szegezett, és a kapott pénzből egy kis kémiai laboratóriumot rendezett be magának otthon a padláson. Volt ott kémcső, retorta, Bunsen-égő, még Berzelius-pohár is a beszerezhető vegyszerekkel együtt. A tanítóképző elvégzése után a kalotaszegi Váralmásra kapott oktatói állást, hétvégeken onnan hazabiciklizett. Közben készült az egyetemi felvételire. 1954-ben bekerült a Bolyai Tudományegyetem kutató kémia szakára, amit jó eredménnyel el is végzett 1959-ben. Az egyetemi évei ugyancsak meghatározóak voltak életében, nem csak azért, mert ott ismerte meg élettársát,

de azért is, mert szoros barátságok alakultak ki több évfolyamtársával, akikkel az egyetem elvégzése után is tartották a kapcsolatot, és gondját viselték egymásnak. 1960 májusában feleségül vette Bereczki Margitot, volt egyetemi kolléganőjét. Nem sokkal azután versenyvizsgával sikerült bejutnia a Terápia gyógyszergyárba. Munkáját szerette és lelkesen végezte. Szorgalommal és kitartó munkával sok tapasztalatra és alapos tudásra tett szert. 1965-ben, egyetlen gyermekük, Péter születésekor a gyógyszergyár kiutalt számukra egy négy-szobás lakást, amit a nagy lakáshiány miatt egy munkatársával és annak családjával kellett megosztaniuk. Ebben a közös lakásban laktak aztán 8 éven át. Nyáron a hétvégeket kirándulással, úszással, teniszezéssel, télen pedig korcsolyázással és sízéssel töltötte fiával és feleségével együtt. Szabadságait, azt a röpke két hetet, ami akkor egy kezdő mérnöknek járt, nagy odaadással tervezte, a térkép böngészése volt az egyik legkellemesebb időtöltése. Fiatal éveiben az útirány legtöbbször Pádis, vagy Maroshévíz, a Hargita és a Fülel-havasok voltak, ahol a számára oly kellemes sátorozást nemegyszer másnaszedés, számóca- és áfonya-szedés tette hasznossá is. Fontos volt az is, hogy lehetőleg legyen strand a közelben, hogy úszni tudjon, de ha strand nem volt, egy patak vagy egy tó is megtette. Nagyon szeretett sportolni. Úszáson kívül sokat teniszezett, sízett, korcsolyázott, kajakozott, de mindenképp biciklizett. Csupán 14 éves volt, amikor elkerékpározott a több mint száz kilométerre fekvő Szilágyosomlyóra, ami figyelembe véve az akkori útviszonyokat és egyéb körülményeket, nem kis teljesítménynek számított. Később, ha tehetné, mindenhol biciklivel járt. Ezek után nem csoda, hogy az első Svédországban töltött nyarán, 52 évesen felkerekedett az ócska, egyváltós, sátorral megpakolt biciklijére, és Osloig karikázott, majd onnan vissza. Szakmai téren jól indult: Több olyan újítást szabadalmaztattak, amelyek lényeges nyereséghez juttatták a vállalatot. Követte a gyógyszerkutatás külföldi vívmányait, és próbálta azokat – az adott lehetőségekhez és körülményekhez viszonyítva – alkalmazni. Gyakori látogatója volt az egyetemi könyvtáraknak, ahol – mint mesélte –, még japán szak-

szövegből is próbálta megérteni azt, ami az ő kutatása számára fontos volt. Az akkori úzus szerint azonban, – magyar lévén – a saját szabadalmainak csak a társszerzőjeként szerepelhetett, ami azt jelentette, hogy olyanokkal kellett megosztania a jutalmat, akiknek a találmányokhoz semmi köze nem volt. A 70-es évek végétől kezdődtek a leépítések, átszervezések, ami odavezetett, hogy bár munkaköre megmaradt, a fizetését kétszer is csökkentették. Nagy optimizmusa, kezdeti lelkesedése és sikereinek ellenére is, lassanként a csalódás és a reménytelenség kerítette hatalmába. A saját és családja jövőjét egyre kilátástalannabbnak találta, s amikor 1987-ben meglátogatta az Eskilstunában élő, tíz évvel fiatalabb öccsét, Tibort, úgy döntött, hogy nem tér vissza. A román hatóságok boszúja és szinte három évig tartó hercehurcája után, 1989 decemberében sikerült végre feleségét, fiát és édesanyját fogadnia a södertäljei otthonában. Egy évvel később Péternek is sikerült egyésítenie saját fiatal családját; – akkor érkezett Svédországba menyee Tünde, és két éves unokája, Andrea. 1992-ben megszületett második unokája, Rudolf is. Annak érdekében, hogy megfelelő körülmények között várhassa családját, rögtön ideérkezése után – természetesen még nyelvtudás nélkül – egészségtelen, kemény fizikai munkát vállalt egy olyan vállalatnál, ahol ólomból öntöttek hajóhorgonyokat. Esténként nagy szorgalommal és odaadással tanulta az új nyelvet, tanfolyamokra járva, újságot olvasva és rádiót hallgatva. Nem több mint két évnyi ittlét után alkalmazták az akkor termékei révén már világhírnévnek örvendő Astra gyógyszergyár kutatóosztályán. Egy játékboltba beszabadult kisgyermekhez hasonló ámulattal vette birtokába az akkori legmodernebb felszerelésekkel és műszerekkel rendelkező kutatólaboratóriumot. Csapatában ő volt a legidősebb és a legtapasztaltabb is. Már az elejétől fogva több fontos és felelősségteljes feladatot bíztak rá, és ezeket, korábbi kutatói tapasztalatainak köszönhetően, bravúrosan meg is oldotta. Nagyon szerette a munkáját, rengeteget túlórázott, és sokszor elmondta, hogy még ingyen is szívesen dolgozna ott. Kiváló pedagógiai érzékét felhasználva tanította fiatal munkatársait, akik szívesen fordultak hozzá segítség-

ért, tanácsért. Ezért nagy közkedveltségnek örvendett kollégái körében, akik később meghatóan búcsúztatták, mikor 66 évesen nyugdíjba ment. Nyugdíjba vonulása után feleségével együtt vettek egy kis pesterzsébeti lakást, ahova általában évente kétszer ellátogattak, és ott töltöttek egypár hónapot. Közel volt a színház, gyakran ellátogattak az előadásokra. Jocó a Margit-szigeti uszodáknak is szorgalmas látogatója, volt, ahol kollégáival találkozott, teniszezett, és természetesen sokat biciklizett is. Az évek során sokszor autóztak Magyarországra és Erdélybe, de most hosszabb utazásokra is nyílt lehetőségük. Így kerültek el többek között Kínába, Thaiföldre és a Kanári-szigetekre. Ezeket az utazásokat tüzetes „kutatómunka” és térképböngészés előzte meg, éppúgy, mint fiatal korában. Két évvel ezelőtt Södertäljéből, ahol közel 30 évig éltek, elköltöztek Ekerőre, hogy közelebb legyenek a fiukhoz és családjához. A költözést megelőző évben, a szokásos magyarországi otlét után hazatérve Jocó nagyon lefogyott, és életében először, kimondottan rosszul érezte magát. Az orvosi vizsgálat során kiderült, hogy a hasában daganat képződött, amit azonnal műteni kellett. Pár hétre rá komoly műtéten ment keresztül; többek között kioperálták az egyik veséjét is. A műtőorvos optimizmusa ellenére a daganat újra elkezdett terjedni, ami egy második operációra kényszerítette nem egészen egy évre az első műtét után. Sajnos ez az operáció sem szüntette meg a daganat terjedését, és végül, idén februárban az orvosok megállapították, hogy állapota menthetetlen. Ezután fájdalomcsillapítókat kapott, egyre soványabb és gyengébb lett, de otthon volt szerettei körében, s az optimizmusa is változatlan volt. Június végen felfekvési sebeit kezelendő kórházba került, ahol kitűnő ellátásban részesült. Ennek ellenére, teste egyre gyengébb lett, s a végén már enni és inni sem tudott. Július 9-én hajnalban megszűnt szíve dobogni. Feleségét Gittát, fiát Pétert, ennek élettársát Tündét és két unokáját hagyta maga után, sok-sok emlékekkel együtt. Nagy részvéttel, szűk családi körben július 6-án búcsúztunk tőle. Isten adjon neki nyugodalmat, örök békeséget!

Fiának, Niman Péternek emléksorait lásd a következő oldalon.

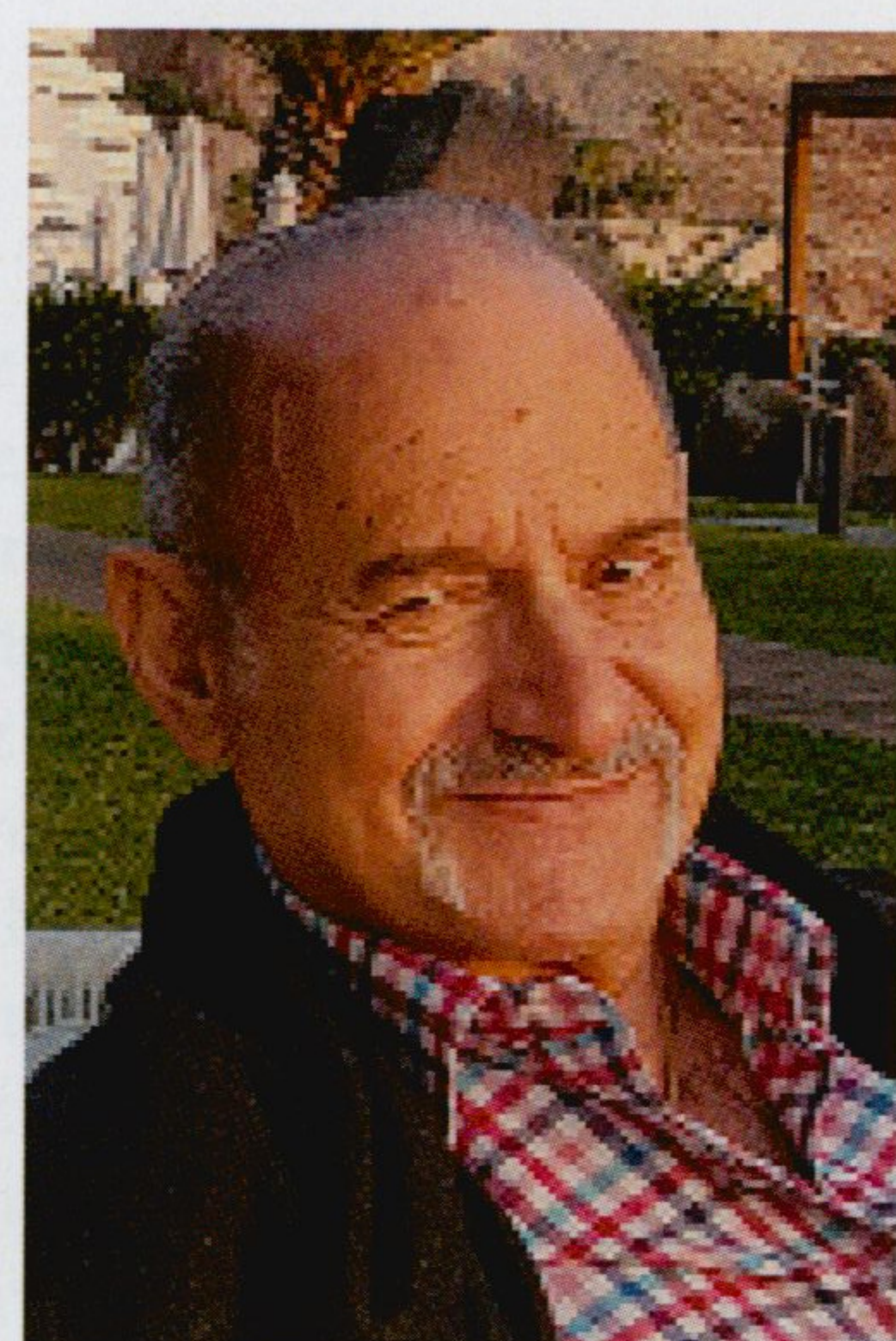

Kádár Berta
1938–2020

Kádár Berta 1938. november 12-én született Zilahon, Kádár Lajos kereskedő és neje Mária öt gyermeke közül harmadikként. A második világháborúban Berta édesapját munkaszolgálatra

rendelték, így a háztartás és a gazdaság Berta édesanyjára és a nagyobb gyermekekre: a tízéves Mancira és a kilencéves Lajira maradt. Ugyancsak nekik jutott a háború végén kivonuló német, majd a bevonuló orosz katonák elszállásolása, étkeztetése, garázdálkodása. Berta, majd az utána született Miklós (1940) és Ica (1945) kevés dologra emlékeztek a megpróbáltatásokból. 1960-ban egy munkahelyi balesetben, 20 éves korában meghalt öccse, Miklós. 1967-ben 59 éves korában meghalt édesanyja. A 29 éves Berta kárpitosként munkába állt a város faipari üzemében. 31 éves volt, amikor 1969-ben házasságra lépett Diószegi Attilával, aki első házasságából egy ugyancsak Attila nevű hétéves kisfiút hozott magával. Közös gyermekük, Zoltán 1971-ben született. 1972-ben a két szülő közötti viszály miatt Berta visszaköltözött édesapjához, ott nevelte fiát testvére, Laji bátyja családja mellett. 1977-ben férjével kibékült, s újra együtt nevelték Zoltánt és Attilát. A családi házat 1984-ben az állam elvette és lebontotta, helyet adva

egy bevásárlóközpontnak. Berta nevelt fia Attila és felesége 1986-ban kiszöktek Svédországra, ahol új életet kezdtek. Berta édesapja 1989-ben, 89 évesen hunyt el. 1990-ben Berta fia Zoltán is Svédországra költözött. Itt ismer-te meg Könczei Csengelét, akit 1995-ben feleségül vett. Berta és férje hosszú éveket éltek szeretet nélkül, mígnem elváltak, majd a beteg férj 1996-ban meghalt. Zoltán és Csengele házasságából két gyermek született: Mátyás (2008) és Eszter (2010). Berta 1995-ben járt először Svédországban, unokáinak születése után gyakran fordult meg Zoltánéknál. 2011-ben Alzheimer-kórt diagnosztizáltak nála. 2018-tól állandó orvosi felügyelet alá került. Amíg betegsége engedte, templomba járt, a zilahai református kórus tagja volt. Legkedvesebb emlékként mesélte mikor testvéreivel és unokatestvéreivel a Meszes-tetőre, onnan Csömörlőn át Zilahra ródliztak. 2020. június 11-én Covid 19 fertőzött lett, 19-én a Skövde-i kórházba került, 23-án elhunyt. Július 17-én Dr. Pócze István lelképásztor búcsúztatta. Isten nyugsztalja!

Kerényi János
Jan Stjerna
1941–2020

Jan Stjerna, vagy ahogyan sokan ismerték eredeti nevén: Kerényi János 1941. november 27-én született Budapesten, Kerényi Miklós György és Kéri Margit elsőszülött fiaként. Igazi zenész családban született: a Kerényi család több nemzedéken át, mondhatni génjeiben hordozta a zenét és előadóművészetet egyaránt. János szülei mindketten a Zenefőiskolán tanítottak; rengeteg híres magyar operaénekes járt hozzájuk órákra, akár az Akadémián, akár a Váci utcában levő otthonukban. Kerényi Miklós György tanár úr neve fogalom volt. Ő írta „Az éneklés művészete és pedagógiája” című könyvet, melyet a növendékek szakanyagként ma is használnak a Zeneakadémián, s amely könyv immár negyedik kiadását is megérte. A zenészházaspár első gyermeke, János zongorista lett, s az őt követő kishúga, Bartha Anna szintén muzsikus lett: Németországban, ahol hosszú ideig élt, sok együttesben hegedült, és énektanjjával is gyönyörködtette a külföldi közönséget. Hazatérve Magyarországra már ismert egyéniség volt a külföldi színpadokon. A legfiatalabb testvér, Kerényi Miklós Gábor, más néven „a Kero”, színházi rendezőként vitte nagyra: nemcsak az Operettszínházban, de egész Magyarországon is voltak óriási sikerei, és ismert név lett külföldön is; jelenleg Oroszországban, Szentpéterváron él és rendez. Jancsi szívéhez, de ugyanúgy öcséhez is mindig nagyon közel állt az operettzene. Bármerre is megfordult a nagyvilágban, mindenféle vitte magával a legismertebb hun-

NIMAN PÉTER MEGEMLÉKEZÉSE ÉDESAPJÁRÓL

Drága Édesapám! Előttem van egy fekete-fehér fénykép. Egyéves lehettem, csak nemrég kezdtem el járni; nagyon bizonytalanul állok, Te mögöttem guggolsz és fogod a kezemet, az arcodon büszke apai mosoly, s mintha azt mondanád hogy ne félj, indulj csak el nyugodtan, ha elesnél, itt vagyok, kifoglak.

Aztán megtanítottál úszni, korcsolyázni, sízni, biciklizni és teniszezni, nyolcast írni, mert az volt a legnehezebb. Kamaszkoromban példaképem voltál, nagyon büszke voltam rád! Tudtam, hogy mivel foglalkozol: gyógyszereket kutatsz, és mi is lehetne annál hasznosabb? Hétvégeken mindig elmentünk valahova: vagy az úszóudvarba, vagy Kisbányára sízni, vagy a Fülei-havasokba sátorozással egybekötve áfonyát vagy málnát szedni. És rajongtál a kerékpározásért; életed során bizonyára többször körbekarikáztad a földgolyót, kiszámítottam, csak hogy tudd!

Egy emlékkép: Ott állunk a maroshévízi tisztáson, ahol a sátrunk már fel van verve, az árok már ki van ásva körülötte, hogy ha eső jön, alulról be ne ázzon – márpedig jött az eső! Teleszívjuk a tüdönket a fenyőerdő illatával, és teli torokból ordítjuk – hiszen az erdőben vagyunk,

nemde: – Gyú-nyám-nyusz-tyi-titusz!! Mégegyszer!! Hangosabban!! És namégegyszer!! Ezt a halandzsát most legfeljebb két ember érti. De Te biztos, hogy szokásodhoz híven, hahotázva kacagsz, ott a felhődön, mert pontosan tudod, hogy miről beszélek... Mert az volt számodra a szabadság! Micsoda élet, mennyire szeretted! Az se volt baj, ha a sátor beázott, vagy ha történetesen elfújta a szél... Aztán minden egyes úszóversenyemen ott voltál és megerősödött tüdővel, torkod szakadtából kiabáltad, hogy Hajrá Peti!!

Miután leúsztam a köreimet és az élet küszöbén elkezdtem botladozni, újra megfogtad a kezem: Ne félj, ha elesnél, itt vagyok, kifoglak!

Bármilyen naív és jóhiszemű is voltál, akkor már Te is elvesztetted a hitedet az egyre kilátástalanabbnak ígérkező jövőben, de valójában tudom, hogy értem tetted meg életed legnagyobb lépését, azt, hogy 52 évesen, mindent feladva és otthagya-va idegen országba költöztél annak reményében, hogy itt nekem és családomnak jobb lesz majd.

Optimizmusodnak és szorgalmazmadnak köszönhetően nagyon hamar beilleszkedtél. Bevándorlóként, és 54 évesen (!), vegyészként alkalmazott a világhírű Astra gyógyszer-gyár. Párját ritkító teljesítmény! S amikor összegyűjtöttél annyi pénzt,

vettél magadnak egy autót mely megnyitotta előtted és bejáratok a fél világot. Teljesítmény! És volt még egy hihetetlen teljesítményed: Anyósod is nagyon szeretett... Azt meg hogy csináltad?!

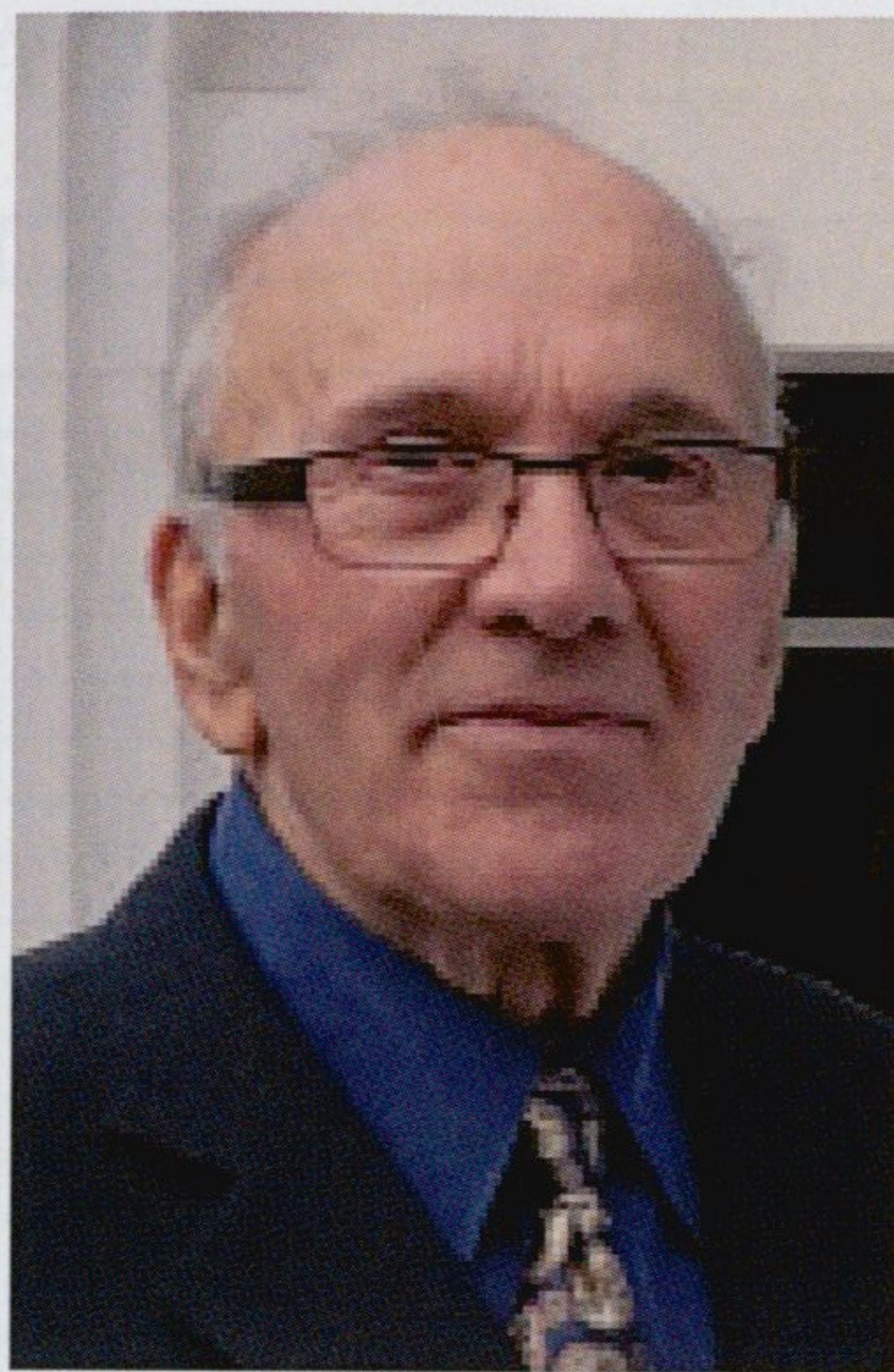
Pár éve sikerült meggyőznünk, hogy költözzetek közelebb hozzánk. Gondoltam, eljött az ideje, hogy én legyek majd ott, hogy kifoghassalak, ha kell... Három évvel ezelőtt komoly operáción mentél keresztül, majd még egyen, és idén februárban tudtuk meg, hogy menthetetlen az állapotod. A szemünk előtt fogytál el. Láthatóan szenvedtél, de soha nem panaszkodtál. Optimizmusod nem hagyott cserben – láttuk, mikor utoljára ott voltunk mindnyájan elbúcsúzni tőled. Vigasztal, hogy édesanya melletted volt és simogatta a kezedet, mikor utoljára dobant a szíved.

A kórház felé autózva, három, felhőből kirajzolt szívecskét láttam az égen mintegy égbeli üzenetként. Bár két sportpilóta rajzolta őket az égre, vigasztal, hogy a koronavírusban szenvedőknek, valójában neked készültek, hogy csodáld meg őket – útban felfelé. Megtaláltad már a felhőcskéidet? Én azt hiszem, hogy meg vagy vele elégedve!

Te adtál nekem életet, Te adtad nekem EZT az életet. Köszönöm! Örök hálám érte. *Fiad: Péter*

garikumot, az operett muzsikáját. Kislányával, Vickyvel is számtalan helyen és alkalommal léptek fel együtt és vitték szerte a világon e nemes hagyományt. Öccse, Gábor így emlékezik bátyjára: Jancsi... Micsoda életút, mennyi küzdelem! Mennyi munka! Művészet és gazdagság, országok és nyelvek, mosolyok és könnyek. János határozott, céltudatos fiatalember volt, és az is maradt. Szolféztanárként diplomázott, de igazán zongorázni szeretett. Remek keze volt; – ahogyan ő mondta: ha leülök a hangszerhez, akkor „megy a virsli” – mármint az ujjai. 18 évesen ő volt a legfiatalabb „B” kategóriás könnyűzenei zongorista; Oscar Petterson volt a példaképe, és imádott esténként a különböző budapesti preszszókban játszani; a Miniatur volt a kedvenc helye. Gyerekszínészként a Vígszínházban szerepelt rendszeresen, és szeretett volna igazi színész lenni, ám a zenei gimnázium és sok győztes szavalóverseny után a Színművészeti Főiskola felvételién, a harmadik rostavizsgán kiesett. Nem keseredett el, hanem belevetette magát a „Nagy életbe”. Minden este zongorázott valahol. Naponta kifejtette szüleinek, hogy ő az életben üzleti karriert akar, és komoly pénzt szeretne keresni. 23 évesen, 1965-ben kijutott Finnországba, ahol szerződést kapott. Rengeteget muzsikált, saját együttese volt, a Tangó, és sok eredeti zenét is írt, amelyekből a 70-es években Finnországban slágerek is lettek. Megtanult finnül, elvett egy szép lányt feleségül, Seját, majd átköltöztek Svédországba, ahol megtanult svédül is. Egyfolytában zongorázott, és össze is spórolt annyi pénzt, hogy Göteborgban vett egy házat. Ekkor indította el nagykereskedői üzletét, melyben a sok-sok országból érkező cikkek mellett Pick szalámit, Gyulai kolbászt, Vecsési savanyú káposztát is forgalmazott. Ő maga szállította az árut Németországon keresztül, vezette a könyvelést – és persze mindezt úgy, hogy közben a zongorázás se maradt abba. Göteborgban ismerte meg második feleségét, Elizabethet, aki egy gyönyörű és kíváncsi, kreatív, színerős és vidám jellemű fodrász volt; igazi tragédia volt, amikor 46 évesen váratlanul távozott e világból. De maga után hagyott egy szuper tehetséges hegedűművész lányt, Victóriát. Még öt éves sem volt Vicky, amikor már Jánossal együtt muzsikált. A családi duó, apa és lánya a zenében értették egymást a legjobban, ahol beszél a zene, és már nem kellene a szavak. János 17 évvel ezelőtt ta-

lálkozott Marikával, akit egy szép tavaszi napon feleségül vett, s így bővült a családja még egy lánnyal, Izabellával, valamint annak férjével Eddyvel, és az unokákkal, Norbival és Timivel. Marikával saját üzletet nyitottak és öt éven át hungarikumokkal és más finomságokkal látták el vendégeiket. És közben, természetesen, ugyanúgy folytatták fellépéseiket, hegedűn és zongorán, hiszen mindenüvé visszahívták őket. Tíz évvel ezelőtt vastagbélrákot diagnosztizáltak nála, amit operációval és Marika segítségével leküzdött. Öt évvel később áttétes májrák jelentkezett nála, amelyet újabb operáció és nehéz időszak követett, de szeretetei segítségével ő ezt is leküzdötte. Az utolsó és legsúlyosabb csapás a tüdőrák volt, amellyel három évet küzdött. És mindezt tetézte egy 2018-ban történt baleset: pillanatnyi egyensúlyvesztés következtében otthon a lépcsőn leesett, majd két hónapos kóma és két agyműtét után hosszas, öthónapos felépülést követően ismét talpra állt, s ebben elévülhetetlen érdeme volt Marikának és Izabellának is, aki naponta kétszer is meglátogatta betegágyánál. És Jan Stjerna, Kerényi János mindezek mellett, semmiért sem adta volna fel a zenét, a zongorát: orvosoknak, nővéreknek, látogatóba érkezett családtagjainak, ismerősöknek és barátoknak, mindenkinek muzsikált egyet... S most, talán egy „égi kávéházban”, mosolygó, lehunytt szemével odaül a zongora mellé, és hagyja, hogy angyalok muzsikája átringassa őt az örökkévalóságba.

Simó Áron
1935–2020

A Székelyföldön, Udvarhelyszéken, Vargyason született 1935. augusztus 7-én. Orbán Balázst idézve: ezen unitáriusoktól lakott nagy falu – melyről Bardóczzsék régen Vargyas-vidékének is nevezetett – az almási barlang szikla-hegyei közül kitörtető Vargyas-patak torkolatjában fekszik. A hagyomány úgy tartja, hogy Vargyason lett volna Attila, a nagy hun vezér Réka nevű feleségének sírja. A falu lakosságának egy része a közeli almási barlangban vészelt át a tatárjárást (1241). A település neve először 1334-ben fordul elő a pápai tizedjegyzékekben. Vargyasról ered az ősi székely vargyasi nemes és báró Daniel család, melynek ősei Erdély történetében fontos szerepet viseltek. Nem mindegy, hogy milyen természeti szépségekkel, és milyen történelmi múlttal bíró vidéken látja meg valaki a napvilágot. Simó Áron szülei, Ilona és Dénes öt gyermeknek: 3 fiúnak és 2 lánynak adtak életet, kik közül Áron volt a legkisebb. Testvérei már meghaltak, így hitünk szerint most már mind együtt vannak az égi hazában. Gyermekkorát és elemi iskolás éveit Vargyason töltötte, majd 16 évesen Székelykeresztúrra költözött, onnan Marosvásárhelyre, ahol középiskolai tanulmányait befejezte. Utána Nagyszebe került, ahol a hároméves mesterképző iskolát kijárva 1962-ben állategészségügyi technikusként végzett. Pályafutását a Vargyasi állami gazdaságnál kezdte, majd Székelyudvarhelyre költöztek, ahol ugyancsak az állami gazdaságnál helyezkedett el. Nemsokára az udvarhelyi állatorvosi rendelőhöz

került, mint állategészségügyi technikus. 1960-ban házasságot kötött Paál Máriával, akitől 1962-ben megszületett Adorján, azaz Ádi fia, majd 1967-ben Tímea lánya. Fiatal házasként Bethlenfalván laktak, családi házból, közel Ria testvérékhöz, akikhez szoros családi kötelék fűzte őket. Gyermekük, Ádi és Tímea boldog gyermekkorát mondhattak maguknak az unokatestvérek társaságában. 1982-ben nagy változás történt a család életében, amikor feleségével és lányával elhagyták Erdélyt. Bonyodalmas, hosszú, és lelkiekben nehéz út után Svédországba érkeztek és Ljungbyben telepedtek le. Egy új élet kezdése várt rájuk az új hazában. Kedves ismerősök, mint az Orosz család, felpártolták, támogatták és első perctől segítettek őket a beilleszkedésben, egyúttal pótolva az otthoniak hiányát. Szintén mint testvérek tartottak össze azóta is. Áron megtanulta a svéd nyelvet és hamarosan állást kapott a Ljungbyi vágóhídon, ahol nyugdíjas koráig, 1982-ig dolgozott. Megbecsülték, tisztelték szorgalmas, becsületes munkájáért. Mindig vidám, mindenkire kedves, család- és barátszerető, szavának álló, becsületes székely magyar ember volt. Sok időt töltött beteg fiával, akinek nagy támasza volt egész életében. Nagy türelemmel és szeretettel nevelte, rendezte és támogatta őt. Kimondhatatlan boldogságot jelentettek számára a Tímea lányától született iker-unokái: Kevin és Róbert, majd a 9 évvel később érkező Tommy. Sok időt töltött velük, sokat voltak együtt a nyaraló házuknál, ahol fűtöttek, faragtak együtt, vagy épp a kis szekérrel kóboroltak az erdőben. Örökre emlékeztetükbe vették és szívükben őrzik drága nagyapjukat, Áron-tatát. Aktív ember volt, szeretett tevékenykedni, építeni, a családi ház körül tenni-venni, de szeretett kerékpározni is, ha kedve szottyant képeket festeni, s alkalomadtán egy-egy szép nótát elzongorázni. Öregségére kezdett demenciával küszködni, majd ez év elején gyógyíthatatlan daganatos betegséget diagnosztizáltak nála. Az utolsó hónapokban rohamosan romlott egészségi állapota, majd október 5-én szerető szíve megszűnt dobogni. Gyászolják: felesége Mária, aki vel 60 évig élt boldog házasságban; továbbá fia, lánya, veje, unokái, szerető rokonai Svédországban, Erdélyben és más országokban élő sok jó barátja és ismerőse, a Ljungbyi magyar egyesület és gyülekezet. A feltámadás ígét Dr. Pócze István lelkész mondta koporsója fölött.

ISTENTISZTELETI NAPTÁR A 2021. ESZTENDŐRE

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
1		ISTENTISZTELETEK 2021-BEN											
2													
3		Január	Február	Március	Április	Május	Június	Július	Aug	Szeptember	Október	November	December
4													
5	VÄXJÖ	16	13	6	10	15	5			11	16	6	4
6													
7	SÖLVESBORG	16	13	6	10	15	5			11	16	6	4
8													
9	LJUNGBY	17	14	7	11	16	6			12	17	7	5
10													
11	JÖNKÖPING	17	14	7	11	16	6			12	17	7	5
12													
13													
14	BORÅS	22	19	12	16	21	11			17	22	12	10
15													
16	HELSINGBORG	23	20	13	17	22	12			18	23	13	11
17													
18	MALMÖ	23	20	13	17	22	12			18	23	13	11
19													
20	HALMSTAD	24	21	14	18	23	13			19	24	14	12
21													
22	GÖTEBORG	24	21	14	18	23	13			19	24	14	12
23													
24													
25	VÄSTERÅS	30	27	27	24	29	19			25	30	20	18
26													
27	ESKILSTUNA	30	27	27	24	29	19			25	30	20	18
28													
29	STOCKHOLM	31	28	28	25	30	20			26	31	21	19
30													
31	UPPSALA	31	28	28	25	30	20			26	31	21	19
32													
33	TÅNGAGÄRDE - ET Küldöttgyűlés			19-20-21									
34	TÅNGAGÄRDE - Gyülekezeti Napok					25-26-27							
35	STRÅNGNÄS - Magyar márt. Emlékist.											27	
36	TALLINN		6			8					9		
37	HELSINKI		7			9					10		
38	Presbiteri Konferencia												
39	Protestáns Szöv. Konf. - Visegrád									2 - 5			
40	Lelkigondozó Szolgálat Konf.												

A nyári szünidőben csak kivételes esetben tartunk istentiszteletet. A rendszeres szolgálatok sora júliusban és augusztusban szünetel. Az itt közölt időpontok / helyszínek rajtunk kívülálló okok miatt változhatnak, ezért kérjük, az esedékes istentisztelet előtt szíveskedjenek a gyülekezeti felügyelőknél, vagy internetes honlapunkon (www.keve.se) tájékozódni.

TEMLOMOK /HELYEK ahol istentiszteleteinket tartjuk

BORÅS	Hässelholmskyrkan	Vägländsgatan 3
ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	Stenbygatan 4
GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	Parkvägen 4
HALMSTAD	Andersbergskyrkan	Grönevångstorg
HELSINGBORG	RÅÅ EFS-kyrkan	Missionsgatan 8
HELSINKI	Alppila-kirik	Kotkankatu 2
JÖNKÖPING	S:t Franciscus katolska kyrkan	Torpaplan
LJUNGBY	S:t Stephans katolska kyrkan	Bolmstadsvägen 21
MALMÖ	Stadionkyrkan	Stensjögatan 1
SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	Köpmansgatan 1
STOCKHOLM	Franska Reformerta kyrkan	Humlegårdsgatan 13
STOCKHOLM	BROMMA Ungerska Huset	Lövåsvägen 12
TALLINN	Toomkirik	Kiriku plats 1
TAMPERE	Kaleva-kirik	Liisanpuisto 1
TÅNGAGÄRDE	Gyülekezeti Otthon	40-es útról Äspered felé
UPPSALA	Eriksbergskyrkan	Eriksbergsgatan 3
VÄSTERÅS	SKULTUNA Pingstkk	Västeråsvägen 11
VÄXJÖ	Johanneskyrkan	Paradvägen 4
VÄXJÖ	Mariakyrkan	Kungsvägen 117

SMAPEK

Swish. Betala enklare.

December 10-e óta egyházunknak is van befizetésekhez használatos SWISH-száma és ahhoz csatolt QR kódja.

SWISH-számunk: 123 648 7490

**MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKÁÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁR**

Ikt. szám: DDFO/ 624 /2 /2020.

Molnár-Veress Pál
lelkész úr részére

Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség

Nagytisztelétű Lelkész Úr!

Kérem, engedje meg, hogy a Nemzetpolitikáért Felelős Államtitkárság nevében megköszönjük Önnek az Észak-Európában végzett több évtizedes odaadó lelkesi szolgálatát, a magyar protestáns közösségek hitbéli összefogását.

Meggyőződésünk, hogy három évtizedes szolgálata úgy a svédországi gyülekezeteknél, mint az észtországi és finnországi magyar közösségeknél meghatározó és emlékezetes időszak marad az észak-európai magyarság életében. Szeretnénk biztosítani Önt arról, hogy Államtitkárságunk a továbbiakban is kiemelten fontosnak tartja a keresztyén értékek megőrzésére és továbbadására való törekvést, hitbéli erősödést és összetartozást, ezért az észak-európai protestáns közösségek a továbbiakban is számíthatnak támogatásunkra.

Még egyszer köszönjük Lelkész Úr áldozatos munkásságát, és kívánunk a továbbiakban is sok erőt és jó egészséget!

Budapest, 2020. december "11"

Üdvözlettel:

Dr. Szilágyi Péter
miniszteri biztós

Potápi Árpád János
államtitkár

1051 Budapest, Széchenyi István tér 7-8.
Telefon: +36 1 795 6566

Nyugdíjba vonulásom és 70-dik születésnapom alkalmából küldött jókívánságaitokat, igaz baráti szavaitokat, megbecsülésből fakadó figyelmességeiteket, lelki ajándékaitokat szívem legmélyéből köszönöm, egyúttal áldott és meghitt karácsonyi ünnepeket, békés és boldog új esztendőt kívánok kedves Mindannyiátoknak, szeretettel és öleléssel nyugalomba vonult lelkeszetek:

Molnár-Veress Pál

AZ ÚJ KÉVE
MEGJELENÉSÉT
TÁMOGATTA

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

új
kéve

ISSN 1400-8998

A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség lapja
Az Északon élő magyarok ökumenikus fóruma
(Ungerska Protestantiska Samfundets tidning
Ungrarnas ekumeniska forum i Norden)

Megjelenik évente 4 szám
(Utkommer 4 nummer per år)

Nr. 3-4 árgång XXVIII. évfolyam 3-4. szám
December 2020 december
Felelős kiadó (Ansvarig utgivare)
a Protestáns Egyháztanács (Kyrkorådet)

Szerkesztő (Redaktör)
Molnár-Veress Pál
H-7720 PÉCSVÁRAD Szártetői út 2
Mobil: +46-70-602 29 68

E-mail: molnarveressp@gmail.com
Honlap (Websida): www.keve.se

Nyomda: Digitaltryck AB (Tryckeriet)
504 68 Borås, Grönbogatan 5 Tel: +46-33-122410

Példányszám (Upplaga)
900

Egyházfenntartási járulékot fizető tagjainknak
a lapot ingyen küldjük.
Az Új Kéve iránt érdeklődő más olvasóinkat kérjük,
tájékoztatásért forduljanak a Lelkesi Hivatalhoz:
523 98 HÖKERUM, Tångagärde 136
Mobil: +46-70-602 29 68

Az Egyházi Közösség pénztárosa (Rikskassör)
KOVÁCS ANDREA
260 50 BILLESOLM Ivarsgatan 6
Tel: 042-284 584 Mobil: +46-70-644 02 49
E-mail: ak@andreakredovisning.se

Egyházi Közösségünk Plusgiro számlaszáma:
Ungerska Protestantiska Samfundet

Plusgiro 602047-3

A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség
Gyülekezeti Otthona
TÅNGAGÄRDE

az Egyházi Közösség által létrehozott
TÅNGAGÄRDE ALAPÍTVÁNY
(Stiftelsen Tångagärde Församlingssgård) kezelésében áll.

A Gyülekezeti Otthon címe:
523 98 HÖKERUM Tångagärde 136
Mobil: +46-73-248 00 11 (Bán Ferenc)

A TÅNGAGÄRDE ALAPÍTVÁNYT
az Egyháztanács által kinevezett
INTÉZŐBIZOTTSÁG vezeti.

A TÅNGAGÄRDE ALAPÍTVÁNY
INTÉZŐBIZOTTSÁGÁNAK
megbízott gondnoka
BÁN FERENC
416 56 GÖTEBORG Kärralundsgatan 54 A
Mobil: +46-73-248 00 11
E-mail: ferenc@earthling.net

A TÅNGAGÄRDE ALAPÍTVÁNY
pénztárosa
KOVÁCS ANDREA
260 50 BILLESOLM Ivarsgatan 6
Tel: 042-284 584 Mobil: +46-70-644 02 49
E-mail: ak@andreakredovisning.se

A Tångagärde Alapítvány Plusgiro számlaszáma:
Stiftelsen Tångagärde Församlingssgård

Plusgiro 25534-9

MÁS ÉSZAKI / BALTI ORSZÁGOKBAN
ELŐ MAGYAR GYÜLEKEZETEK
MEGBÍZOTT VEZETŐI
(A szolgálatot alkalmanként meghívott lelkész végzi)

ÉSZTORSZÁG – Tallinn
BÁN ISTVÁN
EE-75326 KARLA Ra vald, Harjumaa
Lodjapuu tee 10-1 Mobil: +372-50-696 42

FINNORSZÁG – Helsinki – Tampere
NAGY GÁBOR
SF-10300 KARJAA Kauppiaankatu 32
Tel: +358-19231242 Mobil: +358-40-960 75 59

A mi esztendeinknek napjai
 hetven esztendő, vagy ha feljebb,
 nyolcvan esztendő, és nagyobb részök
 nyomorúság és fáradság, amely
 gyorsan tovatűnik, mintha repülnénk.
 Taníts mindet úgy számlálni
 napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk.
 Jó reggel elégíts meg minket
 a te kegyelmeddel, hogy örvendezzünk
 és vigadjunk minden mi időnkben
 Láttassék meg a te műved a te
 szolgálidon, és a te dicsőséged azoknak fiain.
 És legyen az Úrnak, a mi
 Istenünknek jó kedve mi rajtunk, és a
 mi kezünknek munkáját tedd állandóvá nekünk,
 és a mi kezünknek munkáját tedd állandóvá!

(XC Zsoltár)